

3

DINAMISMO DO TECIDO PRODUTIVO

3.1. Estrutura produtiva

3.2. Dinâmica empresarial

3.3. Sector exterior

3.1. Estrutura produtiva

O presente apartado ten como obxectivo presentar unha fotografía da estrutura produtiva galega e da evolución e comportamento dos actores que a integran ao longo do ano 2023. Tal e como se sinala no capítulo 1, o contexto económico ven marcado pola complexidade e mantemento das tensións xeopolíticas -agravadas en 2024 polo conflito no Oriente Próximo e a súa repercusión no tráfico marítimo-, afectando negativamente ao comercio mundial, aos investimentos ou á fragmentación das cadeas de produción, entre outros aspectos, así como polo incremento dos tipos de xuro ou o aínda elevado nivel de prezos.

Neste contexto a economía galega presenta unha importante ralentización no seu ritmo de crecemento, presentando unha medra interanual do 1,8% no ano 2023 (4,1% no ano precedente), sete décimas menos que no conxunto de España (2,5%). Tal e como amosan as contas económicas trimestrais (IGE), o comportamento foi desigual entre os distintos sectores. Entre os aspectos positivos cómpre resaltar, fronte á contracción experimentada no ano anterior, tanto o crecemento da industria no seu conxunto e da industria manufacturera en particular (2,5% e 1,7%, respectiva-

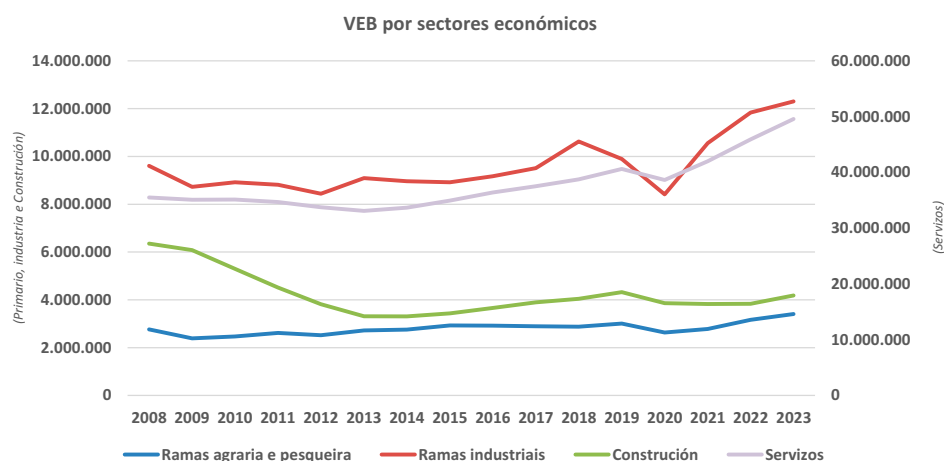
mente), como da construción, cunha medra do 0,8%. Por contra, o sector servizos presenta unha acusada moderación no seu crecemento, cunha medra do 2,3%, catro puntos menos que en 2022), mentres que o veb xerado polo sector primario contráese un 0,9%.

A pesar da devandita ralentización do ritmo de crecemento do PIB, o mercado de traballo galego presenta datos positivos atendendo aos seus grandes agregados. Dunha banda, a mellora tanto das taxas de actividade e de emprego; doutra banda, a redución da taxa de paro e taxa de temporalidade. Asemade, as contas económicas reflicten unha medra da ocupación tanto en termos de horas traballadas como de postos de traballo equivalente a tempo completo (2,1% e 2%, respectivamente), sendo estas porcentaxes superiores ás rexistradas polo número de afiliacións (1,8%). Por contra, a poboación ocupada estimada pola EPA presenta unha medra interanual do 2,3%.

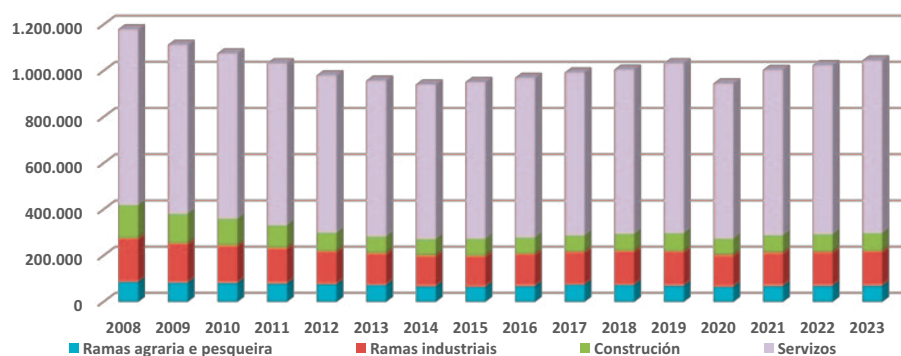
Segundo os datos das Contas económicas trimestrais do IGE, no ano 2023 o sector servizos xeraba o 65,4% do PIB galego, en tanto que o sector industrial supuña o 16,2% do PIB (11,5% a industria manufacturera) e a

PIB e emprego 2022-23: distribución segundo sectores económicos

	PIB (1)		Emprego (2)	
	2023	2022	2023	2022
	(taxas de variación interanuais)			
Total	1,8	4,1	2,0	2,0
Ramas Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	-0,9	0,3	1,0	1,0
Ramas industriais	2,5	-1,5	1,7	1,3
Construción	0,8	-1,0	2,6	2,3
Servizos	2,3	6,3	2,0	2,2
Impostos netos sobre os produtos	-0,5	3,5		

Emprego por sectores económicos

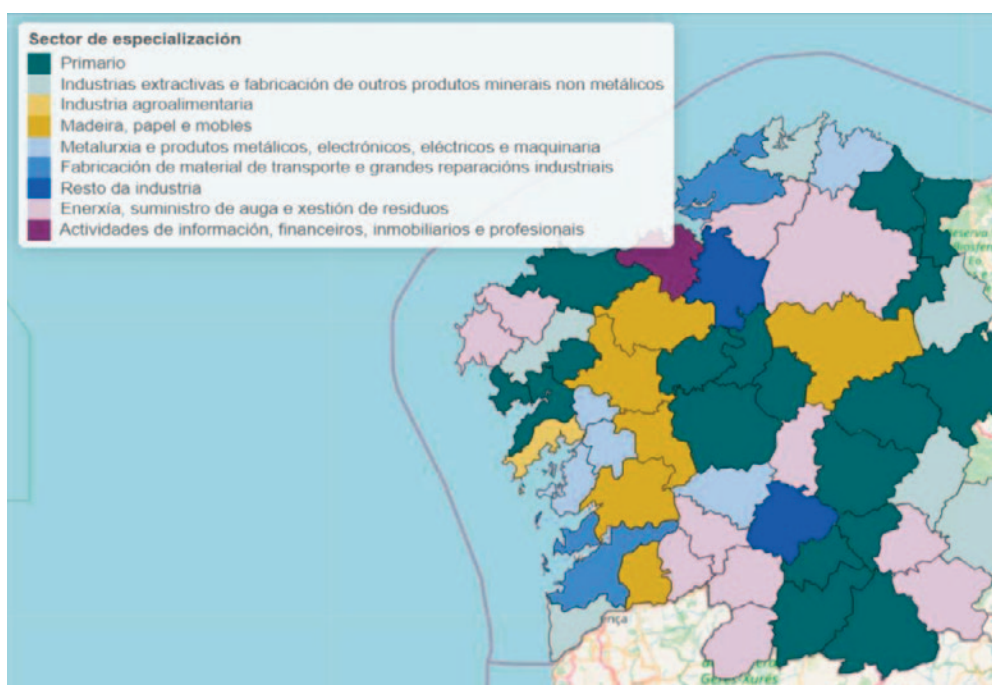
(1) PIB a prezos de mercado (índices de volume encadenados); datos corrixidos de efectos estacionais e de calendario (consulta: 27-02-2023)

(2) postos de traballo equivalentes a tempo completo

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais

3.1.1.

Especialización produtiva por comarca. Ano 2020

Fonte: IGE, Producto interior bruto municipal.

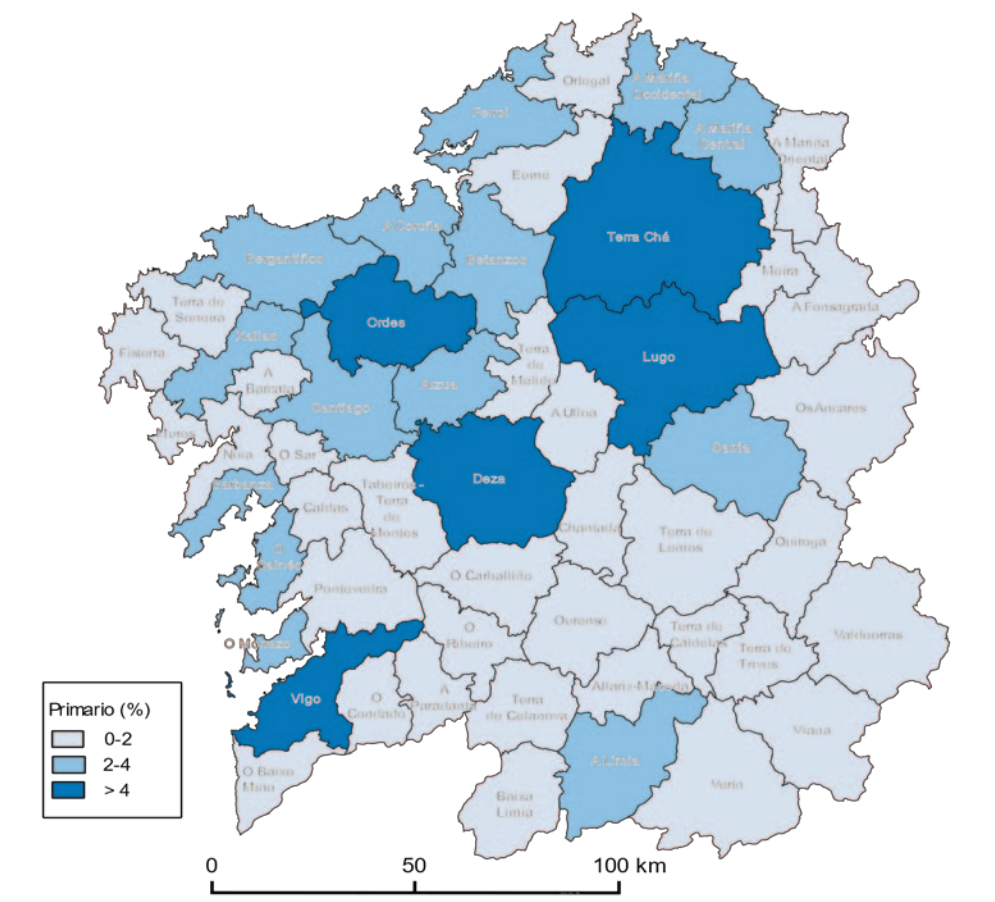
MAPA 1.

construción e o sector primario, o 5,5% e o 4,5% do PIB, respectivamente. O 8,4% restante corresponde aos impostos netos sobre os produtos. Comparado cos datos do ano 2019 cómpre mencionar o incremento do peso relativo do sector servizos (63,7% do PIB), reducíndose lixeiramente o peso do sector primario e da industria manufacturera (4,5% e 11,6%, respectivamente), e en moita maior medida a construción (6,8% do PIB en 2019).

Neste capítulo trataremos de estudar a estrutura produtiva galega, analizando os datos máis representativos da evolución de cada sector económico e das actividades que os integran, dende un punto de vista da actividade económica así como do emprego. Previo a analizar cada sector económico, preséntase un mapa onde se reflicte a importancia relativa das comarcas galegas en cada un dos sectores.

Distribución porcentual do VEB do sector primario por comarcas. 2020

Fonte: Elaboración propia CES Galicia a partir do IGE.

MAPA 2.

Sector primario

O valor engadido bruto en termos reais das ramas agraria e pesqueira presenta no último ano unha contracción interanual do 0,9%, o que contrasta co crecemento do 0,3% experimentado no ano precedente. En termos nominais, o valor engadido bruto xerado polo sector (sen considerar as actividades industriais relacionadas) medra un 7,6% respecto ao ano anterior acadando os 3.405,8 millóns de euros, manténdose o seu peso relativo no PIB galego no 4,5% do PIB galego (2,3% no conxunto do Estado).

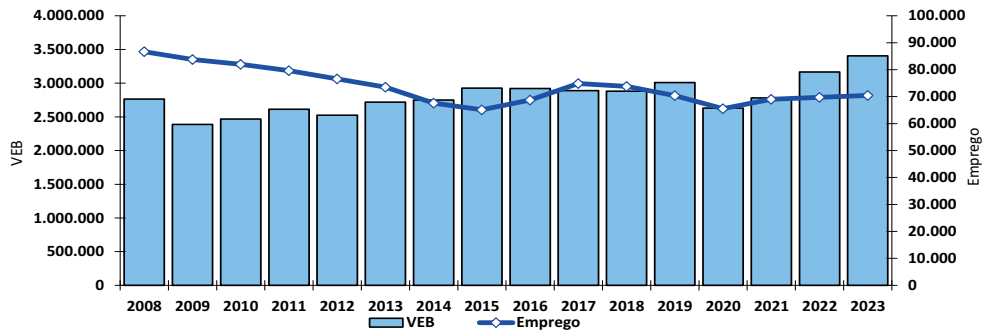
A pesar do devandito descenso da actividade económica, as contas económicas reflicten un incremento tanto dos postos de traballo equivalente a tempo completo (1%) como en maior medida do número de postos de traballo (3,2%), a diferenza do que acontece coas horas traballadas, que se reducen un 1,5% respecto ao ano anterior. Tras esta evolución o sector primario concentra o 6,7% dos postos de traballo equivalente en Galicia (70.438 postos de traballo) e o 8,3% do número de horas, cando no ano 2019 estas porcentaxes ascendían a 6,8% e 8,6%, respectivamente. Doutra banda, a Enquisa de Poboación Activa reflicte un incremento da poboación ocupada no conxunto do sector primario

(agricultura, gandería, caza e silvicultura, pesca e acuicultura), que acolle un total de 70.500 persoas no ano 2023, o que supón un 5,9% máis que no ano anterior (3.900 persoas). A devandita medra de emprego estimada prodúcese tanto no sector agrogandeiro e forestal como no pesqueiro, sendo máis intensa no sector agrario, con 3.500 persoas ocupadas máis (7,4%), aumentando en 400 persoas (2,1%) a ocupación na rama pesqueira. O número de horas traballadas descende tanto no ámbito agrario como pesqueiro (–5,5% e –10,2%, respectivamente).

A produtividade do factor traballo por hora efectiva no sector primario en Galicia aumenta en 2023 ata os 22,96 euros (20,75 euros no ano anterior) derivado dunha medra do VEB en termos correntes superior ao das horas traballadas. A produtividade no sector primario é notablemente inferior á do conxunto da economía galega (39,07 euros) aumentando o diferencial con respecto á media galega, que no último ano é de 16,12 euros, o valor máis elevado dende o ano 2019.

As contas económicas anuais de Galicia proporcionan indicadores derivados con información detallada,

VEB e emprego no sector primario ^{(1) (2)}

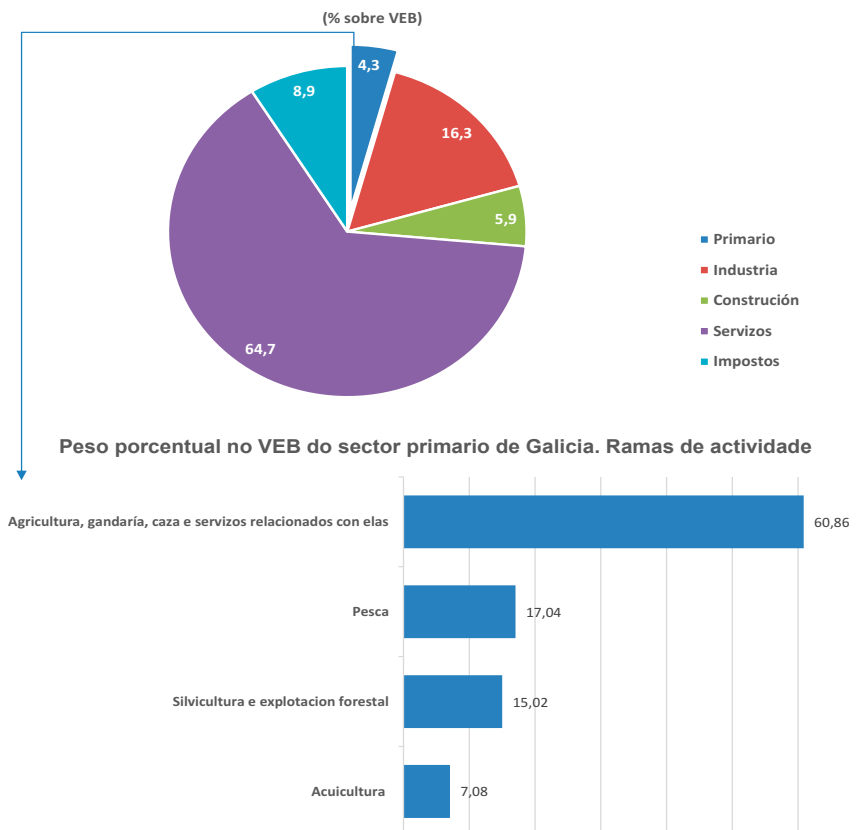

(1) VEB pm, prezos correntes, en miles de euros; datos corrixidos a efectos estacionais e de calendario (consulta: 27-02-2023)
 (2) Os datos de emprego refírense a postos de traballo equivalentes a tempo completo

Fonte: IGE, *Contas económicas trimestrais*

3.1.2.

Contas de produción e explotación por ramas de actividade 2021. Sector primario.

Fonte: IGE. *Contas económicas de Galicia*

3.1.3.

Indicadores derivados para o sector primario.

	2000	2008	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Capacidade de crear valor (VEB/Producción) (%)										
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	55,8	53,9	49,1	51,1	52,8	51,3	49,7	50,9	46,3	45,5
Total economía	47,4	45,0	46,8	47,3	48,1	46,7	46,9	47,1	46,7	45,1
Remuneración de asalariados/VEB (PIB para o total da economía) (%)										
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	22,9	21,6	22,1	21,6	22,4	23,1	23,1	21,1	21,2	23,9
Total economía	45,8	46,4	45,9	44,7	44,1	43,8	44,0	45,3	47,5	45,5
Ratio de asalarización (Postos de traballo asalariados/Postos de traballo) (%)										
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	16,4	27,9	32,4	38,9	37,8	36,9	41,2	40,1	39,1	43,4
Total economía	76,1	83,2	83,0	84,1	84,2	84,4	84,8	84,7	85,2	84,9
Produtividade aparente do traballo por hora efectiva (euros)										
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	5,2	12,3	14,2	17,8	16,8	15,5	16,3	18,0	16,9	17,6
Total economía	16,9	25,6	27,9	29,6	30,3	30,9	32,3	32,6	34,1	35,5
Remuneración por hora efectiva asalarizada (euros)										
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	7,1	11,5	10,6	10,8	11,1	10,9	10,0	10,5	10,4	10,5
Total economía	10,8	15,0	16,3	16,5	16,7	16,8	17,5	18,2	19,8	19,8

Nota: Revisión Estadística 2019. Os datos do 2021 son provisionais

Fonte: IGE. Contas Económicas de Galicia .

3.1.4.

entre outros, para o sector primario. Dunha banda, a capacidade para crear valor (VEB/producción), definida como as unidades de valor engadido xeradas por cada unidade monetaria de produción, mostra que no sector primario en Galicia, de cada 100 euros de produción en 2021 (último ano dispoñible) 45,5 euros corresponden ao valor engadido, un valor superior ao nivel medio da economía (45,1 euros), o que indica que as actividades deste sector económico son máis intensivas en traballo e menos dependentes de inputs para a produción. A capacidade de crear valor do sector primario no devandito ano, **cadro 3.1.4.**, é significativamente inferior á de 2008 e 2019 (53,9 e 50,9 euros de cada cen, respectivamente).

Malia que o sector primario é intensivo en traballo, a porcentaxe do valor xerado na actividade destinada á remuneración de persoas asalariadas é do 23,9%, máis de vinte puntos por baixo do rexistrado no conxunto da economía galega (45,5% de media), sendo esta porcentaxe inferior á estimada para 2008 (21,6%) e 2019 (21,2%).

A remuneración media por hora efectiva do traballo asalariado no sector primario ascende a 10,5 euros por hora en 2021, o que representa 9,3 euros menos que a remuneración media en Galicia, mentres que a taxa de

asalarización do sector primario, medida como a relación porcentual entre os postos de traballo asalariado e os postos de traballo totais, sitúase no 43,4%, máis de catro puntos por riba do estimado no ano anterior, pero aínda lonxe do 84,9% da media da economía en Galicia (40,1% ao comezo da crise económica orixinada pola covid fronte ao 84,7% na economía galega).

O **cadro 3.1.5.** mostra os datos referentes á distribución xeral da terra en Galicia no ano 2023. Dunha banda, os datos do Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación amosan que a superficie agraria útil (SAU) aumenta no último ano ata as 838.622 hectáreas, 1.903 hectáreas máis que no ano anterior, das que o 57,2% corresponde a prados e pasteiros (480.035 ha) e as restantes 42,8% á superficie cultivada (358.587 ha). O devandito incremento interanual da superficie agraria útil ven motivado polo aumento de 2.592 hectáreas de terra dedicada a prados e pasteiros, reducíndose por contra a superficie cultivada en 689 hectáreas. Se a comparación se realiza coa distribución da superficie agraria no ano 2019, cómpre resaltar o incremento da SAU nun 2,9% (23.746 hectáreas máis) como consecuencia dunha medra do 5,5% no caso da superficie dedicada a prados e pasteiros (24.866 hectáreas máis), mentres que se reduce un 0,3% (1,1 ha menos) a dedicada a terras de cultivo.

Distribución xeral da terra en Galicia e España 2023 ⁽¹⁾

	Galicia			España			Galicia / España
	(en ha.)	(% / total)	(% / sup. agraria útil)	(en ha.)	(% / total)	(% / sup. agraria útil)	(%)
Superficie Agraria Útil	838.622	28,4	100	25.266.409	49,9	100	3,3
Superficie cultivada	358.587	12,1	42,8	16.782.814	33,2	66,4	2,1
Cereais gran	28.974	1,0	3,5	5.711.450	11,3	22,6	0,5
Tubérculos consumo humano	11.365	0,4	1,4	47.505	0,1	0,2	23,9
Forraxeiras	227.615	7,7	27,1	928.210	1,8	3,7	24,5
Barbeitos	17.736	0,6	2,1	2.850.003	5,6	11,3	0,6
Frutais non cítricos	20.527	0,7	2,4	1.306.399	2,6	5,2	1,6
Viñedos	25.466	0,9	3,0	945.111	1,9	3,7	2,7
Hortos familiares	21.829	0,7	2,6	108.502	0,2	0,4	20,1
Prados e pasteiros	480.035	16,2	57,2	8.483.595	16,8	33,6	5,7
			(% / sup. forestal)			(% / sup. forestal)	
Superficie forestal	1.797.483	60,8	100	19.457.064	38,5	100	9,2
Coníferas	296.320	10,0	16,5	5.611.329	11,1	28,8	5,3
Frondosas crecemento lento	323.693	10,9	18,0	4.658.909	9,2	23,9	6,9
Frondosas crecemento rápido	310.360	10,5	17,3	732.820	1,4	3,8	42,4
Coníferas e frondosas	267.470	9,0	14,9	1.833.514	3,6	9,4	14,6
Matorral	598.575	20,2	33,3	6.486.475	12,8	33,3	9,2
			(% / outras sup.)			(% / outras sup.)	
Outras superficies	321.886	10,9	100	5.874.125	11,6	100,0	5,5
Baldío	49.178	1,7	15,3	912.650	1,8	15,5	5,4
Improdutivo	32.927	1,1	10,2	747.924	1,5	12,7	4,4
Non agrícola	220.957	7,5	68,6	2.548.853	5,0	43,4	8,7
Augas interiores	18.823	0,6	5,8	627.861	1,2	10,7	3,0
Superficie total	2.957.990	100		50.597.598	100		5,8

(1) datos provisionais

Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación. Encuesta sobre superficies y rendimientos de cultivos

3.1.5.

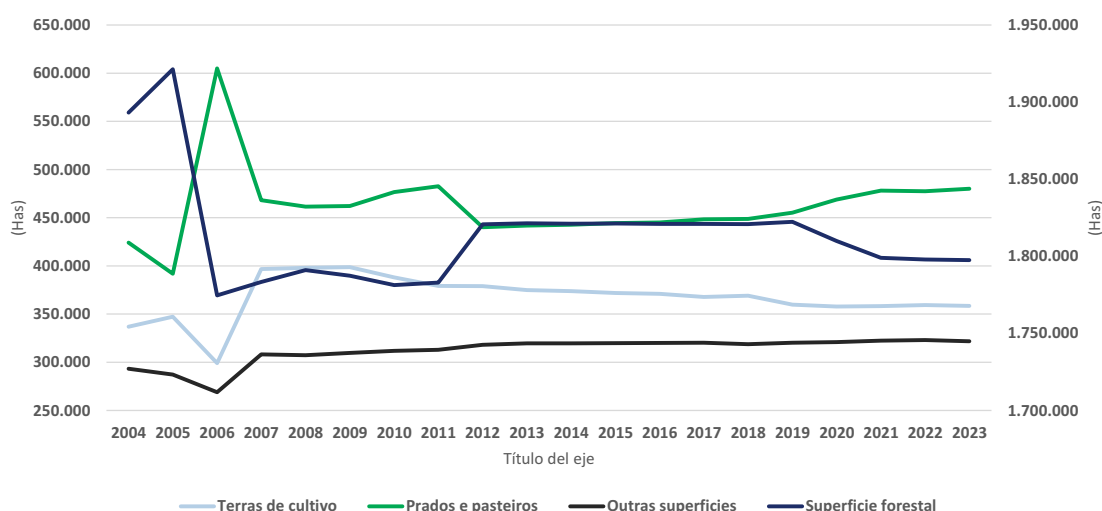
Tras esta evolución, a SAU representa en Galicia o 28,4% da súa superficie xeográfica, porcentaxe moi inferior á rexistrada no conxunto de España, cun 49,9%. A superficie cultivada mantense en Galicia no 12,1% da súa superficie xeográfica fronte ao 33,2% da media estatal, en tanto que os prados e pasteiros representan o 16,2% (16,8% en España). No devandito ano 2008, o peso relativo da superficie agraria útil é do 29,1%, sete décimas máis que en 2023, en tanto que a terra de cultivo supuña o 13,5%, case punto e medio superior á do último ano.

Pola contra, a superficie forestal representa o 60,8% da superficie total galega fronte ao 38,5% no conxunto do Estado (60,6% e 36,7%, respectivamente no ano 2008). Mentres que a superficie total de Galicia representa o

5,8% da superficie española, a importancia relativa da superficie forestal é do 9,2%, moi por riba do 3,3% que representa a SAU (a superficie cultivada supón o 2,1% e os prados e pasteiros o 5,7%).

Subsector agrogandeiro

A elevada parcelación da superficie agraria en Galicia impulsa a aumentar a produción de forraxes para mellorar a competitividade do sector agrogandeiro, o que determina que a superficie agraria útil en Galicia oriente a súa produción cara a cultivos relacionados coa alimentación animal. Dunha banda, o 27,1% da SAU destínase á produción de cultivo forraxeiro fronte ao 3,7% en España; por outra banda, a superficie dedicada a prados e pasteiros supón o 57,2% da SAU (33,6%

Distribución xeral da terra 2004-2023 ⁽¹⁾

(1) os datos do 2023 son provisionais

Fonte: Ministerio de Agricultura, pesca y alimentación: Encuesta sobre superficies y rendimientos cultivos

3.1.6.

no conxunto do Estado). No ano 2008, o cultivo forra- xeiro concentra en Galicia o 29,4% da SAU e os prados e pasteiros o 53,7% (3,4% e 31,1% no conxunto do Es- tado).

Segundo os datos proporcionados pola base ao Sistema Integral de Trazabilidad Animal (Sitran), Galicia pre- senta en 2023 un forte incremento do número de ex- plotacións. A un de xaneiro de 2024 o número de explotacións en alta ascende a 100.881 explotacións, o que supón 14.044 máis que na mesma data do ano anterior (16,2%), das que 93.999 corresponden a ex- plotacións dedicadas a produción e reprodución, o que supón un incremento do 10,6% respecto á mesma data do ano precedente (9.045 explotacións máis). Aten- dendo ao peso relativo no total estatal, Galicia acolle o 19,3% das explotacións en alta fronte ao 17,9% na mesma data de 2023.

Segundo a tipoloxía de explotación, **cadro 3.1.7.**, cómpre resaltar a importancia do sector bovino, con 29.897 explotacións, o que representa o 22,8% das explota- cións do sector en España, superando o número de

reses as 940.000, o 14,6% do total estatal. Entre o gando bovino o destinado ao leite ascende a 5.765 ex- plotacións, máis da metade das explotacións españolas de leite, e as destinadas á carne, as máis numerosas de Galicia, con 18.431 explotacións, o 21,8% do total. Comparado co ano anterior cómpre resaltar o des- censo do 5,9% no caso das explotacións de carne, e do 3,9% nas de leite (1.151 e 233 explotacións menos, res- pectivamente). Xunto ás explotacións do gando bovino, as destinadas a gando porcino sitúase nas 28.431 ex- plotacións (33,4% do total español), superando as 17.000 as explotacións de cabrún (24% do total esta- tal), ovino (15,3%) e equino (9,5%).

O sector agrogandeiro galego caracterízase por estar orientado fundamentalmente á produción de leite de vaca, rexistrando caídas continuadas no número de produtores ao mesmo tempo que aumenta, con carác- ter xeral, o seu volume de produción.

Dunha banda, o número de gandeiros con entrega de leite en Galicia descende ata os 5.826,1 (media anual), o que supón unha redución de 364 gandeiros respecto

Número de explotacións segundo diferentes categorías que definen a súa tipoloxía 2022-23 ⁽¹⁾

2023					
	Galicia		Galicia/España		
	Explotacións	Censo	Explotacións	Censo	
			(%)		
Bovino	29.897	941.608	22,8	14,6	
Carne	18.431		21,8		
Cebo	5.116		30,6		
Leite	5.765		53,6		
Porcino	28.431	1.503.013	33,4	5,0	
Cabrún	17.116	38.342	24,0	1,6	
Ovino	17.116	148.479	15,3	1,1	
Apicultura (Colmeas)	4.973	232.502	13,4	7,6	
Equino	17.456	49.707	9,5	7,7	
Galiñas	1.108	26.669.778	15,0	9,1	
Pavos	319	5.429.128	16,5	31,3	
Patos	43	298	4,1	0,0	
Coellos	199	817.782	5,2	17,3	

2022					
	Galicia		Galicia/España		
	Explotacións	Censo	Explotacións	Censo	
			(%)		
Bovino	32.740	948.524	24,0	14,4	
Carne	19.582		23,3		
Cebo	6.214		34,2		
Leite	5.998		50,8		
Porcino	28.522	1.527.688	33,4	5,0	
Cabrún	18.060	43.592	25,1	1,7	
Ovino	18.060	162.651	16,2	1,1	
Apicultura (Colmeas)	5.069	220.961	13,8	7,1	
Equino	17.414	45.650	9,3	7,2	
Galiñas	1.111	31.029.713	14,8	9,4	
Pavos	318	5.414.740	16,5	32,9	
Patos	42	282	4,1	0,0	
Coellos	203	814.690	5,3	16,1	

(1) Datos a 1 xaneiro de 2023 e 2024
Fonte: Sistema Integral de Trazabilidade Animal (SITRAN)

3.1.7.

Producción de leite de vaca en explotacións nas CC.AA. 2022-23 ⁽¹⁾

		2023			2022			23/22	
		Galicia	España	G/E	Galicia	España	G/E	Galicia	España
				(%)			(%)		
Ganadeiros con entregas	(2)	5.826,2	10.321	56,5	6.190,6	11.015	56,2	- 364	- 694
Producción	(miles de Tm)	3.001,7	7.330,3	40,9	2.971,5	7.323,7	40,6	30	7
Entregas mesma comunidade	(%)	66,0	70,0		67,0	70,0			
Entregas outra comunidade		34,0	30,0		33,0	30,0			

(1) Ventas á industria (entregas declaradas polos compradores); datos provisionais
(2) Gandeiros mes, media anual.
Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, Dir. Gral. de Producciones y Mercados Agrarios.

3.1.8.

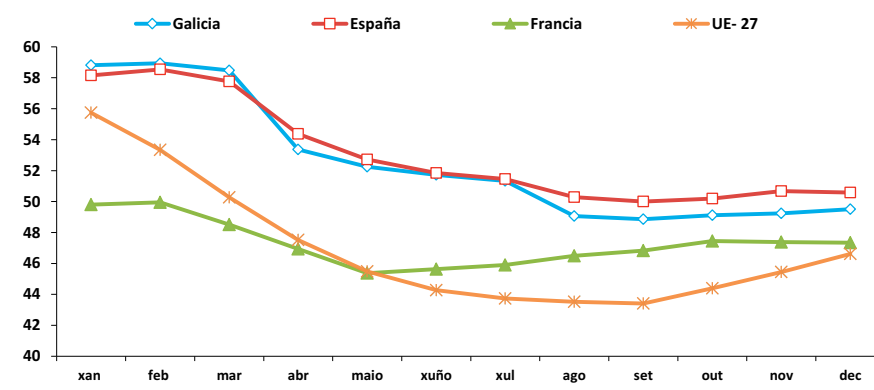
Prezo medio do leite en Galicia e España 2020-23⁽¹⁾

	2020	2021	2022	2023
(en céntimos por litro)				
Galicia	32,30	33,30	45,30	52,50
España	33,20	34,20	46,40	54,70
Diferencial Galicia / España	-0,90	-0,90	-1,10	-2,20

(1) prezos medios ponderados sen impostos
Fonte: Consellería do Medio Rural

3.1.9.

Evolución do prezo do leite 2023 ⁽¹⁾

(1) Os datos de Galicia midense en €/100 litros e o resto en euros/100 kg
Fonte: European Comision, Milk Market Observatory e Consellería do Medio Rural, FOGGA

3.1.10.

ao ano anterior (5,9%). A importancia deste sector ponse de manifesto no seu peso relativo no total estatal, xa que Galicia concentra o 56,5% dos gandeiros con entregas en España, situándose en segundo lugar Asturias, cun 12,5%.

Doutra banda, as entregas de leite declaradas en Galicia polos compradores redúcese no último ano un 0,5%, permanecendo practicamente constante no conxunto do Estado. O volume de leite producido acada as 3.001,7 miles de toneladas, o 40,9% da produción total de leite do Estado, e sitúa á Comunidade Autónoma como a primeira produtora seguida de Castela e León, que concentra o 12,2% do volume de produción total en España.

O 66% das entregas de leite galegas permanecen na propia Comunidade Autónoma, dirixíndose o resto ás outras CC.AA. españolas. De media, no conxunto do Estado o 70% das entregas teñen como destino as mesmas comunidades autónomas onde se realizan as mesmas.

O prezo medio ponderado sen impostos por litro de leite percibido polo produtor (**cadro 3.1.9.**) volve a aumentar significativamente en 2023 tanto en Galicia como en España, acadando no último ano os 52,50 céntimos e 54,70 céntimos por litro, respectivamente. Atendendo á súa evolución ao longo dos últimos anos cómpre mencionar que o diferencial con respecto ao Estado é o máis elevado dende o ano 2010, con 2,20 céntimos, igualado con rexistrado en 2015.

Cotizacións e mesas de prezos 2021-22. Resumo anual

		2022 ⁽¹⁾				Total
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	
Becerras < 1 ano		276,88	276,88	276,88	276,88	276,88
Vacún maior		188,25	185,25	185,25	185,25	186,00
Año leitón		534,75	534,75	534,75	534,75	534,75
Cabrito leitón	€/100 Kg vivo	570,00	570,00	570,00	570,00	570,00
Porcos de cebo		148,13	144,50	144,50	144,50	145,41
Polo de granxa		122,00	122,00	122,00	122,00	122,00
Coello		-	-	-	-	-
Ovos de galiña (L)		162,50	160,38	160,38	160,38	160,91
Vacas de leite		1.953,54	1.925,42	1.925,42	1.925,42	1.932,45
Xovencas de leite		1.131,80	1.129,42	1.129,42	1.129,42	1.130,02
Becerras (1-3 semanas)	€/cabeza	316,00	316,00	316,00	316,00	316,00
Ovellas		107,50	107,50	107,50	107,50	107,50
Cabras		-	-	-	-	-
Leitóns		-	-	-	-	-
Leite	€/100 l	45,42	45,42	45,42	45,42	45,42

		2021				Total
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	
Becerras < 1 ano		257,44	257,44	257,44	257,44	257,44
Vacún maior		119,08	119,08	119,08	119,08	119,08
Año leitón		450,25	450,25	450,50	450,50	450,38
Cabrito leitón	€/100 Kg vivo	508,92	508,92	508,92	508,92	508,92
Porcos de cebo		124,85	124,85	126,11	126,11	125,48
Polo de granxa		104,62	104,62	104,62	104,62	104,62
Coello		32,19	37,46	37,46	32,12	34,81
Ovos de galiña (L)		128,15	128,15	128,15	128,15	128,15
Vacas de leite		1.898,22	1.898,22	1.898,22	1.898,22	1.898,22
Xovencas de leite		1.129,60	1.129,60	1.129,60	1.129,60	1.129,60
Becerras (1-3 semanas)	€/cabeza	262,13	262,13	262,13	262,13	262,13
Ovellas		100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Cabras		-	-	-	-	-
Leitóns		41,25	41,25	41,25	41,25	41,25
Leite	€/100 l	33,33	33,33	33,33	33,33	33,33

(1) Datos de xaneiro a agosto
Fonte: AGACAL

3.1.11.

A evolución mensual do prezo do leite (**cadro 3.1.10.**) mostra resultados semellantes en Galicia e España, sendo os prezos moito máis elevados que no conxunto da UE-27 ao longo de todo o ano, así como en Francia.

Ademais do prezo da leite cómpre facer referencia á evolución dos prezos dos principais produtos gandeiros. Dunha banda, o prezo da vaca de leite aumenta nun 1,8%, acadando os 1.932,45 euros por cabeza, o valor máis elevado dos últimos anos. Asemade, o prezo do porco de cebo, tras unha caída superior ao 70% en 2021, aumenta un 15,9% (**cadro 3.1.11.**), rachándose

a tendencia descendente dos últimos anos no caso dos prezos de becerros de menos dun ano, vacún maior, año e cabrito leitón.

Subsector vitivinícola

Fronte ao significativo aumento no volume de produción de viño nas Denominacións de Orixe (DO) galegas na campaña de 2021, a vendima acadou en 2022 un total de 70,4 millóns de quilos de uva (3,4 millóns de quilos menos que na campaña de 2021), o que supón unha redución do 4,6%.

Sector vitivinícola 2022: distribución segundo Denominación de Orixe

2022

	Monterrei	Rías Baixas	Ribeira Sacra	Ribeiro	Valdeorras	Barbanza e Iria	Betanzos	Ribeiras do Morrazo	Val do Miño	Galicia
Superficie inscrita (ha)	691,0	4.321,0	1.267,0	1.281,0	1.145,0	8,2	7,0	8,6	10,5	8.739,3
Viticultores	362	5.011	2.217	1.643	1.024	12	8	18	7	10.302
Industrias	28	179	95	101	43	5	6	5	3	465
Produción (Kg)	6.465.315	40.904.676	6.060.173	10.331.091	6.481.991	54.429	24.101	67.283	52.930	70.441.989
Viño cualificado (litros)	4.711.600	28.304.853	3.852.036	6.990.825	4.651.978	31.228	8.187	27.470	22.400	48.600.577
Valor económico (euros)	22.333.000	190.775.000	21.854.000	30.967.000	32.472.000	125.000	33.000	110.000	90.000	298.759.000

Fonte: Consellería do Medio Rural.

3.1.12.

Fronte a devandita caída no volume de produción, rexístrase unha medra na colleita de viño cualificado, que aumenta un 1,7% e acada os 48,6 millóns de litros, incrementándose de xeito paralelo o seu valor económico ata os 298,8 millóns de euros, un 6,4% máis que en 2021.

Analizando as diferentes DO, o cadro 3.1.12. mostra como a DO Rías Baixas concentra case a metade dos viticultores e da superficie inscrita (48,6% e 49,4%, respectivamente). Esta DO xunto coa da Ribeira Sacra e Ribeiro concentran o 86,1% dos viticultores e o 78,6% da superficie inscrita totais de Galicia.

A DO Rías Baixas é a que presenta uns indicadores tanto de produción como de valor económico máis elevados. Dunha banda, conta cunha superficie inscrita de 4.321 ha (49,4% do total galego), 5.011 viticultores (48,6% do total) e 179 empresas (38,5%). Doutra, a produción ascende a 40,9 millóns de quilos (58,1% do total) e o seu valor económico é de 190,8 millóns de euros (63,9%).

No que respecta ao incremento da produción e valor económico da mesma en relación á campaña de 2019, previa á crise económica da covid, este non se produce de xeito homoxéneo entre as distintas Denominacións de Orixe. Dunha banda, fronte ao forte incremento da produción rexistrado na DO Rías Baixas (8,5 millóns; 26,2%), e en menor medida na DO Monterrei (831 miles de quilos; 14,7%), a DO de Ribeiro presenta unha

significativa redución, cun descenso do 14,1% (1,7 millóns de quilos menos), sendo esta caída do 16,5% no caso da Ribeira Sacra (1,2 millóns). No que ás Indicacións Xeográficas Protexidas (IXP) se refire, cómpre sinalar o incremento da produción superior ao 35% no caso da IXP Ribeiras do Morrazo e en torno ao 25% nos casos das IXP de Barbanza e Iria e do Val do Miño.

En termos monetarios, o anteriormente citado incremento no valor económico conxunto das DO en Galicia deriva fundamentalmente da medra de máis de 48,5 millóns de euros na DO Rías Baixas (34,1%), seguida a distancia pola DO Valdeorras, con 13,2 millóns de euros máis (68,2%).

Agricultura ecolóxica

Por agricultura ecolóxica enténdese aquel sistema de produción de alimentos baseado no respecto ao medio ambiente, no benestar animal e no mantemento e mellora da fertilidade do solo.

Segundo os datos publicados polo Consello Regulador da Agricultura Ecolóxica de Galicia (Craega) en 2022, último dato publicado, aumenta significativamente o número de hectáreas certificadas acadando as 45.626,8 ha, un 41,7% máis que no ano anterior. Este incremento de 10.417,8 ha prodúcese nas catro provincias galegas, presentando Ourense o crecemento máis acusado, cunha medra interanual do 48,8%, superando Lugo o 40%. Tras esta evolución, a provincia

de Lugo é a que presenta o maior número de hectáreas dedicadas a produtos ecolóxicos, con 23.385,8 ha, o que supón o 51,3% das hectáreas certificadas en Galicia, ascendendo en Ourense ata as 14.320,7 hectáreas (31,4% do total). En conxunto, ambas provincias concentran no último ano o 82,6% da superficie total dedicada á agricultura ecolóxica.

Atendendo á súa distribución segundo tipo de cultivo, o 81,3% da superficie inscrita está dedicada a pastos permanentes, con 23.987,4 ha. Séguenlle os cultivos permanentes (froiteiras, viñedos, froitos secos e oliveiras), cun 14,3% (6.512,7 ha), entre os que destaca a superficie dedicada a castañas. En relación ao ano anterior aumenta un 54,7% a superficie dedicada a pastos permanentes, con 13.126,5,6 hectáreas máis, aumentando en moita menor medida tanto a centrada en cultivos permanentes, con 171,6 hectáreas máis (2,7% superior) como a terras arables, con 118,8 ha máis (6,3%).

Atendendo á distribución segundo tipo de operador (1.142 produtores e 364 elaboradores e comercializadores), a provincia de Lugo é a máis numerosa en canto á produción, con 458 operadores, o 40,2% dos operadores industriais, salientando Pontevedra no ámbito da elaboración e comercialización, con 131 operadores (36% destes operadores en Galicia).

En termos monetarios, o valor da produción controlada polo Craega permanece practicamente estable, acadando os 112,9 millóns de euros (0,07% menos que no ano precedente). A produción animal é a que máis volume de vendas certificadas obtiveron, con 63,2 millóns de euros (56%), entre as que destacan o leite, con 37,3 millóns (un 5,1% menos que no ano precedente) e a carne e derivados e as conservas de peixe, cun volume de vendas de 18,7 e 16 millóns de euros, respectivamente. Estes tres produtos concentran o 63,8% do valor total en 2022.

Subsector mar-industria

Para coñecer o número de embarcacións operativas en Galicia tomamos como referencia o Rexistro de buques

pesqueiros da Comunidade Autónoma, no que deben incluírse as embarcacións pesqueiras e auxiliares das listas terceira e cuarta do Rexistro de matrícula de buques con porto base en Galicia que estean operativas. O número de embarcacións operativas con porto base en Galicia descende un ano máis, de xeito que a 31 de decembro de 2023 había un total de 4.195 embarcacións de pesca extractiva e marisqueo (terceira lista), 37 buques menos que na mesma data do ano anterior. Asemade, a diferenza do acontecido no ano anterior, o número de embarcacións auxiliares de pesca e acuicultura (cuarta lista) redúcese en 19 embarcacións, acadando os 1.270 buques.

Os tres caladoiros da frota pesqueira presenta unha redución do número de embarcacións, concentrándose practicamente todo o descenso no caladoiro nacional (Cantábrico-Noroeste). Tras unha redución de 34 embarcacións, un total de 4.024 buques faenan neste caladoiro, fronte aos 102 buques en pesqueiras internacionais, dous menos que no ano precedente, e 69 embarcacións faenan en pesqueiras comunitarias, un menos que no ano anterior. O maior número de buques rexistrados na frota pesqueira galega son os de artes menores, cunha cifra de 3.741 embarcacións (25 menos que no ano precedente), embarcacións de pequeno porte, que se dedican a unha pesca multiespecífica con diferentes artes que utilizan en función da especie obxectivo.

A maior parte das embarcacións pesqueiras teñen o seu porto base na denominada zona III Arousa (39,2%), seguida polas zonas I-Vigo (15,3%) e IV-Muros (14,9%). No que respecta ás embarcacións auxiliares de pesca e acuicultura, as devanditas 1.270 embarcacións rexistradas están principalmente concentradas na zona III-Arousa, con sete de cada dez embarcacións (900 barcos).

No concernente á actividade pesqueira e marisqueira, medida a través das vendas rexistradas nas lonxas galegas, no conxunto do ano 2023 retómase a tendencia descendente no seu volume de produción iniciada no ano 2018, tan só interrompida no ano anterior, reducíndose ao mesmo tempo a súa facturación. Dunha

Actividade pesqueira e marisqueira 2008-23: distribución segundo grandes grupos de especies ⁽¹⁾

	Produción					
	2019	2020	2021	2022	2023	23/22
	(Kg.)			2023		
					(%)	
Total	158.167.314	150.256.142	132.782.506	134.287.109	125.792.378	-6,3
Algas	404.560	432.150	598.628	691.083	398.678	-42,3
Bivalvos	9.828.890	6.481.257	7.087.721	7.556.448	5.105.111	-32,4
Cefalópodos	4.177.617	3.185.312	7.031.109	15.064.394	6.548.889	-56,5
Crustáceos	1.203.796	1.210.026	1.431.121	1.461.619	1.128.126	-22,8
Equinodermos	831.713	722.807	856.675	729.412	719.912	-1,3
Gasterópodos	2.797	1.809	2.046	1.273	478	-62,5
Peixes	141.417.974	138.006.011	115.558.532	108.592.830	111.669.471	2,8
Poliquetos	5.525	3.597	3.875	5.212	3.282	-37,0
Resto das descargas	294.441	213.174	212.799	184.837	218.431	18,2

	Valor					
	2019	2020	2021	2022	2023	23/22
	(euros)			2023		
					(%)	
Total	464.888.248	412.960.344	424.955.237	437.398.237	412.334.469	-5,7
Algas	336.500	337.347	421.091	542.923	303.458	-44,1
Bivalvos	88.060.891	66.529.423	74.067.895	70.904.321	62.624.321	-11,7
Cefalópodos	25.942.677	17.588.523	29.097.892	46.112.670	33.855.110	-26,6
Crustáceos	21.134.515	19.312.413	22.957.911	23.405.314	21.072.836	-10,0
Equinodermos	6.028.382	5.511.323	7.142.307	7.717.539	7.880.459	2,1
Gasterópodos	30.717	18.844	32.169	22.811	9.403	-58,8
Peixes	322.161.936	302.731.731	290.055.508	287.447.814	285.238.309	-0,8
Poliquetos	324.309	209.013	245.802	312.881	248.517	-20,6
Resto das descargas	868.321	721.726	934.662	931.963	1.102.056	18,3

(1) Datos definitivos ata 31 decembro 2022. Os de 2023 son provisionais ata consolidación estatística. Consulta: 26-01-24
 Fonte: Consellería do Mar.

3.1.13.

Actividade pesqueira e marisqueira 2022-23: produción e ingresos xerados pola primeira venda nas principais lonxas

	Produción			Valor		
	2023	23/22		2023	23/22	
	(en kg.)	(%)	(%)	(en euros)	(%)	(%)
Vigo	22.895.808	18,2	-2,9	88.086.239	21,4	-4,1
A Coruña (Lonja Coruña, S.A.)	24.447.515	19,4	-11,7	62.283.169	15,1	-4,0
Burela	12.947.914	10,3	-21,7	57.625.831	14,0	-8,8
Celeiro	12.769.011	10,2	-8,4	47.028.968	11,4	-3,8
Ribeira	28.829.994	22,9	17,6	41.082.332	10,0	2,1
Carril	801.632	0,6	-12,1	10.386.680	2,5	13,2
O Grove	657.627	0,5	-3,8	8.298.720	2,0	2,4
Cambados	1.072.939	0,9	-13,3	7.490.493	1,8	-1,7
Cedeira	1.336.128	1,1	36,1	7.484.795	1,8	20,2
Campelo	436.436	0,3	-5,8	6.497.449	1,6	23,4
Cangas	337.233	0,3	-20,0	4.377.267	1,1	-3,2
A Illa de Arousa	473.476	0,4	-19,2	4.328.356	1,0	2,2
Muros	1.144.095	0,9	18,5	4.016.113	1,0	-2,8
Camarías	2.625.058	2,1	-4,8	3.934.147	1,0	-9,3
Marín	1.306.718	1,0	-29,8	3.716.653	0,9	-13,0
Portosín	3.589.613	2,9	-17,5	3.443.743	0,8	-21,6
Aguiño	191.968	0,2	3,9	3.213.456	0,8	13,5
Fisterra	432.405	0,3	-6,6	3.129.100	0,8	-2,4
Malpica	789.588	0,6	-54,1	3.114.169	0,8	-29,6
Bueu	448.903	0,4	6,6	3.070.320	0,7	-1,9

Consulta: 26-01-2024
 Fonte: Consellería do Mar

3.1.14.

Valor da produción acuícola en Galicia 2021-22: distribución segundo destino xeográfico

	2022	2021
	(en miles de euros)	
Total	256.551.458,4	249.203,0
Mesma Comunidade Autónoma	152.143.152,6	144.379,5
Distinta Comunidade Autónoma	58.421.730,3	48.403,0
Outro país da Unión Europea	45.986.575,5	43.007,4
Terceiros países	S. E.	13.413,1

(1) Fase 1: Posta; Fase 2: Incubación e/ou cría; Fase 3: Preengorde de semilleiro; Fase 4: Engorde talla comercial; Fase 5: Engorde a madurez sexual

S.E. Dato non publicado por segredo estatístico

Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación. *Estadísticas pesqueras: producción de acuicultura*

3.1.15.

Emprego na acuicultura 2022

	Asalariados		Non asalariados		Total	
	(UTA)	(1)	(persoas)	(UTA)	(persoas)	(UTA)
Galicia	1.305	2.090	2.065	5.289	3.370	7.379
Total	3.710	4.807	2.168	5.446	5.878	10.253

(1) UTA: unidades de traballo anual, nº de persoas que traballan a tempo completo durante todo o ano.

Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, *Encuesta de establecimientos de acuicultura*

3.1.16.

banda, o volume de produción acada no último ano os 125,8 miles de toneladas, un 6,3% menos que no ano precedente, o que supón o valor máis reducido dende o ano 2008 (173,6 miles de toneladas). Doutra banda, a súa facturación cae un 5,7% respecto ao rexistrado en 2022 e acada os 412,3 millóns de euros (451,2 millóns no ano 2008).

O devandito descenso da produción prodúcese en todos os grupos de especies agás nos peixes, que experimenta unha medra interanual do 2,8%, rexistrándose as caídas máis significativas nos cefalópodos (-56,5%) e nos bivalvos (-32,4%). Tras esta evolución, o **cadro 3.1.13.** reflicte que os peixes constitúen o grupo de especies máis importante, ao representar o 88,8% da produción e o 64,2% do valor total en primeira venda, porcentaxes superiores ás do ano anterior, co 80,9% e 65,7%, respectivamente.

Desagregando a actividade pesqueira entre as distintas

lonxas galegas (**cadro 3.1.14.**), entre as cinco primeiras lonxas en termos de produción e valor, tan só Ribeira presenta un mellor comportamento en relación ao ano anterior, cunha medra da produción do 17,6% e do 2,1% do seu valor. Tras este incremento, Ribeira sitúase como a principal lonxa en termos de produción, ao concentrar o 22,9% da produción total. A lonxa da Coruña (Lonja Coruña S.A.), tras unha redución do 11,7%, concentra no último ano o 19,4%, manténdose en terceiro lugar a lonxa de Vigo, ao acoller o 18,2% da produción total. No concernente á facturación, tras unha caída en torno ao 4%, as lonxas de Vigo e A Coruña mantéñense como principais lonxas galegas ao concentrar o 21,5% e 15,1% da facturación total en Galicia en 2023. Celeiro, a pesar do descenso do 8,8%, sitúase como terceira lonxa galega en importancia, acollendo o 14% da facturación das lonxas galegas.

O subsector da acuicultura en Galicia no ano 2022 (último dato dispoñible) rexistra unha medra do 2,7% no

Axudas da Política Agraria Común e Política Pesqueira Común en Galicia e España 2023

	Galicia	España	Galicia/España
Pago de fondos UE <i>(en millóns de euros)</i>			<i>(%)</i>
FEAGA Exercicio 2023 (acumulado outubro) (1)	171,0	5.657,0	3,0
FEADER gasto público total, exercicio 2023 (acumulado outubro) (2)	187,0	1.851,0	10,1
Dereitos de pago básico			
Nº beneficiarios Rexime Pequenos Agricultores (RPA)	3.501	83.827	4,2
Nº de dereitos de Pequenos	10.823	244.194	4,4
Importes RPA <i>(en euros)</i>	2.462.593	54.864.666	4,5
Nº beneficiarios Rexime Pago Básico (RPB)	20.446	548.642	3,7
Nº de dereitos de Pago Básico	373.946	19.391.030	1,9
Importes Pago Básico <i>(en euros)</i>	69.061.578	2.746.088.115	2,5
Importes Pago Verde <i>(en euros)</i>	35.631.294	1.416.803.330	2,5

(1) FEAGA: Fondo Europeo Agrícola de Garantía

(2) FEADER: Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural

(3) FEMP: Fondo Europeo Marítimo e de Pesca

Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación.

3.1.17.

valor da produción acuícola, acadando os 256,6 millóns de euros, dos que o 59,3% é xerado por produtos consumidos na mesma Comunidade Autónoma. O valor xerado cos produtos dirixidos á UE representa o 17,9% e os destinados a outras CC.AA., un 22,8%. En relación ao ano anterior, o devandito incremento na súa facturación ven motivado pola medra nos catro mercados reflectidos no devandito **cadro 3.1.15.** salientando o incremento do 20,7% (10 millóns) no caso da facturación no resto das CC.AA., e do 2,9% (7,8 millóns) no mercado europeo.

No que respecta á ocupación no sector (**cadro 3.1.16.**), os datos do Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación reflicten que en 2022 se rexistraron 7.379 empregos (3.370 UTA), o que representa, o 72% do emprego do sector a nivel estatal e o 57,3% do total de UTAs. A segunda Comunidade Autónoma en importancia en canto a emprego é Andalucía, con 625 persoas empregadas (6,1%). Comparado co ano anterior desce un 9,4% o emprego total en Galicia, aumentando por contra a ocupación en termos de UTA (4,1%).

A actividade de marisqueo, e en concreto o marisqueo a pé, rexistrou a 31 de decembro de 2023 un total de 3.529 permisos de actividade, dos que case o 75% pertencen a mulleres (2.663 mulleres). Asemade, cómpre destacar que o 48,1% dos permisos corresponden a

persoas cunha idade superior a 51 anos (1.699 permisos) e un 38,8% (1.371 permisos) son de persoas cunha idade comprendida entre 41 e 50 anos.

Axudas comunitarias: Política Agraria Común e Política Pesqueira Común

As axudas da Política Agraria Común no exercicio 2023 (acumulado outubro) ascenderon a 171 millóns de euros do Fondo Europeo Agrícola de Garantía (FEAGA), e ata os 187 millóns de euros do Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural (FEADER). Estes pagos representan o 3% do total estatal para o FEAGA e o 10,1% no caso do FEADER (**cadro 3.1.17.**).

O número total de beneficiarios de dereitos correspondente ao Réxime de Pequenos Agricultores (RPA) desce a 3.501 persoas (4,2% dos beneficiarios en España) ascendendo o importe medio dos dereitos, a 703,4 euros. No que ao Réxime de pagos básicos se refire, o número de beneficiarios ascende a 20.446 persoas, o 3,7% do conxunto do Estado, situándose o importe total en 69,1 millóns de euros, o 2,5% do total estatal.

Os **cadros 3.1.18.** e **3.1.19.** reflicten os pagamentos FEAGA e FEADER atendendo á súa distribución segundo as principais liñas definidas. Entre os pagamentos

Pagamentos FEAGA en Galicia e España 2023

	Galicia	España	G/E
	(en euros)		(%)
Réxime de pago básico	107.441.086,44	4.196.222.160,66	2,6
Réxime de pago único (RPU)	0,00	30.959,30	0,0
Apicultura	47.886,21	2.408.011,92	2,0
Froitas e hortalizas	318.662,63	327.883.356,82	0,1
Leite e produtos lácteos	300.578,35	4.094.816,79	7,3
Leguminosas gran	985,15	936.024,67	0,1
Vacún	58.725.590,01	311.574.352,94	18,8
Viños e alcois	4.096.541,69	171.722.069,25	2,4
Cultivos herbáceos	40.679,88	55.718.202,40	0,1
Ovino e caprino	333.033,32	160.277.091,97	0,2
Porcino	68.809,11	76.349,11	90,1
Reembolso disciplina financeira	-830,63	63.897.958,13	0,0
Outros	0,00	362.647.697,17	0,0
Total	171.373.022,16	5.657.489.051,13	3,0

Fonte: Fondo Galego de Garantía Agraria

3.1.18.

Pagamentos FEADER en Galicia 2023

	Importe Feader	Importe Nacional	Importe gasto público
	(en euros)		
1 - Transferencia de coñecementos e actividades de información	710.691,54	236.897,17	947.588,71
02 - Servizos de asesoramento, xestión e substitución de explotacións agrarias	18.223,25	6.074,42	24.297,67
03 - Réxmes de calidade dos produtos agrícolas e alimenticios	2.347.317,77	782.439,26	3.129.757,03
04 - Investimentos en activos físicos	22.918.683,78	7.509.843,52	30.428.527,30
06 - Desenvolvemento de explotacións agrícolas e empresas	5.769.700,35	1.598.533,67	7.368.234,02
07 - Servizos básicos e renovación de poboacións nas zonas rurais	2.546.976,21	848.992,08	3.395.968,29
08 - Investimentos desenvolvemento de zonas forestais e viabilidade dos bosques	34.792.922,48	11.597.640,82	46.390.563,30
10 - Agroambiente e clima	16.822.834,61	264.440,77	17.087.275,38
11 - Agricultura ecolóxica	3.026.366,70	-474,09	3.025.892,61
13 - Pagos a zonas con limitacións naturais u outras limitacións específicas	18.307.856,22	1.841.354,49	20.149.210,71
15 - Servizos silvoambientais e climáticos e conservación dos bosques	1.413.590,99	471.197,00	1.884.787,99
16 - Cooperación	2.608.285,27	869.428,41	3.477.713,68
19 - Axuda para o desenvolvemento local de LEADER, (DLP)	7.576.417,92	2.525.472,68	10.101.890,60
20 - Asistencia técnica	2.551.976,49	850.658,83	3.402.635,32
22 - Axuda temporal excepcional para os agricultores	11.758.275,00	3.919.425,00	15.677.700,00
Total	133.170.118,58	33.321.924,03	166.492.042,61

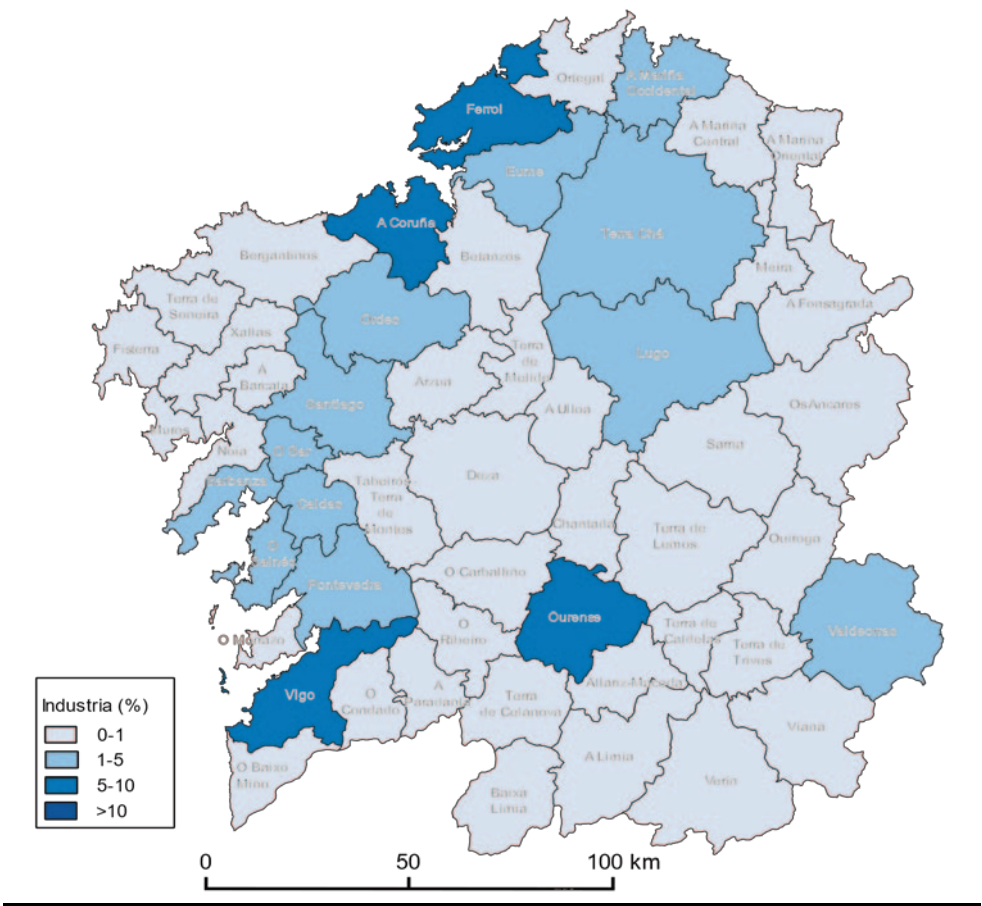
(1) Data da consulta: 6/6/2024
Fonte: Fondo Galego de Garantía Agraria

3.1.19.

FEAGA salientan o pago básico (107,4 millóns de euros) e as axudas para o vacún, fundamentalmente axudas asociadas voluntarias para vacún leite (peninsular), con 58,7 millóns de euros. No caso dos pagamentos FEADER, seguen destacando polo seu importe os investimentos en activos físicos, con 22,9 millóns de euros, e os investimentos para o desenvolvemento de zonas forestais e viabilidade dos bosques, con 34,7 millóns de euros.

Por último, no á política pesqueira se refire, os pagos certificados e remitidos á Comisión Europea no ano 2023 ascenderon a 80,1 millóns de euros, dos que 61,5 millóns corresponden ao Fondo Europeo Marítimo e Pesqueiro e os restantes 18,6 millóns, á contribucións estatal. En relación ao conxunto de España, Galicia concentra o 37,4% do total dos fondos certificados e remitidos en 2023.

Distribución porcentual do VEB do sector industrial por comarcas. 2020

Fonte: Elaboración propia CES Galicia a partir do IGE.

MAPA 3.

Sector industrial

Fronte á contracción experimentada no ano anterior, o sector industrial no seu conxunto presenta taxas de variación interanual positivas, sendo este crecemento do 2,5%, sete décimas por riba do estimado no conxunto do Estado. Fronte a este maior dinamismo industrial que no conxunto do Estado, a industria manufactureira presenta un crecemento interanual do 1,7%, case a metade da experimentada en España (3,3%).

En termos absolutos, o valor engadido bruto (VEB) xerado polas ramas industriais ascende ata os 12.303,3 millóns de euros segundo os datos publicados polo IGE nas súas Contas económicas trimestrais, o que representa o 5,5% do total xerado polo sector en España. O sector industrial achega o 16,2% do PIB total da economía galega, sendo esta porcentaxe o 11,5% no caso da industria manufactureira (17,7% e 12,5% se se considera o valor engadido xerado en Galicia). No conxunto do Estado o sector industrial (incluída a enerxía) representa o 15,2% do PIB, en tanto que a industria manufactureira, supón o 11,5% do PIB a prezos correntes.

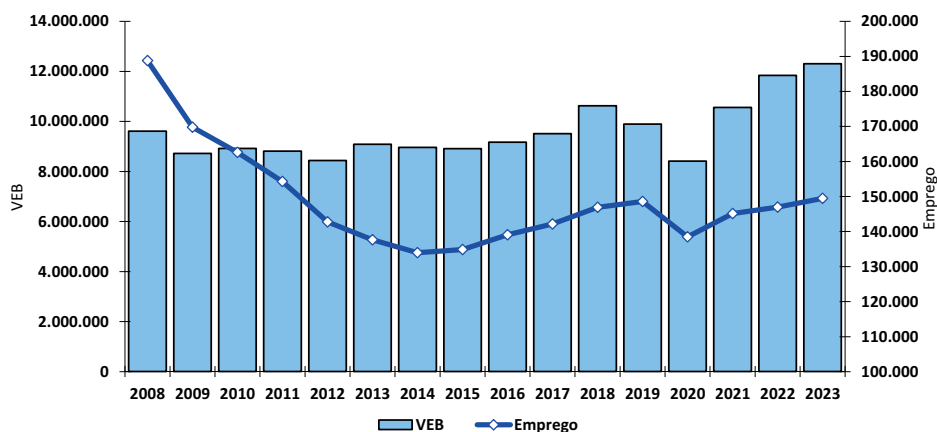
No que respecta ao emprego no sector industrial, no

conxunto do ano 2023 aumentan as afiliacións en alta laboral, situándose a media anual no último día de cada mes en 146.574 persoas afiliadas (1.320 persoas máis que no ano anterior; 0,9%), das que 135.806 afiliacións corresponden ás ramas de actividade manufactureira (1.129 máis; 0,8%).

Entre as actividades da industria manufactureira as que presentan un maior incremento das afiliacións en termos cuantitativos son as de fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques, con 383 afiliacións máis que na mesma data do ano anterior (2,5% máis), reparación e instalación de maquinaria e equipamento, con 332 afiliacións máis (4,1%), e a confección de vestir, con 235 afiliacións máis (2,9%). No extremo oposto cómpre mencionar o comportamento das actividades de Fabricación de produtos de cortiza e plástico, que se sitúa como a rama de actividade con maior descenso, con 170 afiliacións menos (-5,7%) e industria de madeira e cortiza, con 115 menos (-1,3%).

Para analizar a evolución experimentada no curto prazo polo volume do valor engadido bruto a custo de factores do sector industrial utilizamos o índice de produ-

VEB e emprego na industria (1) (2)

(1) VEB pm, en miles de euros; datos corregidos a efectos estacionais e de calendario
 (2) Os datos de emprego refírense a postos de traballo equivalentes a tempo completo
 Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais

3.1.20.

ción industrial (IPI). Este indicador, que mide os cambios na produción sen efecto dos prezos, reflicte no último ano unha medra media anual do 0,8%, o que contrasta co descenso do 1,4% experimentado no conxunto do Estado. Comparado co nivel medio do IPI en 2019, este índice rexistrou unha redución do 0,7% en Galicia, catro décimas máis que en España (-0,3%).

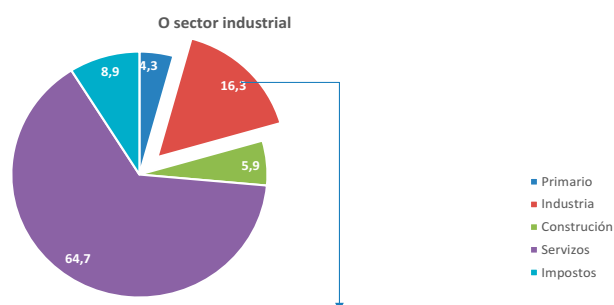
O devandito incremento no IPI en Galicia no último ano ven motivado polo comportamento rexistrado na produción dos bens de equipo e enerxéticos, que presentan unha variación media anual do 4,6% e 7,5%, respectivamente. Por contra, o IPI correspondente aos bens intermedios descende un 6,1% e o dos bens de consumo o fixeron nun 3,2%. Como reflicte o **cadro 3.1.23.**, no conxunto de España o IPI aumenta tan só no caso dos bens de equipamento, rexistrándose o descenso máis acusado no caso dos bens enerxéticos, cunha redución do 4,4%.

Se a comparación se realiza coa media do ano 2019, tan só no caso dos bens de consumo o IPI en Galicia é superior en 2023, cunha medra do 5,8%, 4,7 puntos máis que o rexistrado no conxunto de España. No ex-

tremo oposto, o IPI dos bens intermedios redúcese un 14,3%, moi por riba do experimentado no caso dos bens enerxéticos (-6%) e dos bens de equipo (-3,5%).

Tal como se observa no **cadro 3.1.24.**, o IPI correspondente ao conxunto das ramas industriais manufactureiras redúcese no último ano en Galicia un 1,7% respecto ao ano 2022, un punto superior ao estimado para o conxunto do Estado. As ramas de actividade que presentan un mellor comportamento atendendo á súa evolución en Galicia son as de fabricación de material e equipo eléctrico e a fabricación doutro material de transporte como os de mellor comportamento (24,2% e 14,7%, respectivamente); situándose no extremo oposto as artes gráficas, cunha caída do 40,4%, fabricación de produtos informáticos e a metalurxia, cunha redución superior ao 16%; e a industria química cun -15%. Se a comparación se realiza co índice medio no ano 2019, en Galicia cómpre mencionar ao incremento das actividades de fabricación de mobles, cunha medra interanual do 10,3%, confección de roupa de vestir, cun 6,2%, e fabricación de vehículos de motor, cunha medra do 2,7%; en contraposición do acontecido coas actividades de artes gráficas e metalurxia, cunha redu-

Contas de produción e explotación por ramas de actividade 2021

Peso porcentual no VEB do sector industrial de Galicia. Ramas de actividade.

Fonte: IGE, Contas económicas de Galicia

3.1.21.

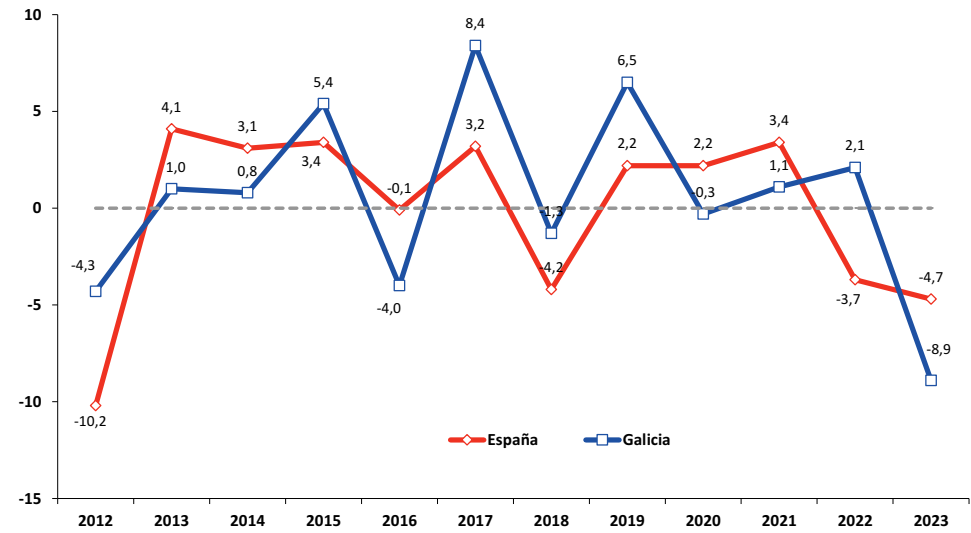
Índice de producción industrial de Galicia e España 2023

	Galicia			España		
	índice	variacións		índice	variacións	
		2023	Interanual diciembre		2022	Interanual diciembre
		(1)	(2)		(1)	(2)
		(%)			(%)	
Xeral	97,3	0,8	-8,0	101,1	-1,4	-4,7
Bens de consumo	96,7	-3,2	-2,6	101,0	-2,0	-8,0
B. consumo duradeiro	124,1	2,0	-8,6	105,6	-0,3	-4,6
B. consumo non duradeiro	95,0	-3,6	-2,0	100,6	-2,1	-8,3
Bens de equipamento	106,8	4,5	-18,6	111,5	4,3	-6,2
Bens intermedios	85,0	-6,1	-9,6	94,4	-3,2	-3,4
Enerxía	99,3	7,5	-0,2	100,5	-4,4	-0,5

Base 2021
(1) variación da media anual
(2) taxa de variación anual
Fonte: INE, *Índice de produción industrial*

3.1.22.

Índice de producción industrial en Galicia e España 2012-23⁽¹⁾. Taxa de variación media anual

(1) Base 2021
Fonte: INE, *Índice de produción industrial*

3.1.23.

Índice de producción industrial 2023: distribución segundo ramas de actividade

	Variacións media acumulativa 23/19 (1)		Variacións 23/22 (2)	
	Galicia	España	Galicia	España
	(%)		(%)	
Total	-0,7	-0,3	0,8	-1,4
B Industrias extractivas	10,2	-0,2	23,9	0,8
08 Outras industrias extractivas	10,2	1,8	23,9	4,8
C Industria manufacturera	-1,0	-0,3	-1,7	-0,7
10 Industria da alimentación	-0,1	-0,9	-2,2	-2,8
11 Fabricación de bebidas	1,2	0,7	3,8	-3,1
13 Industria téxtil	-3,0	-0,5	-7,7	-5,7
14 Confección de roupa de vestir	6,2	-4,0	-3,4	-16,5
15 Industria do coiro e do calzado		-3,7		-7,4
16 Industria da madeira e da cortiza, agás mobles; cestería e espartaría	0,9	-1,8	-13,3	-13,8
17 Industria do papel	-4,2	-0,9	5,1	-6,7
18 Artes gráficas e reprodución de soportes gravados	-12,8	-4,3	-40,4	-6,3
19 Coquerías e refinación de petróleo		-1,8		-1,6
20 Industria química	-4,7	-0,6	-15,0	-2,2
21 Fabricación de produtos farmacéuticos		3,7		1,6
22 Fabricación de produtos de caucho e plásticos	0,3	-0,5	-2,8	-4,9
23 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	0,6	0,9	-7,3	-2,9
24 Metalurxia; fabricación de produtos de ferro, aceiro e ferroalixes	-12,2	-3,1	-16,3	-2,4
25 Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria e equipamento	-6,2	-1,0	-8,2	-1,2
26 Fabricación de produtos informáticos, electrónicos e ópticos	-6,6	2,1	-16,4	7,5
27 Fabricación de material e equipamento eléctrico	-1,9	1,4	24,2	-0,1
28 Fabricación de maquinaria e equipamento n.c.n.	2,4	1,7	-0,4	0,0
29 Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques	2,7	-1,0	11,7	8,5
30 Fabricación doutro material de transporte	-10,7	-0,6	14,7	12,8
31 Fabricación de mobles	10,3	0,5	1,1	-1,9
32 Outras industrias manufactureiras	1,7	1,8	-15,0	0,0
33 Reparación e instalación de maquinaria e equipamento	-3,3	0,4	6,8	4,6
D Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	-0,8	-0,5	10,5	-5,5
35 Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	-0,8	-0,5	10,5	-5,5
36 Captación, depuración e distribución de auga		-0,7		-0,1

(*) Poucas observacións mostrais, polo que o dato está afectado por un alto erro de mostraxe

(1) Taxa de variación media anual acumulativa

(2) Taxa de variación da media anual

Fonte: IGE, Índice de produción industrial

3.1.24.

ción superior ao 12%, e a fabricación doutro material de transporte, cunha caída do 10,7%.

Un indicador que mostra as expectativas dos empresarios é o Índice de confianza empresarial, con datos que rexistran claramente a evolución da pandemia. Neste senso, o índice galego de confianza empresarial (**cadro 3.1.25.**) amosa expectativas claramente pesimistas a partir do segundo trimestre do ano 2020. A partir do primeiro trimestre de 2023 o índice de expectativas do trimestre entrante presenta valores positivos, acadando un valor de 2,1 puntos no cuarto trimestre do ano. Este cambio nas expectativas é máis positivo en

Galicia que no conxunto de España, rematando o ano cun ICEH unha décima superior á estimada en España -dende o inicio da crise económica orixinada pola pandemia este feito só se producira no segundo trimestre de 2020 (**gráfico 3.1.26.**).

Outro indicador que nos permite observar a evolución do sector industrial, e en concreto da industria manufacturera, é o das variacións interanuais das vendas dos seus produtos. Tal como se amosa no **cadro 3.1.27.**, este indicador reflicte un incremento do 19,8% acadando o valor das vendas os 43.603,5 millóns de euros, o 7,2% do total estatal. As producións que ache-

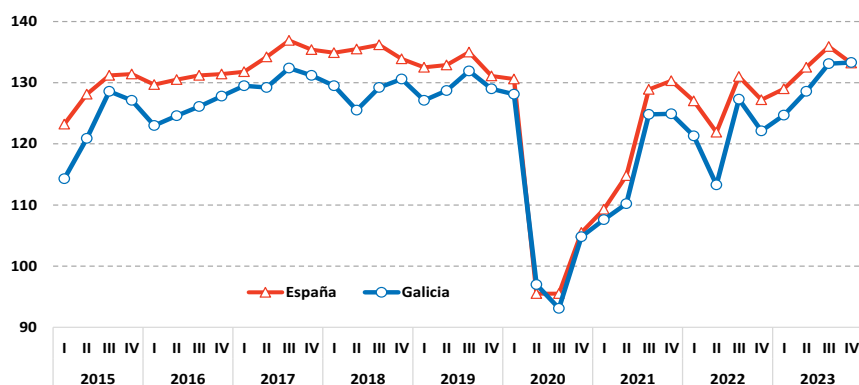
Indicadores da confianza empresarial en Galicia e España 2019-23 ⁽¹⁾

	Galicia			España		
	Situación do trimestre anterior	Expectativas do trimestre entrante	ICEH	Situación do trimestre anterior	Expectativas do trimestre entrante	ICEH
2019						
I	0,3	-8,2	127,1	4,4	-2,7	132,5
II	-5,7	2,7	128,7	-2,5	5,6	132,9
III	0,2	6,6	131,9	4,5	4,7	135,0
IV	3,1	-5,3	129,0	0,2	-2,7	131,1
2020						
I	0,8	-5,8	128,1	1,9	-5,9	130,6
II	-29,7	-68,6	97,0	-36,3	-72,0	95,5
III	-65,2	-47,0	93,1	-62,8	-47,2	95,5
IV	-34,0	-42,8	104,8	-38,8	-41,3	105,5
2021						
I	-30,3	-37,8	107,6	-32,0	-36,5	109,3
II	-34,5	-25,5	110,2	-30,2	-21,6	114,8
III	-14,2	-0,8	124,8	-8,3	-0,9	128,9
IV	-4,0	-10,7	124,9	-2,3	-2,6	130,3
2022						
I	-8,1	-17,7	121,3	-2,0	-12,8	127,0
II	-25,1	-25,6	113,3	-14,4	-16,1	121,9
III	-3,1	-4,2	127,3	1,3	-4,2	131,0
IV	-6,6	-16,7	122,1	-2,3	-11,8	127,2
2023						
I	-3,8	-11,4	124,7	1,1	-9,8	129,0
II	-4,9	1,6	128,6	-1,5	3,4	132,5
III	3,0	7,4	133,1	6,9	5,2	135,9
IV	9,2	2,1	133,3	3,6	0,3	133,2

(1) situación = indicador de situación armonizado: diferenza ou saldo entre a porcentaxe de respostas favorables e desfavorables relativas ao trimestre anterior (de -100 a +100);
 expectativas = indicador de expectativas harmonizado: diferenza ou saldo entre a porcentaxe de respostas favorables e desfavorables relativas ao trimestre anterior (de -100, todos os informantes teñen expectativas negativas, a +100, todos os informantes son optimistas);
 ICEH = Índice de Confianza Empresarial Harmonizado : constrúese a partir dunha media xeométrica convenientemente normalizada entre a situación e as expectativas
 Fonte: IGE, *Indicadores da confianza empresarial*

3.1.25.

Índice de confianza empresarial harmonizado (ICEH) 2015-23

ICEH = Índice de Confianza Empresarial Harmonizado: constrúese a partir dunha media xeométrica convenientemente normalizada entre a situación e as expectativas
 Fonte: IGE, *Indicadores da confianza empresarial*

3.1.26.

Vendas de produtos da industria manufactureira 2022: distribución segundo agrupacións de actividade

	Valor			
	(en miles de euros)	(% / total)	(Galicia/España)	Taxa variación interanual (%)
Alimentación	9.249.039	21,2	8,0	16,4
Bebidas	1.240.015	2,8	6,5	9,1
Tabaco	-	-	-	-
Textil	102.496	0,2	2,1	13,3
Confección de prendas de vestir	1.686.659	3,9	46,7	23,6
Coiro e calzado	203.145	0,5	5,7	28,0
Madeiras e cortiza	1.467.601	3,4	18,2	20,4
Papel	535.137	1,2	2,8	-3,2
Artes gráfica e reprodución de soportes	170.697	0,4	3,6	16,6
Coquerías e refino do petróleo	..	..	nd	nd
Industria química	967.247	2,2	2,0	19,7
Productos farmacéuticos	..	..	nd	nd
Manufacturas de caucho e plástico	1.194.710	2,7	5,2	29,0
Produtos minerais non metálicos	958.304	2,2	4,5	14,4
Produción, 1ª transformación e fundición de metais	2.697.356	6,2	7,1	4,7
Produtos metálicos	2.260.222	5,2	5,4	15,6
Produtos informáticos, electrónicos, ópticos e eléctricos	168.791	0,4	4,1	-3,2
Material e equipo eléctrico	562.465	1,3	3,7	44,7
Maquinaria e equipo	1.065.500	2,4	4,8	27,1
Vehículos de motor, remolques e semirremolques	7.886.989	18,1	14,0	1,0
Outro material de transporte	468.573	1,1	4,4	-7,6
Mobles	749.982	1,7	9,7	34,4
Otras industrias manufactureiras	170.914	0,4	4,0	32,6
Reparación e instalación de maquinaria e equipo	1.125.797	2,6	6,8	10,2
Producción de enerxía eléctrica, gas e vapor	3.654.262	8,4	8,0	43,8
Total	43.603.517	100,0	7,2	19,8

Nota: ".." = datos protexido polo secreto estatístico
 Fonte: INE, Encuesta Industrial de Productos

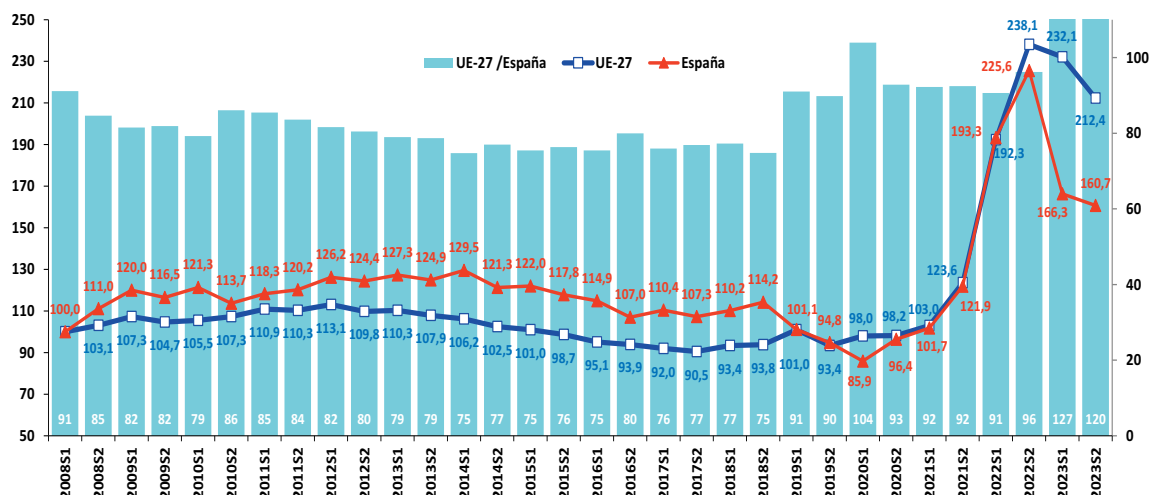
3.1.27.

gan maior valor son as de alimentación (24% do total) e a de vehículos de motor (18,1%), así como a de produtos enerxéticos, electricidade, gas e vapor (8,4%). Atendendo ao seu peso relativo no total de vendas a nivel estatal destacan as actividades da téxtil e confección e as de madeira e cortiza, que representan un 46,7% e 18,2% das vendas do conxunto do Estado, respectivamente. Asemade, cómpre resaltar que o peso relativo do sector vehículos de motor, remolques e semirremolques ascende ata o 14%.

Finalmente, a evolución do prezo da electricidade para os consumidores industriais afecta de xeito directo sobre a rendibilidade das empresas. O prezo da electricidade aumenta notablemente a partir do primeiro semestre do ano 2020 tralo estado de alarma, aca-

dando en 2022 os valores máis elevados. O **cadro 3.1.27.** amosa que en 2023 o prezo da electricidade por KWh consumido pagado en España polos consumidores industriais con consumos entre 500 MWh e 2.000 MWh sitúase por debaixo da media europea (UE-27) ao igual que acontecía entre o primeiro semestre de 2020 e segundo de 2021, e a partir do segundo de 2022.

Comparado o prezo rexistrado no segundo semestre de 2023 co mesmo período do ano anterior, o prezo na UE descendeu un 10,8% fronte ao 28,8% en España. Por contra, se a comparación se realiza cos datos correspondentes ao segundo semestre de 2019, o prezo no conxunto da UE (medido en euros correntes) medra lixeiramente por riba do experimentado

Índices do prezo da electricidade para consumidores industriais na UE-27 e España 2008-23 ⁽¹⁾

(1) Rango de consumo entre 500 e 2.000 MWh. Excluído impostos e gravames
Fonte: EUROSTAT

3.1.28.

en España, incrementándose un 2,3% e 1,7%, respectivamente.

Subsector enerxético

Segundo os datos do balance enerxético facilitados por Red Eléctrica de España a xeración de enerxía eléctrica en Galicia medra en 2023 un 6,6% en relación á enerxía total xerada no ano anterior, o que contrasta co descenso rexistrado no conxunto do Estado (3,4%). No último ano Galicia xerou un total de 23.897,9 GWh, sendo o seu peso relativo no total estatal do 9%, nove décimas superior á do ano anterior. Este dato sitúa a Galicia como a sexta Comunidade Autónoma en termos de xeración de enerxía eléctrica por detrás de Cataluña, Andalucía, Extremadura, Castela-A Mancha e Castela e León.

A demanda de enerxía redúcese no ano 2023 en Galicia un 5% para situarse en 13.075,7 GWh. Tendo en conta o descenso da demanda enerxética do 2,2% en España, o seu peso relativo no total estatal redúcese ata o 5,3% cando en 2022 representaba o 5,5%. O saldo de intercambios segue a ser excedentario, rexistrándose un saldo exportador de 10.294 GWh, un 26,4% superior

ao do ano precedente. No conxunto do Estado redúcese o saldo excedentario case un 30% respecto ao ano anterior para situarse nos 13.957 GWh.

O balance enerxético de REE reflicte que ese incremento da xeración enerxética en Galicia ven motivada pola acusada medra interanual no conxunto das fontes renovables fronte á redución rexistrada polas non renovables. En concreto, a xeración de enerxía renovable aumenta un 24% respecto ao ano anterior fronte ao caída do 25,4% no caso das fontes non renovables. España presenta unha tendencia similar, aumentando un 15,3% no caso das fontes renovables ao tempo que se reduce a xeración de enerxía coas fontes non renovables un 17%.

O devandito incremento interanual da xeración de enerxía por medio de fontes renovables ven motivado pola evolución da xeración de enerxía hidráulica, cunha medra do 102,5% (4.237,9 GWh máis), o que contrasta coa redución da eólica, cunha caída interanual do 6,4% (619,9 GWh menos). Entre as fontes non renovables destaca o descenso en máis dun 25% na xeración mediante ciclo combinado (32,4% en España), sendo esta porcentaxe do 32,4% na coxeneración e nun 26,8% no

Balance enerxético de Galicia 2022-23

	Galicia				Galicia / España	
	2023		2022		2023	2022
	MWh	(% total)	MWh	(% total)	(%)	
Xeración renovable	12.935.914,51	71,2	14.522.155,21	64,8	9,6	12,4
Hidráulica	5.309.156,60	29,2	4.134.075,06	18,4	21,0	23,1
Eólica	7.171.220,81	39,5	9.720.109,64	43,4	11,5	15,9
Solar fotovoltaica	20.449,64	0,1	22.238,56	0,1	0,1	0,1
Solar térmica	-	-	-	-	-	-
Hidroeléctrica	-	-	-	-	-	-
Outras renovables	301.704,12	1,7	482.291,79	2,2	8,4	10,4
Residuos renovables	133.383,34	0,7	163.440,16	0,7	15,8	18,6
Xeración non renovable	5.220.469,25	28,8	7.891.157,41	35,2	3,9	4,9
Turbinación bombeo	179.799,17	1,0	117.146,65	0,5	3,5	3,1
Nuclear	-	-	-	-	-	-
Ciclo combinado	3.297.031,93	18,2	5.062.051,68	22,6	7,2	7,4
Carbón	632.421,64	3,5	859.264,28	3,8	16,3	11,1
Motores diesel	-	-	-	-	-	-
Turbina de gas	-	-	-	-	-	-
Turbina de vapor	-	-	-	-	-	-
Coxeración	977.833,17	5,4	1.689.254,63	7,5	5,7	9,5
Residuos non renovables	133.383,34	0,7	163.440,16	0,7	10,1	8,6
Enerxía total xerada	18.156.383,76	100,0	22.413.312,62	100,0	6,8	8,1
Consumos en bombeo	- 469.472,68		- 507.433,79		5,7	8,3
Saldo de intercambios	- 5.965.182,19		- 8.144.270,12		42,7	41,1
Demanda en b.c.	11.721.728,89		13.761.608,70		4,8	5,5

Notas

Balance eléctrico: asignación de unidades de producción segundo combustible principal.

Outras renovables: inclúe biogás, biomasa, hidráulica mariña exotérmica. Os valores de incrementos e ano mobil inclúen residuos ata o 31/12/2014.

Residuos renovables: xeración incluída noutras renovables e coxeración ata o 31/12/2014.

Turbinación de bombeo puro + estimación de turbinación de bombeo mixto.

Ciclo combinado: Inclúe funcionamento en ciclo aberto.

Coxeración: os valores de incrementos e ano móbil inclúen residuos ata o 31/12/2014.

Residuos non renovables: xeración incluída noutras renovables e coxeración ata o 31/12/2014.

Demanda corregida: corregidos os efectos de temperatura e laboralidade.

Valor positivo: saldo importador; valor negativo: saldo exportador. Os valores de incrementos non se calculan cando os saldos de intercambios teñen distinto signo.

Consulta: 26-01-2024

Fonte: Red Eléctrica de España

3.1.29.

caso do carbón (2,5% e 50,2% en España, respectivamente).

A pesar da redución experimentada pola enerxía eólica en Galicia en 2023, esta segue a ser a fonte máis importante ao representar o 38,1% do total xerado. Séguelle a produción de enerxía hidráulica, que tras duplicar a xeración eléctrica, concentra o 35%, e o ciclo combinado, co 15,7%.

No concernente á produción de enerxía eléctrica a partir de enerxías renovables, coxeración e residuos,

os datos publicados pola Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia (CNMC) amosan un descenso da enerxía vendida e un lixeiro incremento da potencia instalada. En 2023 vendéronse en Galicia un total de 12.605,5 xigavatios, un 6,5% menos que no exercicio precedente, o que contrasta co incremento do 6,3% estimado para o conxunto do Estado. Tras esta caída Galicia sitúase como a quinta Comunidade con maior enerxía vendida (9,7% do total estatal) por detrás de Andalucía (15,9%), Castela e León (14,7%), Castela-A Mancha (14,6%) e Aragón (13,5%).

Consumo de produtos petrolíferos en Galicia e España 2022-23

2023

	Total	Gasolinas	Gasóleos	Fuelóleo BIA
		(en tm.)		
Galicia	2.170.711	291.129	1.755.780	123.802
A Coruña	877.763	119.877	658.275	99.611
Lugo	358.571	35.203	319.055	4.314
Ourense	285.520	33.910	243.120	8.491
Pontevedra	648.857	102.139	535.331	11.387
España	33.474.292	6.060.176	26.323.699	1.090.417
Galicia/España (%)	6,5	4,8	6,7	11,4

2022

	Total	Gasolinas	Gasóleos	Fuelóleo BIA
		(en tm.)		
Galicia	2.365.903	281.982	1.847.382	236.539
A Coruña	1.018.337	121.979	706.146	190.212
Lugo	352.494	29.919	309.387	13.188
Ourense	304.611	32.421	250.442	21.748
Pontevedra	690.460	97.663	581.406	11.392
España	34.692.243	5.750.613	27.520.496	1.421.135
Galicia/España (%)	6,8	4,9	6,7	16,6

Fonte: Corporación de Reservas Estratégicas de Productos Petrolíferos

3.1.30

Atendendo á distribución segundo tipo de enerxía, o 71,7% da enerxía vendida en Galicia en 2023 (9.036,2 xigavattios) corresponde á eólica, seguida da enerxía hidráulica que representa o 13,9% (1.746,4 xigavattios) e a coxeneración, co 8,9% (1.126,6 xigavattios).

A potencia instalada é de 5.159,6 megavattios, un 0,2% superior á do ano anterior, o que representa o 7,9% da potencia total en España. En relación ás demais CC.AA., Galicia mantense no quinto lugar, por detrás de Castela-A Mancha (17,3%), Andalucía (16,2%), Castela e León (14,5%) e Aragón (12,3%).

O consumo de produtos petrolíferos descende en 2023 tanto na Comunidade Autónoma como en España, sendo esta caída interanual máis intensa en Galicia; en concreto, un 8,3% e 3,5%, respectivamente. Tras esta evolución, o consumo destes produtos sitúase en Galicia en 2.170,7 miles de toneladas métricas, o que representa o 6,5% do total estatal (6,8% no ano anterior).

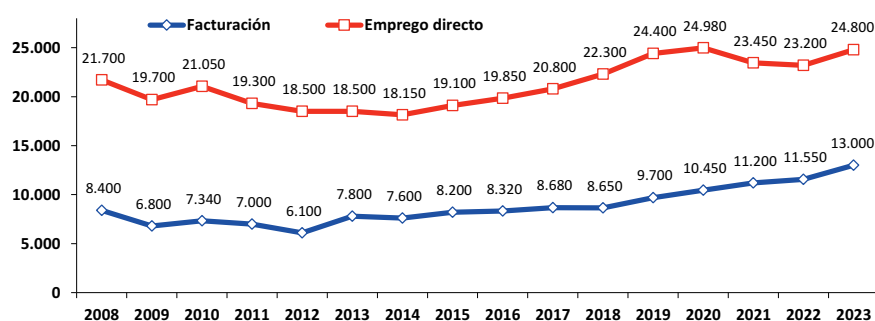
A devandita caída interanual prodúcese tanto no caso

dos gasóleos como fuelóleos. Dunha banda, o **cadro 3.1.30.** amosa como o consumo de gasóleos redúcese en Galicia un 5% e o de fuelóleos un 47,7%, o que contrasta coa medra do 3,2% no caso da gasolina. España presenta unha tendencia similar, aumentando o consumo de gasolina un 5,4%, reducíndose por contra o consumo de gasóleos e fuelóleos un 4,3% e 23,3%, respectivamente.

O produto máis consumido son os gasóleos, que representan un 80,9% do consumo total en Galicia (78,6% en España). A importancia relativa do consumo de fuelóleo en Galicia é do 5,7% (3,3% en España) e do 13,4% no caso das gasolinas (18,1% no conxunto do Estado).

Industria da automoción

As Contas económicas anuais de Galicia, publicadas en novembro de 2023 con datos para o ano 2021, rexistran un VEB do sector de Fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques de 1.228,9 millóns de euros, e 15.503 postos de traballo equiva-

Facturación e emprego directo nas empresas do cluster da automoción 2008-23 ⁽¹⁾

(1) facturación en millones de euros

Fonte: Clúster da Automoción de Galicia

3.1.31.

lentes a tempo completo. Esta actividade aporta o 16,2% do valor engadido bruto xerado pola industria manufacturera galega nese ano, sendo esta porcentaxe do 15% no ano 2008 (16,4% en 2019); no conxunto da economía galega o sector supón o 2,1% do VEB galego total, porcentaxe similar ao rexistrado en 2008 e 2019. No que respecta ao emprego, o 11,9% do total de empregados do sector manufacturero en Galicia o está nas actividades de fabricación de vehículos de motor, dúas décimas máis que no ano 2008 (11,1% en 2019).

Os datos correspondentes ao ano 2023 reflicten que Galicia contaba con 15.552 afiliacións en alta laboral no sector de fabricación de vehículos de motor, remolques e semirremolques (533 máis que no ano anterior). Do total de afiliacións no sector, 7.986 estaban no subsector de fabricación de compoñentes, pezas e accesorios (51,4% do total); 6.463 no de fabricación de vehículos de motor (41,6%); e as 1.104 restantes no de fabricación de carrocerías (7%). Comparado co ano anterior os tres grupos presentan un incremento das afiliacións, situándose no 3,6% nos dous primeiros casos (276 e 223 afiliacións máis, respectivamente) e do 3,1% no caso das actividades de fabricación de carrocerías (34 afiliacións máis).

Os datos facilitados pola Fundación Clúster da Automoción de Galicia (Ceaga), que agrupa a 200 empresas

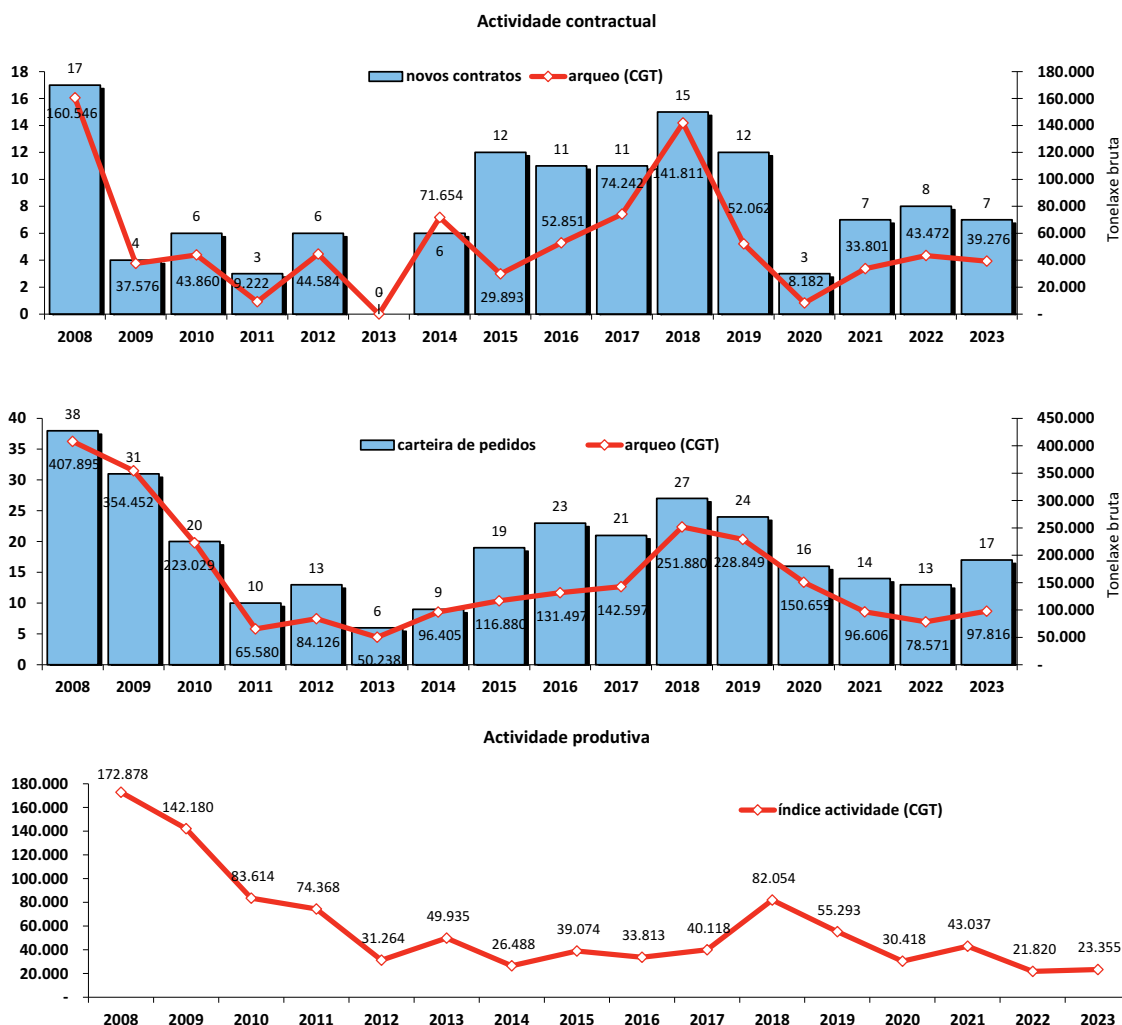
pertencentes a máis de 20 divisións diferentes da clasificación CNAE, mostran que o exercicio 2023 pecha con bos resultados, acadando máximos de cifra de negocios e exportacións. A facturación das empresas do sector da automoción en Galicia ascende a 13.000 millóns de euros, un 12% máis que no ano anterior, e as exportacións totais do sector acadan os 9.420 millóns de euros, un 14% superior ao total do ano anterior, o que supón o 31,3% das exportacións galegas. Entre estas, as exportacións de compoñentes medraron un 18% acadando os 2.050 millóns de euros. O investimento das empresas ascende a 132 millóns de euros fronte aos 134 do ano precedente.

Fronte á evolución mostrada polo sector do automóbil en Galicia, a Dirección General de Tráfico (DGT) rexistra un descenso das matriculacións de vehículos. Ao longo do ano 2023 matricularonse 46.271 vehículos, o 3,1% do total estatal, o que supón un descenso do 0,6% respecto ao ano anterior (302 vehículos menos). Neste último ano volve a diminuír o número de matriculacións de turismos, que en 2023 ascende a 30.846 matriculacións, un 0,9% menos que no ano precedente (282 turismos menos), situándose o seu peso relativo no total estatal no 3%.

Industria naval

A industria naval (CNAE 30.1) presenta en 2023 unha

Construción naval nos estaleiros galegos 2008-23: actividade contractual e actividade produtiva

Fonte: Ministerio de Industria, Comercio y Turismo, Construcción naval. Boletín informativo trimestral

3.1.32.

mellora da súa carteira de pedidos e da actividade produtiva, permanecendo estable o emprego no conxunto do sector. Dunha banda, esta actividade industrial contaba de media con 4.793 afiliacións, oito afiliacións máis respecto ao ano anterior. Este comportamento foi desigual entre as distintas provincias galegas. Fronte ao incremento das afiliacións na Coruña nun 5,5% (124 afiliacións máis), Lugo presenta unha caída interanual do 16,9% (15 afiliacións) e Pontevedra do 4,2% (102 menos que no ano anterior). Tras esa evolución, A Coruña adianta a Pontevedra como provincia galega con

maior número de afiliados no naval, con 2.397 persoas (49,6% do total do sector) fronte ás 2.344 afiliacións en Pontevedra (48,9%).

Doutra banda, no que á actividade contractual se refire, dos doce novos contratos asinados en España en 2023, sete contratos corresponden aos estaleiros galegos, un menos que no ano anterior. Dos outros cinco novos contratos, catro realizáronse polos estaleiros de Asturias e un no País Vasco. O devandito descenso tradúcese nunha redución do arqueo bruto

compensado (CGT), de xeito que no último ano ascendeu en Galicia ata os 39.276 CGT, o 76,7% do total estatal, fronte ao 12,3% de Asturias e o 11% do País Vasco.

A carteira de pedidos dos estaleiros galegos a 31 de decembro de 2023 aumenta ata os 17 buques, catro máis que na mesma data do ano anterior, o equivalente a 97.816 CGT (o 39,1% do total estatal). No último ano, o número de buques en carteira ascende en Asturias a 23 buques, e no País Vasco a 8 buques.

En relación á actividade produtiva, o índice de actividade ponderada, que ten en conta as postas de quilla, botaduras e entregas (probos oficiais), reflicte un lixeiro incremento do arqueo bruto compensado dos estaleiros galegos. En 2023 o arqueo sitúase en 23.555 CGT, o que supón o segundo valor máis reducido dende o ano 2008, tan só superior ao rexistrado no ano precedente (**gráfico 3.1.32.**). Comparado co resto das CC.AA. este dato a sitúa como a Comunidade con menor actividade, tras Asturias (45.457 CGT) e País Vasco (29.900 CGT).

Industria téxtil

As contas económicas de Galicia reflicten que o valor engadido bruto xerado polo sector téxtil (división 13–15 da CNAE 2009) acadou en Galicia no ano 2021 os 396,1 millóns de euros, dos que 343,9 corresponden á confección e prendas de vestir e industria de coiro e do calzado (CNAE 14-15). O número de postos de traballo equivalentes a tempo completo ascende a 9.144, dos que 7.436 pertencen ao subsector de confección e prendas de vestir e industria de coiro e do calzado. Atendendo ao seu peso no conxunto da economía galega, esta rama de actividade representa o 5,2% do valor engadido bruto xerado pola industria manufacturera, punto e medio máis que no ano precedente, e o 7% do emprego (6,9% se se consideran as horas traballadas).

O promedio de afiliación á Seguridade Social na industria téxtil en Galicia foi no ano 2023 de 10.190 afiliacións, 183 máis que no ano anterior (1,8%), o que supón o 7,5% das afiliacións da industria manufacturera, unha décima máis que no ano anterior. Cómpre

resaltar que esta importancia relativa descende paulatinamente dende o inicio da crise financeira de 2008, cando supuña o 9,9% (8% en 2019). Ao igual que no ano anterior, o devandito incremento da afiliación explícase pola medra experimentada no sector da confección de roupa de vestir (2,9%; 235 afiliacións máis), e, en menor medida, da industria de coiro e calzado (5 afiliacións máis; 1,5%) en tanto que descende a industria téxtil (57 afiliacións menos; -3,5%). No último ano na rama de confección de roupa de vestir rexístranse 8.263 afiliados, o 82,6% do total da industria téxtil galega.

Industria da alimentación e bebidas

As contas anuais reflicten que a produción da industria de alimentación (división 10 e 11 da CNAE 2009) ascendeu no ano 2021 a 1.771 millóns de euros, e representa o 23,3% do valor xerado pola industria manufacturera en Galicia. Dentro da industria da alimentación, a participación das seis ramas que a forman é a seguinte: a rama da conserva e do conxelado de peixe achega o 28,4% do seu VEB, seguida pola fabricación de bebidas, cun 21,9%, e da rama de procesamento e elaboración de produtos cárnicos, co 17,1% do VEB. O 32,5% restante divídese entre as ramas de fabricación de produtos lácteos, fabricación de produtos para a alimentación animal e outras industrias alimentarias.

No concernente ao emprego, as contas económicas (datos 2021, último dispoñible publicado en novembro de 2023) indican que o número de postos de traballo equivalentes a tempo completo descendeu a 32.948 postos de traballo, o 25,3% do total da industria manufacturera galega, dos que 11.918 corresponden á actividade de procesamento e conservación de peixes, crustáceos e moluscos (36,2%); e 4.881 ao subsector de procesamento e conservación de carne e elaboración de produtos cárnicos (14,6%). A fabricación de produtos lácteos concentra o 7,5% do emprego neste subsector industrial (2.564 postos de traballo equivalentes a tempo completo) e o de bebidas o 9,6% (3.161 postos).

As afiliacións á Seguridade Social na industria da ali-

Volume de aproveitamento total ⁽¹⁾ segundo especie 2019-23

	2019	2020	2021	2022	2023	23/22
	(en m ³)					(%)
Pinus pinaster	1.809.623,54	1.629.422,28	1.905.712,23	2.172.193,29	1.728.088,95	-20,4
Pinus radiata	1.704.128,23	1.628.839,05	1.938.682,74	1.981.622,32	1.659.236,47	-16,3
Pinus sylvestris	116.710,48	130.481,00	194.675,55	222.210,90	359.923,29	62,0
Outras / mistura coníferas	168.307,32	84.683,42	65.476,19	110.511,85	66.928,53	-39,4
Eucalyptus spp.	5.621.413,63	5.287.384,95	5.606.947,48	6.229.792,88	5.658.722,96	-9,2
Fronchosas caducifolias	270.162,62	230.022,79	255.244,68	281.288,03	295.262,22	5,0
Outras frondosas non caducifolias	13.077,14	15.827,62	20.886,61	18.542,31	31.032,18	67,4
Total	9.703.422,94	9.006.913,81	9.987.983,74	11.016.649,58	9.799.572,65	-11,0

(1) Xestión pública e xestión privada

Fonte: Medio Rural, *Anuario de Estadística Forestal de Galicia*

3.1.33.

mentación e fabricación de bebidas ascenderon en 2023 ata as 34.799 persoas, o que supón unha medra do 0,9% respecto ao ano anterior, das que 31.515 están na industria de alimentación e as restantes 3.284 afiliacións á de fabricación de bebidas (0,5% e 4,7% máis, respectivamente). Atendendo á súa evolución ao longo dos últimos anos, o peso relativo da afiliación no sector da industria da alimentación no total da industria manufactureira aumenta ata o 23,2% no último ano (22,5% en 2019), aumentando o sector de fabricación de bebidas en torno ao 2,4% (2,2% en 2019).

Industria da madeira

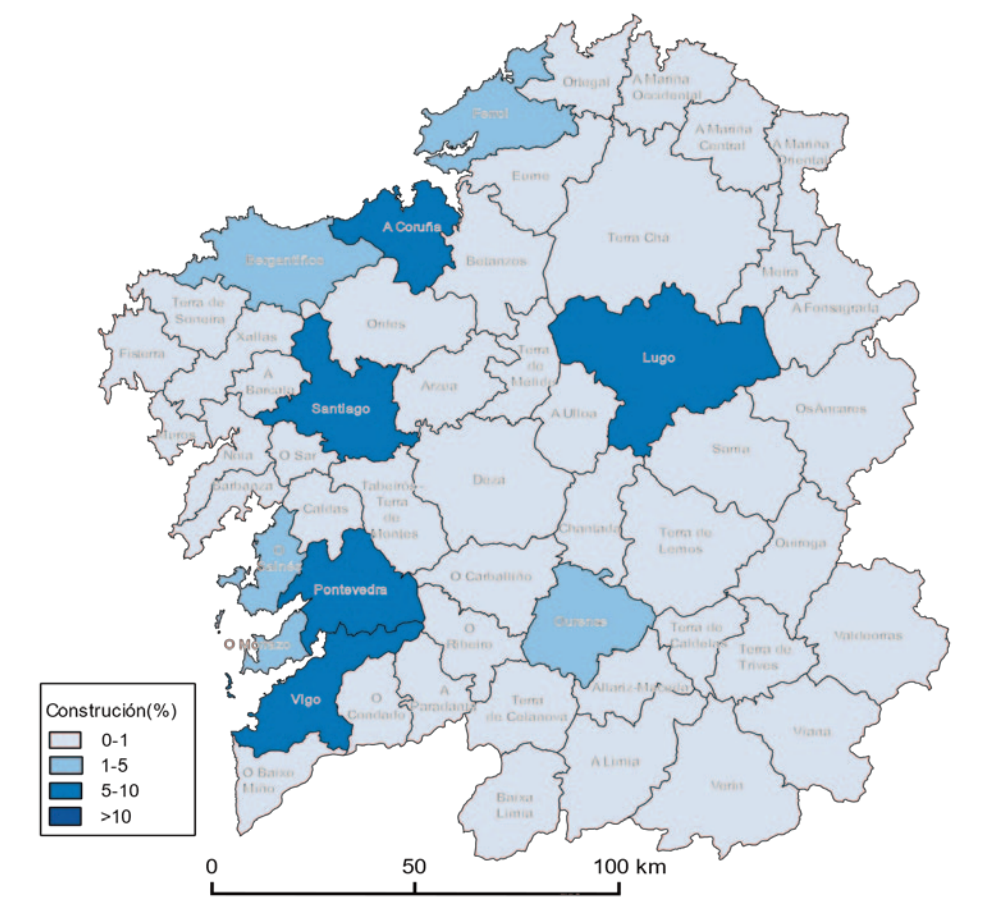
Segundo os datos proporcionados na estatística forestal de Galicia, o aproveitamento nos bosques galegos no ano 2023 descendeu ata os 9,8 millóns de metros cúbicos de madeira, o que supón unha caída interanual do 11%. As principais especies son o Eucalyptus spp., que representa o 57,7% do aproveitamento total, seguido polo Pinus pinaster, co 17,6%, e Pinus radiata, co 16,9%.

A industria da madeira e fabricación de mobles (ramas 16 e 31 da CNAE 2009), segundo as contas económicas, xera un VEB no ano 2021 de 553,9 millóns de euros, dos que 390,9 millóns de euros corresponden as actividades da industria da madeira e da cortiza. O número de postos de traballo equivalentes a tempo completo ascende a 12.365, dos que 7.672 postos pertencen á xa

citada industria da madeira e da cortiza. A industria da madeira considerada de xeito conxunto representa o 7,2% do valor engadido bruto xerado polo sector manufactureiro e o 9,5% do emprego na industria manufactureira en Galicia (9,6% se se consideran as horas traballadas).

No ano 2023 as afiliacións á Seguridade Social nas devanditas ramas de actividade acadaron as 12.823 persoas, o que supón o 9,4% das afiliacións da industria manufactureira, das que 8.938 afiliacións están na industria da madeira e da cortiza, agás mobles; cestaría e espartaría (o 69,7%) e as restantes 3.885 afiliacións á fabricación de mobles (30,3%). Respecto ao ano anterior, as afiliacións descenden un 0,4% (52 afiliacións menos), impulsada pola caída do 1,3% das afiliacións da industria da madeira (115 afiliacións menos), o que contrasta co incremento na industria de fabricación de mobles (1,6%; 63 afiliacións máis). □

Distribución porcentual do VEB do sector da construción por comarcas. 2020

Fonte: Elaboración propia CES Galicia a partir do IGE.

MAPA 4.

Construción

O sector da construción presenta en 2023 unha medra interanual da súa actividade do 0,8%, o que contrasta coa contracción rexistrada no ano precedente (-1%). Fronte a este comportamento, no conxunto do Estado a construción medra un 3,2% en 2022 e un 2,3% no último ano. En termos monetarios o sector da construción en Galicia, segundo os datos da estimación das contas económicas trimestrais do IGE, xerou un VEB de 4.181,6 millóns de euros, o 5,5% do PIB galego no ano 2023; o que determina un emprego no sector de 77.961 postos de traballo equivalentes a tempo completo, o 7,5% do total. En ambos os dous casos esta porcentaxe é unha décimas superior á rexistrada no ano anterior. No conxunto do Estado o sector da construción representa o 5% do PIB e o emprego supón o 7% do total de postos de traballo a tempo completo.

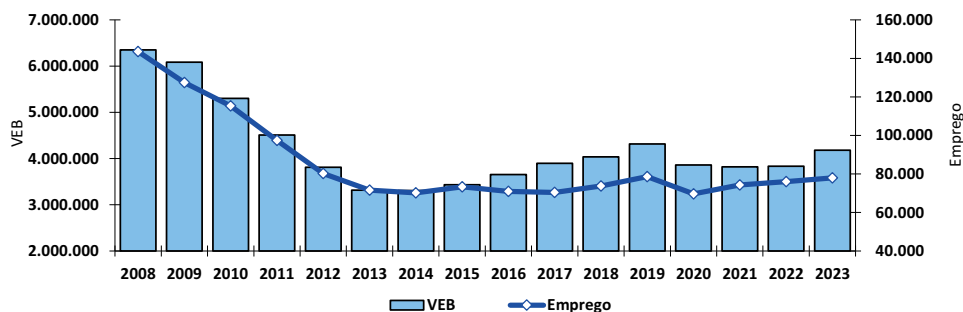
O dinamismo do sector en 2023 (0,8%) tradúcese nun incremento das afiliacións á Seguridade Social do 1,7%, alcanzando as 80.521 afiliacións, o 7,6% do total galego. Este incremento prodúcese nas distintas ramas de actividade, salientando as actividades de enxeñería civil, cunha medra interanual do 5,7% (237 afiliacións

máis), e a construción de edificios, cun 1,7% (429 afiliacións). O subsector máis importante en termos de emprego é o de actividades de construción especializada, con 50.860 afiliacións, o que representa o 63,2% do sector da construción, fronte ás 25.287 no caso da construción de edificios (31,4%).

Á hora de analizar o sector hai que observar tanto a evolución de indicadores de oferta, entre os que salientan os visados de dirección de obra ou a licitación pública, como os indicadores de demanda, principalmente compravenda de vivendas, número de hipotecas constituídas ou os indicadores de accesibilidade á vivenda.

No que respecta aos visados de obra nova proporcionados polo Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana (**cadro 3.1.36.**), que se poden tomar como un indicador adiantado da actividade no sector, ao longo de 2023 visáronse 1.761 edificios novos, o que supón un 6,5% superior ao rexistrado no ano anterior. Fronte a este incremento interanual, no conxunto do Estado os visados de obra nova reducíronse un 6,8%. Tras esta evolución, a superficie total experimenta re-

VEB e emprego na construción ^{(1) (2)}

(1) VEB pm, en miles de euros; datos corrixidos a efectos estacionais e de calendario (consulta: 27-02-2023)

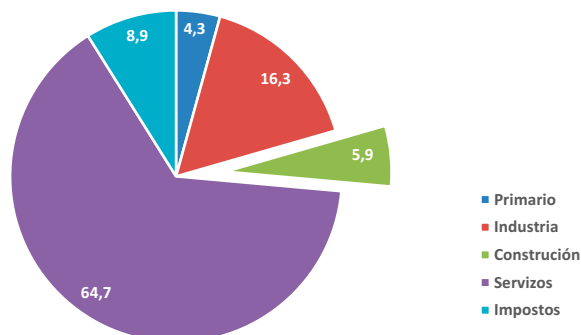
(2) Os datos de emprego refírense a postos de traballo equivalentes a tempo completo

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais

3.1.34.

O sector da construción 2021

Fonte: IGE, Contas económicas de Galicia

3.1.35.

dúcese un 13,1% respecto ao ano anterior e se sitúa en 1.036.278 metros cadrados.

Atendendo á súa distribución segundo destino principal, o devandito incremento veu motivado fundamentalmente pola evolución dos visados de dirección de obra para uso residencial, que presentan en Galicia unha medra interanual do 6,3% (descende un 6,9% en España) para situarse nos 1.500 visados. O número de visados de dirección para superficies comerciais e al-

macenamento ascende a 56 visados, un máis que no ano anterior, e os de uso industrial a 39, un visado menos. O devandito descenso da superficie total a construír ven motivada pola caída da superficie de uso non residencial (-44,6%; 202.409 metros cadrados menos), e máis concretamente no concernente ao uso industrial (-82,3%; 218.403 metros cadrados menos), aumentando por contra a superficie a construír un 6,2% no caso do uso residencial (45.689 metros cadrados máis).

Visados de dirección de obra en Galicia e España 2022-23: distribución segundo tipo de obra

Obra nova

	Galicia			España		
	2023	2022	23/22 (%)	2023	2022	23/22 (%)
Total edificios	1.761	1.654	6,5	32.622	35.019	-6,8
Uso residencial	1.500	1.411	6,3	28.707	30.820	-6,9
Servizos comerciais	56	55	1,8	1.174	1.296	-9,4
Uso industrial	39	40	-2,5	400	440	-9,1
Outros	166	148	12,2	2.341	2.463	-5,0

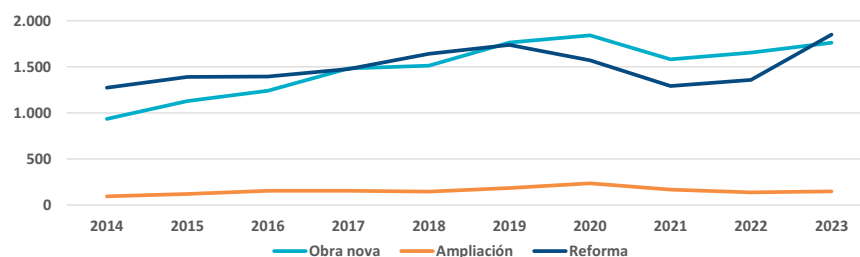
Obras de ampliación

	Galicia			España		
	2023	2022	23/22	2023	2022	23/22
Total edificios	148	137	8,0	3.442	3.657	-5,9
Vivendas	105	90	16,7	2.532	2.791	-9,3
Outros	43	47	-8,5	910	866	5,1

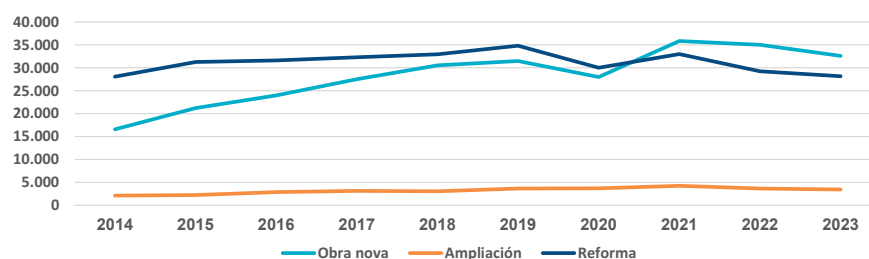
Obras de reforma e/ou restauración

	Galicia			España		
	2023	2022	23/22	2023	2022	23/22
Total edificios	1.850	1.359	36,1	28.176	29.235	-3,6
Vivendas	1.462	1.071	36,5	22.200	23.686	-6,3
Outros	388	288	34,7	5.976	5.549	7,7

Galicia

España

Fuente: Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana, *Obras en edificación*

3.1.36.

Licitación pública en Galicia e España 2022-23: distribución segundo administracións

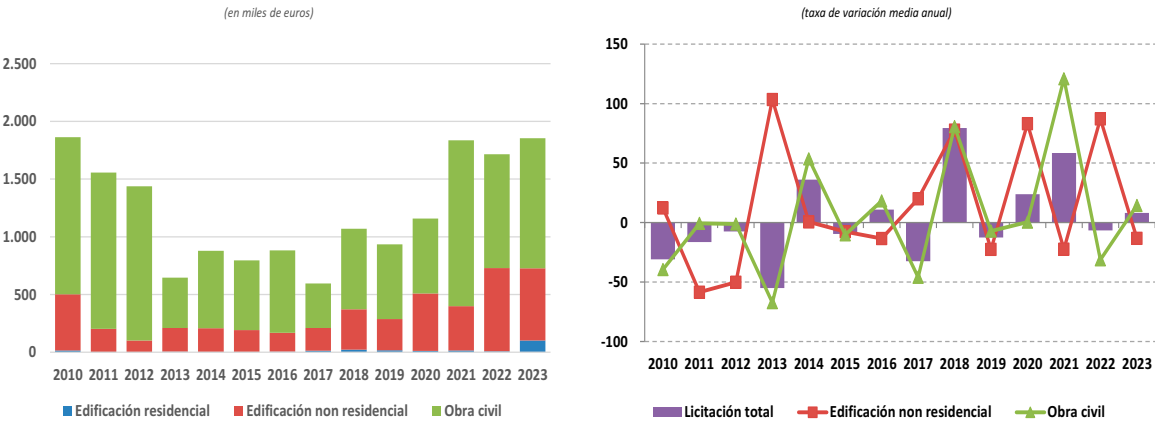
	2023		2022		23/22	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
	(en millóns de euros)				(%)	
Administración Xeral do Estado	834,8	10.055,6	537,3	8.036,6	55,4	25,1
Mº Transportes, Mov. e Ag. Urb.	424,3	7.308,4	438,1	6.006,2	-3,1	21,7
Mº para a Transición Ecolóxica	118,6	786,1	25,3	896,8	368,6	-12,3
Resto Admón. Xeral	291,9	1.961,1	73,9	1.133,7	295,0	73,0
Administración Autonómica	628,1	7.859,3	669,8	9.944,2	-6,2	-21,0
Administración Local	391,9	9.139,3	508,7	11.262,0	-23,0	-18,8
Concellos	325,8	7.228,2	446,5	9.302,5	-27,0	-22,3
Outras Administracións	66,1	1.911,1	62,2	1.959,5	6,3	-2,5
Total licitación	1.854,8	27.054,2	1.715,7	29.242,8	8,1	-7,5

Fonte: SEOPAN, Licitación regional

3.1.37.

Licitación oficial de Galicia por tipo de obra 2010-23

Fonte: SEOPAN, Licitación regional

3.1.38.

A evolución dos visados de obras de reforma e/ou restauración reflicte igualmente o desigual comportamento en Galicia e España. En 2023 reformáronse en Galicia un total de 1.462 vivendas, un 36,5% máis que no ano anterior (391 vivendas máis), o que contrasta co descenso do 6,3% no conxunto do Estado. Estas reformas contaron cun orzamento de 128,3 millóns de euros, un 26% máis que no ano precedente, o que supón o valor máis elevado dende 2008.

A licitación de obra pública no ano 2023 caracterizouse por unha medra interanual do 8,1% no seu importe total, incremento motivado polo comportamento da Administración Xeral do Estado (AXE). Esta medra contrasta co descenso experimentado no conxunto do Estado, cunha caída interanual do 7,5%. En termos nominais, a licitación pública acadou os 1.854,8 millóns de euros, 139,1 millóns de euros máis que en 2022, o que supón o 6,9% do total estatal. O

Compravenda de vivendas en Galicia e España 2019-23

	Total	Galicia				España
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	
2019	17.108	8.060	1.842	1.676	5.530	505.467
2020	15.215	7.018	1.627	1.493	5.077	420.238
2021	19.815	9.320	2.420	1.658	6.417	566.485
2022	21.864	10.374	2.603	1.903	6.984	650.265
2023	19.149	9.204	2.097	2.010	5.838	586.913
23/22	-2.715	-1.170	-506	107	-1.146	-63.352

Fonte: INE, *Estadística de transmisión de derechos de la propiedad*

3.1.39.

importe licitado neste último ano é o máis elevado dende o ano 2010.

Atendendo aos distintos niveis administrativos, a licitación pública da AXE na comunidade autónoma, tras o mal comportamento do ano 2022, medra un 55,1%, o que supón máis do dobre do incremento rexistrado en España (25,1%). No ano 2023 a licitación ascende a 834,8 millóns de euros, o que representa o 45% da licitación total en Galicia. Como mostra o **cadro 3.1.37.**, o investimento do Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana sitúase en 424,3 millóns de euros (3,1% menos que en 2022), acadando a licitación pública do Ministerio de Transición Ecológica os 118,6 millóns de euros (25,3 millóns no ano anterior) e os 91,9 millóns de euros a do resto dos ministerios (295% máis).

Fronte ao devandito incremento da AXE, a licitación pública da Administración Autonómica redúcese no último ano un 6,2% para acadar os 628,1 millóns de euros, o que representa o 33,9% da licitación pública total en Galicia. Ao mesmo tempo, a licitación da Administración Local descende un 23% no último ano para situarse nos 391,9 millóns de euros, o 21,1% do total licitado.

A provincia con maior volume de licitación de obra pública é A Coruña, con 942,9 millóns de euros en 2023, o 52,1% da licitación total de Galicia, por diante de Pontevedra, con 407,7 millóns (22,5%); Ourense, con 237,2 millóns de euros (13,1%); e por último Lugo, con 222,1

millóns de euros (12,3%). En relación ao ano anterior, as catro provincias galegas presentan unha medra da licitación pública, salientando en termos relativos o comportamento de Ourense, cunha medra interanual do 110,2%; sendo esta medra do 79,5% en Lugo. A Coruña presenta o menor incremento, cun 6,8%; fronte ao 8,6% en Pontevedra.

No concernente á desagregación da licitación segundo tipos de obra, a licitación en obra civil situouse en 2023 en 1.127,6 millóns de euros, un 14,3% superior ao rexistrado no ano anterior (ascende a 986,2 millóns no ano precedente), o que supón o 60,8% do total galego. Por contra, a licitación en edificación redúcese un 0,3% en relación ao ano anterior, acadando os 727,1 millóns de euros, o que supón o segundo importe máis elevado dende o ano 2008 tan só superado polo rexistrado no ano precedente. Este incremento explícase pola medra rexistrada na edificación residencial, que se sitúa en 101,9 millóns de euros (8,1 millóns en 2022).

No que aos indicadores de demanda se refire, o principal indicador é a evolución do número de compravenda de vivendas. O **cadro 3.1.39.** mostra que en 2023 o número de compravendas efectuadas sobre vivendas recollidas na “Estadística de transmisiones de derechos de la propiedad” descende un 12,4%, máis de dous puntos e medio superior ao experimentado en España (9,7%). No último ano rexistráronse en Galicia 19.149 transaccións, o 3,3% do total estatal, o que supón 2.715 menos que no ano precedente. A devandita redución non se produce de xeito homoxéneo entre as catro pro-

Hipotecas en vivenda (sen cambios nas condicións) en Galicia e España 2019-23

Hipotecas novas (sen cambios nas condicións)						
	2019	2020	2021	2022	2023	23/22
Galicia	10.522	9.930	8.799	12.683	8.879	-30,0
España	321.748	272.060	210.677	351.057	278.800	-20,6
Galicia / España (%)	3,3	3,6	4,2	3,6	3,2	

Importe medio						
	2019	2020	2021	2022	2023	23/22
(en miles de euros)						
Galicia	106,9	117,9	176,6	145,1	159,4	9,8
España	141,1	167,3	272,9	191,6	194,4	1,5
Galicia / España (%)	75,8	70,5	64,7	75,7	82,0	

Fonte: INE, Estadística de hipotecas

3.1.40.

vincias, aumentando un 5,6% en Ourense fronte a unha caída nas outras tres provincias. En termos relativos, o maior descenso prodúcese en Lugo, cunha caída interanual do 19,4%, por diante de Pontevedra, co 16,4%, e A Coruña cun 11,3%. Tras esta evolución, a provincia da Coruña concentra o 48% das compravendas galegas fronte ao 30,5% en Pontevedra, situándose estas porcentaxes no 11% en Lugo e o 10,5% en Ourense.

En relación ao número de compravendas realizadas en 2019, Galicia presenta unha medra do 11,9% (2.041 compravendas máis), sendo esta medra do 16,1% no conxunto de España. Cómpre mencionar que tan só a provincia de Ourense presenta un mellor comportamento que a media española, cun 19,9%, presentando Pontevedra o incremento menos intenso, cun 5,6%. Nas provincias da Coruña e Lugo este incremento sitúase en torno ao 14%.

Tanto en Galicia como en España o descenso interanual da compravenda de vivendas experimentado en 2023 prodúcese tanto na vivenda nova como usada e tanto na vivenda libre como protexida, sendo esta caída máis intensa na Comunidade autónoma nos catro casos. Dunha banda, das 19.149 transaccións realizadas en Galicia en 2023 o 77,5% corresponde a vivenda usada (81,1% en España), o que supón 14.833 compravendas. En relación ao ano anterior, o descenso das vivendas usadas foi do 13,2%, dous puntos e medio máis que en España, o que

supón 2.263 compravendas menos; fronte a unha redución do 9,5% no caso da vivenda usada en Galicia (452 transaccións menos) e do 4,8% en España. Doutra banda, atendendo á distribución segundo réxime de vivenda, en 2023 redúcese nun 11,9% o número de compravendas da vivenda libre en Galicia, case dous puntos e medio superior á caída en España (9,5%), situándose esta porcentaxe no 27,3% no caso da vivenda protexida, máis de quince puntos por riba do rexistrado no conxunto do Estado. Tras esta evolución, do total de transaccións realizadas en Galicia o 97% corresponde á vivendas libres (18.571 vivendas) e o 3% restante a vivendas protexidas (578 vivendas), sendo estas porcentaxes do 92,4% e 7,6% en España, respectivamente.

Outro indicador no ámbito da demanda de vivenda é o número de hipotecas constituídas. Partindo dos datos da Estadística de hipotecas do INE, tense en conta o número de hipotecas novas constituídas sobre vivendas para o que eliminamos do cómputo total de hipotecas aquelas que modificaron as súas condicións pero que non son en si mesmas hipotecas novas. Os datos do INE amosan que a diferenza do acontecido no ano anterior, redúcese significativamente o número de hipotecas constituídas sobre vivendas, aumentando por contra o seu importe medio.

O **cadro 3.1.40.** reflicte que en 2023 constituíronse un total de 8.879 hipotecas novas, o que supón un 30%

Tipo medio dos préstamos hipotecarios 2019-23

Interbancarios		Tipo medio préstamos hipotecarios Adquisición de vivienda libre		
Mibor a un ano	Euribor a un ano	A más de 3 años Entid. de crédito España	Entre 1 e 5 años Entid. de crédito Zona euro	
(medias anuales)				
2019	-0,215	-0,215	1,935	1,730
2020	-0,303	-0,303	1,727	1,573
2021	-0,491	-0,491	1,503	1,468
2022	1,088	1,088	2,058	2,058
2023	3,865	3,865	3,987	3,898

Fonte: Banco de España, *Boletín estadístico*

3.1.41.

menos que no ano anterior. Tendo en conta que o número de hipotecas novas se reduce un 20,6% en España, o seu peso relativo no total estatal descende ata o 3,2%, catro décimas menos que no ano anterior (3,3% en 2019).

Por tanto, o número de hipotecas novas sobre vivendas segue a ser moi inferior ás compravendas rexistradas, o que é indicativo dun cambio na forma de financiar a compra de vivenda. En 2023 o número de compravendas supera en 2,2 veces o número de hipotecas en Galicia fronte ás 2,1 veces en España, cando no ano anterior esta relación era de 1,7 e 1,9 veces, respectivamente, e de 1,6 veces en ambos os dous casos no ano 2019. Non obstante, cómpre resaltar que en 2013 o número de compravendas superaba en 3,5 veces o de hipotecas en Galicia fronte ás case sete en España (6,9).

O importe medio das hipotecas novas sobre vivendas en Galicia ascende no ano 2023 ata os 159.400 euros, o que supón o 82% do importe medio nacional. Tanto Galicia como España presentan unha medra deste importe, sendo máis intensa na Comunidade Autónoma, cun incremento interanual do 9,8% (1,5% en España). Con todo, a pasear deste incremento o importe medio sitúase por baixo do rexistrado en 2021.

O indicador do INE sobre prezos da vivenda reflicte que por segundo ano consecutivo o incremento medio dos prezos é inferior á media española. En 2023 o

prezo da vivenda medrou en Galicia un 3,6%, tres puntos máis que no ano anterior, sendo este incremento do 4% no conxunto de España. Os prezos da vivenda nova presentan tanto en Galicia como en España un incremento superior aos de segunda man, situándose estas taxas de variación interanual na comunidade autónoma no 9,5% e 2,7%, respectivamente (8% e 3,2% en España).

Finalmente, cómpre facer referencia aos indicadores de accesibilidade á vivenda publicados polo IGE. Dunha banda, o esforzo financeiro que unha persoa asalariada ten de realizar anualmente para facer fronte ás súas obrigas coa entidade financeira –porcentaxe de salario dedicado á cota da hipoteca- aumenta ata o 28,7%, case cinco puntos máis que no ano anterior (23,9%). Cómpre mencionar que no ano 2008 este indicador situábase no 49,1% e ao inicio da crise orixinada pola pandemia en 2019 no 25,8%.

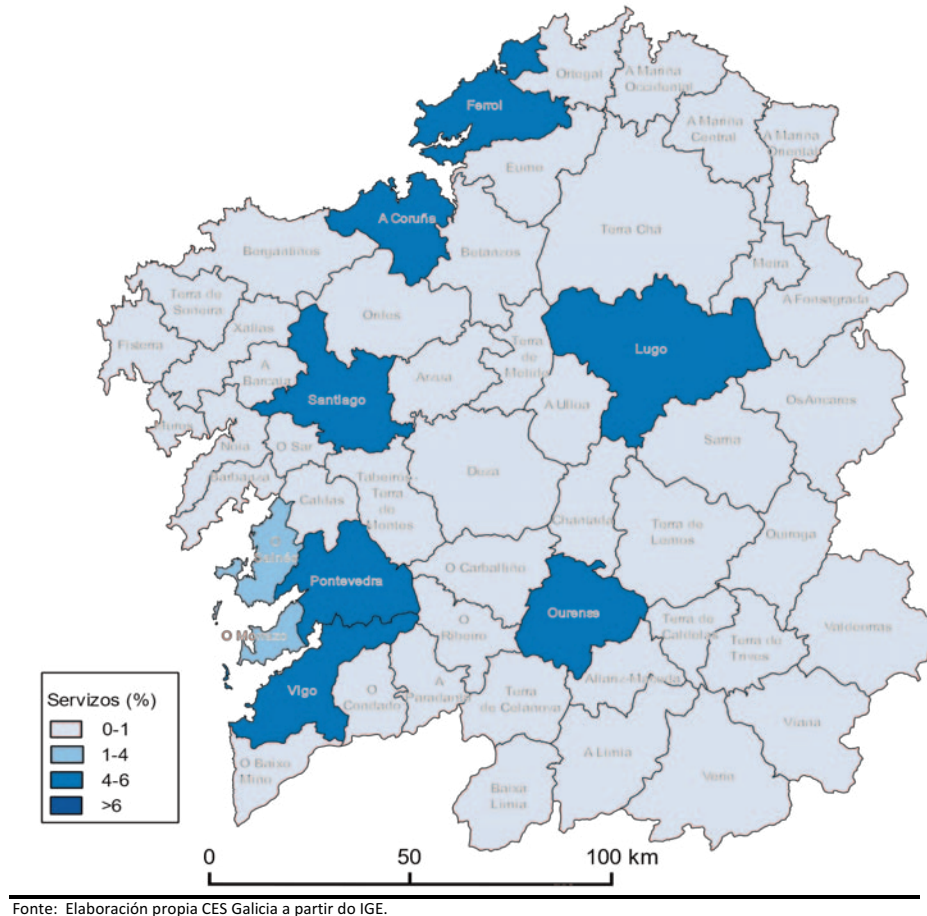
O prezo adquirible, definido como o prezo máximo que se pode permitir pagar a persoa asalariada media por unha vivenda estándar para que non teña que dedicar máis dun terzo do seu salario anual ao pago da cota anual correspondente a un préstamo hipotecario medio polo 80% do prezo da vivenda, descende significativamente no ano 2023, situándose en Galicia nos 150.943 euros un 14,2% menos que no ano precedente (24.889 euros menos). Tras este descenso o prezo adquirible sitúase un 2,7% por baixo do rexistrado en 2019 (4.215 euros menos).

A mellora na accesibilidade tamén se reflicte na evolución do cociente entre o prezo medio dunha vivenda e o salario anual medio do traballador, que en 2023 mantense en 5,6 anos, é dicir, necesita case seis anos de salario íntegro para poder comprar unha vivenda estándar sen financiamento (5,8 anos en 2019 e 8,4 anos en 2008).

Por último, se se considera o grao de exposición ao risco, entendido como o cociente entre o prezo medio dunha vivenda estándar e o prezo máximo que se pode permitir pagar o asalariado medio por unha vivenda estándar sen incorrer nun risco financeiro excesivo, expresado en tanto por cento, este indicador sitúase no 86,5%, once puntos e medio máis que no ano anterior. Este valor, que se mantén por baixo de cen puntos -exposición ao risco da persoa asalariada é aceptable- é o máis elevado dende o ano 2015 (147,3% en 2008 e 77,3% en 2019).

Distribución porcentual do VEB do sector servizos por comarcas. 2020

MAPA 5.

Sector servizos

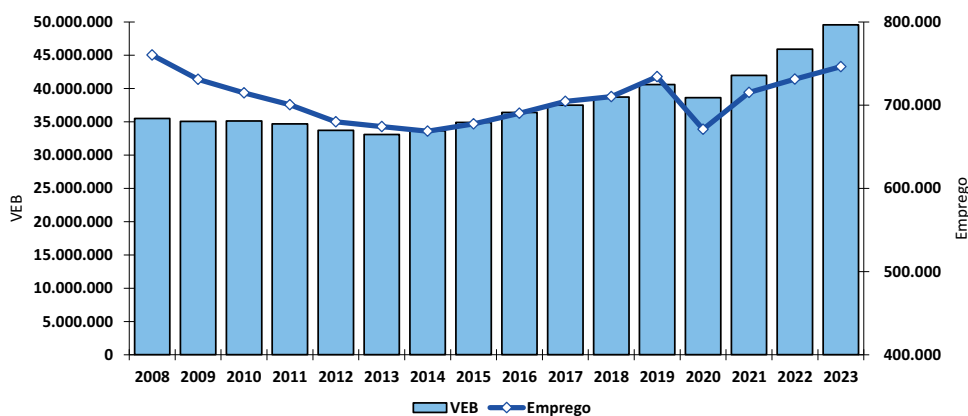
O VEB xerado polo sector servizos presenta no ano 2023 unha medra interanual do 2,3% en termos reais, catro puntos menos que o estimado no ano anterior, sendo esta medra do 3,2% no conxunto do Estado. As principais ramas de actividade rexistran incrementos do seu VEB medido en base aos índices de volume encadeados, agás as “actividades de información e comunicación”, cunha caída do 1%. O “comercio, transporte e hostalería”, o subsector máis afectado polas limitacións impostas a determinadas actividades para facer fronte á pandemia en 2020, cunha caída interanual superior ao 19%, volve a comportarse como a actividade con maior dinamismo, cun incremento na xeración do veb do 4,3% (17,3% en 2022). Asemade, as “actividades artísticas, recreativas e outros servizos” medran un 4% cando no ano anterior o veb contraíase un 0,9%.

En termos monetarios, o valor engadido bruto do sector servizos ascendeu a 49.572,2 millóns de euros, o que representa o 71,4% do VEB galego (65,4% no caso do PIB). No conxunto do Estado estas porcentaxes ascenden ata o 75,2% e 68,5%, respectivamente. Segundo as contas económicas trimestrais, Galicia xera o 4,9% do valor engadido bruto total do sector no con-

xunto do Estado, dúas décimas inferior ao estimado no ano precedente.

Os indicadores de actividade do sector servizos proporcionan información da evolución no curto prazo da actividade das empresas do sector. Tal como se indica no informe de indicadores de actividade do sector servizos publicado polo IGE en base aos microdatos sobre estes indicadores subministrados polo INE, **cadro 3.1.44.**, o índice xeral para o conxunto do ano 2023 presenta unha acusada ralentización logo dos fortes incrementos rexistrados nos dous anos posteriores á pandemia. No último ano o índice xeral da cifra de negocios do sector servizos medra un 3,2% (26% no ano precedente), porcentaxe que se sitúa no 2,4% no conxunto do Estado. Esta minoración no ritmo de crecemento apréciase tanto no conxunto das actividades de comercio como nos “outros servizos”, cunha medra interanual do 4,1% e 0,9%, respectivamente.

Atendendo aos distintos subsectores, as taxas de variación interanual máis elevadas seguen a rexistrarse na hostalería, cunha medra do 16,1% (44,5% no ano precedente), situándose este crecemento no 8,8% no caso

VEB e emprego nos servizos ⁽¹⁾ ⁽²⁾

(1) VEB pm, en miles de euros; datos corrixidos a efectos estacionais e de calendario (consulta: 27-02-2023)

(2) Os datos de emprego refírense a postos de traballo equivalentes a tempo completo

Fonte: IGE, Contas económicas trimestrais.

3.1.42.

das “actividades administrativas e servizos auxiliares” e das vendas e reparación de vehículos de motor, cun 7,8% (11,7% e 12,4% no ano anterior). Por contra, tan só as actividades de transporte e almacenamento presentan unha caída interanual, cun descenso do 4,4%, cando nos dous anos anteriores superara o 32%.

No que ao emprego se refire, as contas económicas estiman para o ano 2023 unha medra do 2% tanto do número de horas traballadas como de postos de traballo equivalente a tempo completo (2% e 2,2%, respectivamente). No que aos postos de traballo equivalente se refire, as actividades profesionais presentan o mellor comportamento, cunha medra interanual do 4,5%, superando o 3% tanto as actividades de información e comunicacións como as artísticas, recreativas e outros servizos. Estas tres actividades son as que presentan o maior incremento do número de horas, se ben son as actividades de información e comunicación as que volven a presentar as taxas máis elevadas, cun 4,4%, por diante das actividades artísticas, recreativas e outros servizos, cun 3,9%, e as actividades profesionais, co 2,9%. Por contra, as actividades financeiras e de seguros volven a presentar un descenso do emprego en ambos os dous casos, reducíndose en 2023 un 2,4% as

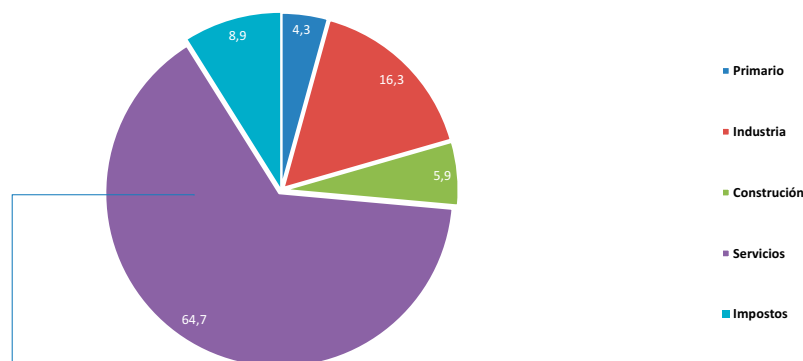
horas traballadas e un 2% o número de postos de traballo equivalente a tempo completo.

As afiliacións á Seguridade Social amosan ao mesmo tempo unha desaceleración no seu ritmo de crecemento. En concreto, as afiliacións medran un 2,1% (16.026 afiliacións máis), o que supón sete décimas por baixo do rexistrado no ano anterior. O conxunto de actividades englobados en servizos de comida e bebidas e no subsector de educación presentan o maior crecemento, cunha medra do 4,5%, o que supón 2.979 e 2.488 afiliacións máis, respectivamente. Por contra, seguen os problemas nas actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico, con 578 afiliacións menos (-2,3%), situándose as actividades relacionadas co emprego como as de maior descenso no ámbito dos servizos, cunha caída do 8,8% (982 afiliacións menos).

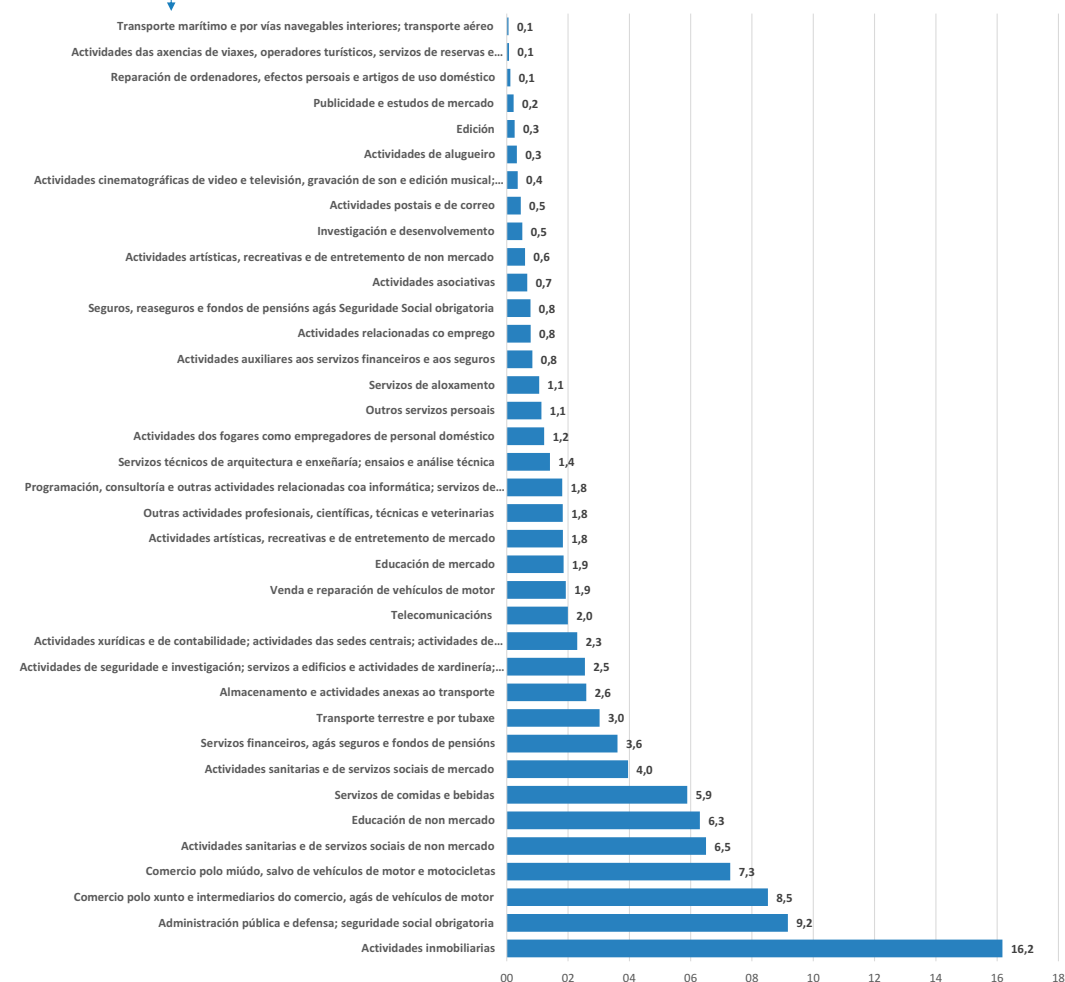
Tras esta evolución, o número de afiliacións no sector servizos ascende 768.428, o que representa o 72,8% do emprego en Galicia. Por ramas de actividade, en termos absolutos salienta o subsector do comercio ao retalho agás vehículos de motor (CNAE 47), con 106.577 afiliacións, o 13,9% do emprego no sector, por diante

Contas de produción e explotación por ramas de actividade 2021

O sector servizos

Peso porcentual no VEB do sector servizos de Galicia. Ramas de actividade.

Fonte: IGE, Contas económicas de Galicia.

3.1.43.

Índice de cifra de negocios por sectores de actividade 2019-23

	2019	2020	2021	2022	2023
	(%)				
Xeral	4,2	-13,6	17,8	26,0	3,2
Comercio	3,0	-15,6	15,2	25,9	4,1
Venta e reparación de vehículos de motor e motocicletas	-4,3	-13,0	17,1	12,4	7,8
Comercio por xunto e intermediarios do comercio, salvo de vehículos de motor e motocicletas	4,0	-19,7	17,9	32,2	3,3
Comercio a retallo, salvo de vehículos de motor e motocicletas	1,8	-3,7	7,2	10,3	5,9
Outros servizos	8,3	-7,5	25,3	26,3	0,9
Transporte e almacenamento	15,4	12,0	36,8	32,3	-4,4
Hostalería	5,5	-47,9	29,6	44,5	16,1
Información e comunicacións	0,5	1,0	4,1	15,6	1,6
Actividades profesionais, científicas e técnicas	4,2	-0,4	20,7	9,2	4,8
Actividades administrativas e servizos auxiliares	4,5	-30,3	1,6	11,7	8,8

(1) Base 2015. Tasas de variación da media do que vai de ano

Fonte: IGE, Indicadores de actividade e de VEB do sector servizos.

3.1.44.

das actividades de servizos de comidas e bebidas, con 69.319 (o 9%), e as actividades sanitarias, con 68.650 afiliacións (8,9%).

Comercio

As contas económicas trimestrais de Galicia reflicten unha importante desaceleración no gasto das familias ao medrar un 0,5% respecto ao ano anterior, catro puntos menos que o estimado para o ano 2022. Con todo, cómpre resaltar que o gasto privado supera en 2023 o nivel previo á crise económica (0,5% máis).

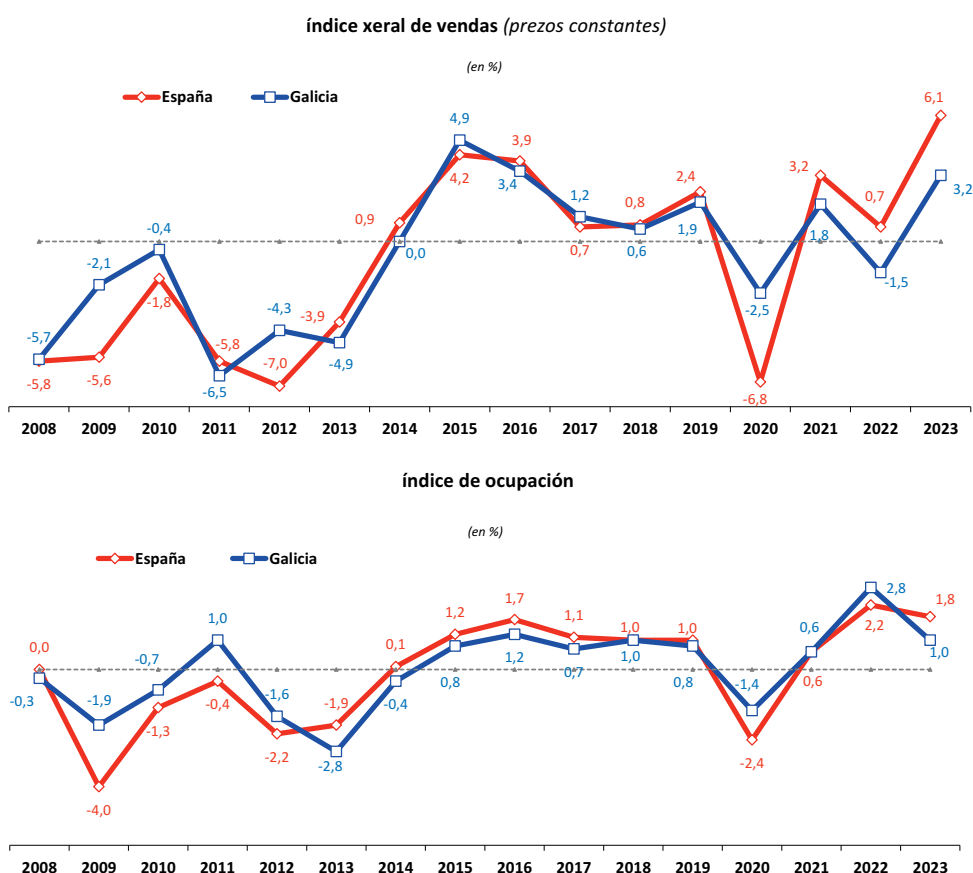
No que á actividade comercial se refire, tras a caída do 1,5% rexistrada en 2022, o índice xeral de vendas ao retallo, medido en prezos constantes, presenta unha taxa de variación interanual positiva do 3,2%, case tres puntos por baixo do rexistrado no conxunto do Estado (6,1%). Asemade, tal como se aprecia no **cadro 3.1.45.**, o índice de ocupación presenta unha medra do 1% respecto ao ano anterior en Galicia, oito décimas menos que en España, a diferenza do acontecido en 2022, cando o índice de ocupación medrara en Galicia un 2,8% fronte ao 2,2% de España.

O número de establecementos e empresas de comer-

cio ao retallo tanto en Galicia como en España presenta unha redución entre o 1 de xaneiro de 2022 e xaneiro de 2023. Dunha banda, o datos recollidos no Directorio central de empresas do INE amosan que o número de locais descendeu a 31.178, un 6% menos que no ano precedente; doutra banda, o número de empresas redúcese ata as 24.110, o que supón un descenso interanual do 7,3%. Atendendo ao seu peso relativo no total galego, este sector de comercio minorista concentra o 14,5% dos locais e o 13% das empresas galegas recollidas no Dirce. No conxunto do Estado o número de locais redúcese un 4,4% e o número de empresas de comercio minoristas fíxoo nun 8,2%. Tras esta evolución, o sector concentra en España o 13,6% dos locais e o 12,3% das empresas.

Atendendo á desagregación segundo actividade, cómpre resaltar a importancia dos establecementos de comercio polo miúdo doutros artigos en establecementos especializados, con 10.771 locais (5% do total de Galicia), do comercio polo miúdo doutros artigos de uso doméstico en establecementos especializados, con 5.672 locais (2,6% do total), así como as actividades de comercio polo miúdo de produtos alimenticios, bebidas e tabaco en establecementos especializados, con 5.271 locais (2,5% do total). En termos do número de

Comercio interior minorista 2008-23: índices de ventas e ocupación (1)

(1) Empresas incluídas na división 47 da CNAE-2009 Comercio ao retalho, excepto de vehículos de motor e motocicletas
 Fonte: INE, Índice de comercio al por menor

3.1.45.

empresas o subsector máis importante é o de comercio polo miúdo doutros artigos en establecementos especializados, con 8.406, o 4,5% do total de Galicia, seguido dos produtos alimenticios en establecementos especializados, con 4.556, o 2,5% do total galego.

Por outra banda, a 1 de xaneiro de 2023 en Galicia había un total de 5.922 establecementos dedicados á venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas (CNAE 45) e 13.745 locais dedicados ao comercio por xunto e intermediarios de comercio (CNAE 46), o que representa o 2,8% e 6,4%, do total galego, respectivamente. En termos de número de empresas, o Dirce

reflicte que hai un total de 11.092 empresas dedicadas ao comercio por xunto e intermediarios de comercio (o 6% das empresas) e 4.777 empresas no ámbito da venda e reparación de vehículos de motor e motocicletas (2,6%).

En termos de emprego, tal como recolle o **cadro 2.1.6.** [Afiliações á Seguridade Social 2022-23: distribución segundo principais ramas de actividade], a actividade de comercio ao retalho, agás vehículos de motor e motocicletas (CNAE 47), segue a ser con diferenza a que acolle un maior número de afiliacións, con 106.577 persoas afiliadas no ano 2023, o 10,1% do total, o que

Comercio minorista en Galicia e España 2020-23

Empresas (1)					
	2020	2021	2022	2023	23/22
Galicia	26.933	26.261	26.014	24.110	-1.904
España	435.836	427.637	428.605	393.287	-35.318

Locais (1)					
	2020	2021	2022	2023	23/22
Galicia	34.203	33.410	33.177	31.722	-1.455
España	550.310	541.464	543.658	519.665	-23.993

(1) datos a partir de INE, *Directorio central de empresas* (datos a 1 de xaneiro de cada ano)Fonte: INE, *Explotación estadística do directorio central de emesas. DIRCE*

3.1.46.

supón un 0,2% máis que as rexistradas no ano anterior. En sétimo lugar en termos de afiliacións atópase a actividade de Comercio por xunto e intermediarios do comercio, agás de vehículos de motor e motocicletas (CNAE 46), que tras unha medra do 0,5% acada as 49.036 afiliacións, o 4,6% do total de Galicia.

Finalmente, destacar que no que respecta a distribución da afiliacións por réximes de cotización, o 26,5% do total de afiliados na actividade de comercio ao retalho pertencen ao réxime especial de autónomos, situándose esta porcentaxe no 22,9% no caso do comercio por xunto. Cómpre mencionar que o devandito incremento das afiliacións ven motivado polo incremento de afiliacións no réxime xeral (1,6% e 1,5%, respectivamente), reducíndose por contra un 3,2% e 2,7% no caso do R.E. de autónomos.

Turismo

O ano 2023 foi un bo ano para o sector turístico no que ao número de persoas e pernoitas nos establecementos hoteleiros se refire, aproximándose aos cinco millóns de viaxeiros e viaxeiras e superando os nove millóns e medio de pernoitas. Dunha banda, tras unha medra do 6,3%, máis de dous puntos e medio por baixo do rexistrado no conxunto do Estado (8,9%), o número de persoas viaxeiras ascende a 4.987.989 persoas, o que supón o 4,5% do total estatal (4,6% no ano precedente). Este incremento ven motivado basicamente polo comportamento do turismo estranxeiro,

cunha medra interanual do 22% (281.655 persoas máis) fronte a tan só un 0,4% no caso dos residentes en España (12.902 persoas máis). Tras esta evolución o 68,7% dos viaxeiros que visitaron Galicia eran residentes en España (3.424.297 persoas) e o 31,3% restante foron viaxeiros residentes no estranxeiro (1.563.693 persoas). No conxunto de España o turismo estranxeiro representa o 51,2% e o nacional o 48,8%.

Todas as provincias presentan incrementos significativos no número de viaxeiros e viaxeiras, rexistrándose os máis acusados en Pontevedra, co 8% (119.636 persoas máis), por diante da Coruña, cun 7,2% (155.175 persoas). Ningunha provincia galega presenta un maior dinamismo que a media española, rexistrando novamente Lugo a menor taxa de crecemento, cun 1,6% (11.279 persoas), situándose en Ourense no 2,6% (8.689 persoas). A provincia da Coruña segue a ser a que acolle o maior número de viaxeiros, con 2.324.984 persoas, seguida de Pontevedra, con 1.614.118 viaxeiros, aumentando a concentración ata o 79% do total galego (78,1% no ano anterior). Comparado coa situación antes da crise orixinada pola pandemia, en 2023 Galicia supera nun 12% o nivel acadado en 2019, sendo esta recuperación de tan só un 3% no conxunto do Estado. Non obstante, esta mellora é desigual entre as provincias, mellorando a situación nun 20% na Coruña (387.509 persoas máis), nun 7,9% en Lugo (50.892 per-

Viaxeiros, pernoitas e estadía media en establecementos hoteleiros en Galicia e España 2022-23 ⁽¹⁾

2023

	Viaxeiros			Pernoitas			Estadía media
	Total	residentes en España	residentes no estranxeiro	Total	residentes en España	residentes no estranxeiro	
Galicia	4.987.989	3.424.297	1.563.693	9.523.654	6.950.072	2.573.582	1,91
A Coruña	2.324.984	1.468.233	856.751	4.152.635	2.721.306	1.431.328	1,79
Lugo	699.461	496.773	202.687	1.164.209	904.051	260.158	1,66
Ourense	349.426	308.953	40.473	688.461	605.063	83.398	1,97
Pontevedra	1.614.118	1.150.337	463.781	3.518.350	2.719.652	798.698	2,18
España	112.019.180	54.646.729	57.372.451	347.119.493	121.543.151	225.576.341	3,10

2022

	Viaxeiros			Pernoitas			Estadía media
	Total	residentes en España	residentes no estranxeiro	Total	residentes en España	residentes no estranxeiro	
Galicia	4.693.483	3.411.395	1.282.088	9.114.430	6.966.060	2.148.370	1,94
A Coruña	2.169.809	1.462.506	707.303	3.958.208	2.747.969	1.210.239	1,82
Lugo	688.182	522.723	165.459	1.094.889	884.988	209.901	1,59
Ourense	340.737	304.381	36.356	662.066	587.185	74.881	1,94
Pontevedra	1.494.755	1.121.785	372.970	3.399.267	2.745.918	653.349	2,27
España	102.882.568	53.314.484	49.568.084	320.366.108	120.037.593	200.328.515	3,11

(1) datos 2023 son provisionais

Fonte: INE, Encuesta de ocupación hotelera

3.1.47.

soas) e nun 7% na provincia de Pontevedra (106.014 persoas máis), o que contrasta coa caída do 2,9% en Ourense (10.480 menos).

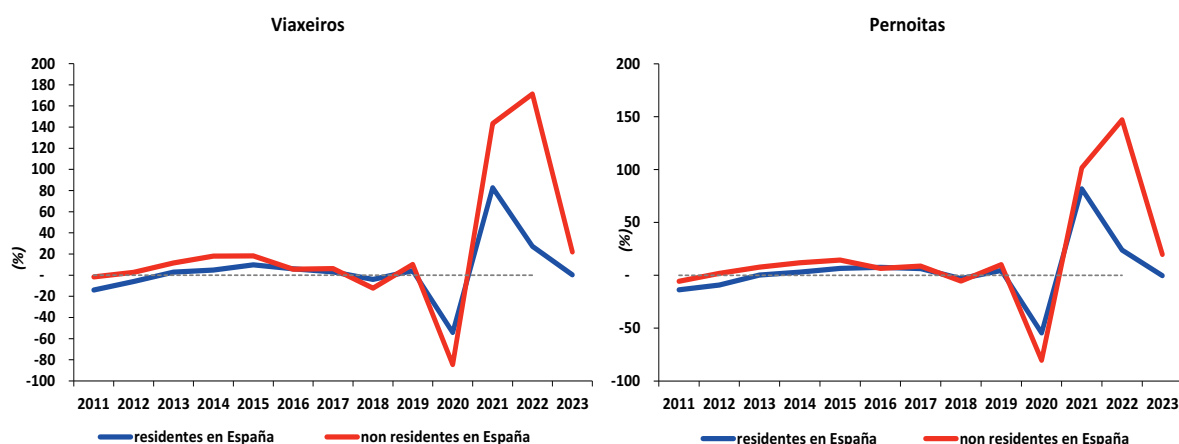
En paralelo a este incremento do número de viaxeiros e viaxeiras, no ano 2023 rexístrase unha medra no número de pernoitas en establecementos hoteleiros, máis intensa en España que en Galicia. As pernoitas rexistradas aumentaron en Galicia un 4,5% respecto aos datos do ano precedente (8,4% no conxunto do Estado) acadando as 9,5 millóns, un 0,4% máis que no ano anterior, o que supón o 2,7% do total estatal, unha décima menos que en 2022. Ao igual que no caso das persoas viaxeiras, tanto en España como en Galicia o número de pernoitas superan ás rexistradas no ano 2019, sendo esta recuperación máis intensa en Galicia, cunha medra do 5,9% fronte ao 1,2% no conxunto do Estado. As catro provincias galegas presentan en 2023 un maior número de pernoitas que en 2019, salientando o incremento do 12,7% na Coruña (288.581 pernoitas máis); por diante de Lugo, cun 2,6% (29.551 pernoitas) e do 1,5% e 0,7% en Ourense

e Pontevedra, respectivamente (10.016 e 24.040 máis).

Tras esta evolución, a estadía media nos establecementos hoteleiros galegos permanece relativamente estable, descendendo no ano 2023 ata os 1,91 días, lonxe do rexistrado no conxunto do Estado onde a estadía media ascende a 3,10 días. A estadía media dos viaxeiros estranxeiros descende ata os 1,65 días (1,68 no ano anterior), en tanto que a rexistrada no caso dos viaxeiros residentes en España ata os 2,03 días (2,04 días no último ano). A estadía media dos turistas estranxeiros no conxunto do Estado foi de 3,93 días e a dos viaxeiros españois, de 2,22 días. Ao igual que acontecera en anos anteriores, as catro provincias galegas presentan estadías medias significativamente inferiores á media estatal, tanto para non residentes como para residentes, agás na provincia de Pontevedra, onde se rexistra unha estadía para residentes superior á estatal (2,36 días fronte a 2,22 en España).

A marcada estacionalidade que caracteriza ao sector

Viaxeiros e pernoitas 2011-23: taxa de variación e distribución segundo orixe

(1) datos 2022 son provisionais
 Fonte: INE, Encuesta de ocupación hotelera

3.1.48.

turístico galego veuse modificada polo efecto da expansión do virus. Así, tal como se reflicte no **cadro 3.1.49.**, o grao máximo de ocupación hoteleira por praza en Galicia no ano 2023 foi do 67,3% e rexistrouse no mes de agosto, e o mínimo, do 24,2% no mes de xaneiro. Para o conxunto de España, o máximo e o mínimo alcánzanse nos mesmos meses, situándose estas porcentaxes no 74,8% e o 45,8%, respectivamente. Con todo, cómpre resaltar que se reduce o diferencial entre ambos os dous extremos, situándose en Galicia en 43,1 puntos fronte aos 50,2 do ano precedente (29 puntos en España). No conxunto do ano, o grao de ocupación hoteleira por praza aumenta en Galicia ata o 42,5% (41,8% no ano anterior), porcentaxe que se sitúa por riba do nivel acadado no ano previo á crise (40,5%). Este grado de ocupación é significativamente inferior á media estatal, onde alcanza o 60,3% (60,1% en 2019).

A evolución dos prezos recibidos polas empresas estúdase a partir do índice de prezos hoteleiros (IPH), que ten en conta as tarifas que aplican a todos os seus clientes, isto é, a fogares, empresas, touroperadores e axencias de viaxes. A taxa media ponderada do IPH volve a aumentar no último ano, cunha medra do 5,4% (dato provisional), porcentaxe que se sitúa novamente por

baixo da media no conxunto do Estado, cun incremento do 8,8% (no ano precedente estas porcentaxes situábanse no 11,3% e 16,9%, respectivamente).

A rendibilidade das actividades hoteleiras valórase a partir da análise de dous indicadores principais: a tarifa media diaria e os ingresos por habitación dispoñible.

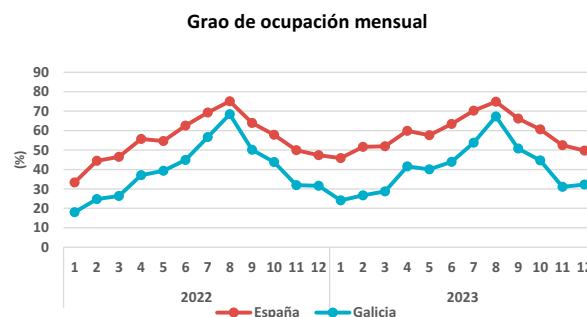
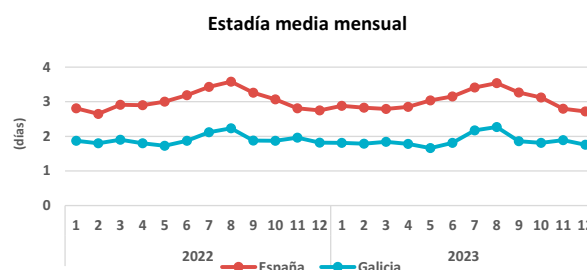
Dunha banda, a tarifa media diaria mide os ingresos medios obtidos por habitación ocupada diariamente. Galicia rexistra no ano 2023 (dato provisional) unha tarifa media de 67,73 euros, un 0,6% máis que no ano anterior; situándose como a cuarta C.A. coa tarifa máis reducida só por detrás de Castela-A Mancha, Castela e León e Estremadura. No conxunto do Estado a tarifa media medra un 0,7% en relación ao ano anterior, ascendendo o ingreso medio diario a 110,02 euros. Comparado co ano 2019, a tarifa media aumenta un 18%, cinco puntos e medio menos que en España (23,5%).

O ingreso medio por habitación dispoñible aumenta no último ano en Galicia un 0,4%, acadando os 31,95 euros nominais en Galicia, lonxe dos 74,34 euros en España (0,9% superior ao do ano 2022), e o cuarto máis reducido do Estado, só por detrás de Castela-A Mancha, Castela e León e Estremadura. En relación ao ano

Grao de ocupación e estadía media en establecementos hoteleiros en Galicia e España 2020-23 ⁽¹⁾

	Galicia			Estadía media
	Grao de ocupación por praza			
	Total	Valor máximo	Valor mínimo	
2020	19,0	44,0	0,0	2,12
2021	34,0	67,8	10,4	2,06
2022	41,8	68,4	18,0	1,94
2023	42,5	67,3	24,2	1,91

	España			Estadía media
	Grao de ocupación por praza			
	Total	Valor máximo	Valor mínimo	
2020	26,5	50,7	0,0	2,67
2021	43,2	65,1	14,5	2,85
2022	57,3	75,1	33,4	3,11
2023	60.3	74.8	45.8	3.10

(1) datos 2023 son provisionais
 Fonte: INE, Encuesta de ocupación hotelera

3.1.49.

2019, o ingreso aumenta en Galicia un 25,4%, catro décimas menos que a media española (25,8%).

Finalmente, cómpre analizar o chamado turismo extra-hoteleiro, que integra ao turismo rural e ás vivendas de uso turístico (VUT), entendidas estas últimas como vivendas cedidas a terceiras persoas, de xeito reiterado

e a cambio de contraprestación económica, para unha estadía de curta duración (inferior a trinta días consecutivos), amobladas e equipadas en condicións de inmediata dispoñibilidade e coas características establecidas por vía regulamentaria, coa peculiaridade de que poida ser ofertado por particulares na súa propia vivenda.

Turismo rural en Galicia e España 2019-23 ⁽¹⁾: principais indicadores

	2019		2020		2021		2022		2023		23/22	
	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España	Galicia	España
Nº aloxamentos rurais abertos ⁽²⁾	452	17.217	283	11.733	378	15.122	397	16.520	378	16.803	-19	283
Viaxeiros	227.377	4.421.371	78.657	2.082.909	159.934	3.379.880	212.224	4.395.565	200.580	4.593.601	-11.644	198.036
residentes en España	155.819	3.533.544	73.168	1.901.195	139.985	2.904.986	150.513	3.531.619	138.740	3.549.160	-11.773	17.541
residentes no estranxeiro	71.558	887.827	5.489	181.714	19.949	474.894	61.711	863.946	61.840	1.044.441	129	180.495
Pernoitas	426.988	11.726.034	185.522	6.314.601	328.046	9.779.174	395.600	12.070.339	380.434	12.517.565	-15.166	447.226
residentes en España	314.392	8.521.062	174.493	5.600.543	295.143	7.979.816	304.529	9.036.259	286.263	9.013.959	-18.266	-22.300
residentes no estranxeiro	112.596	3.204.972	11.029	714.058	32.903	1.799.358	91.071	3.034.080	94.171	3.503.606	3.100	469.526
Grao de ocupación por praza	(%)											
media	19,7	19,2	13,7	15,5	17,9	18,4	20,4	20,5	18,6	20,1		
fin de semana	29,0	32,7	20,5	23,8	26,6	29,7	30,5	34,8	28,1	33,5		
Estadía media (en días)	1,88	2,89	2,36	3,03	2,05	2,89	1,86	2,75	1,90	2,73		

(1) datos 2019-22 son definitivos e 2023 son provisionais

(2) Media ponderada dos doce meses do ano.

Fonte: INE, Encuesta de ocupación en alojamientos de turismo rural

3.1.50.

A diferenza do que acontece no ámbito do turismo hoteleiro, o turismo rural en Galicia presenta no ano 2023 unha evolución negativa tanto en termos de aloxamentos como de viaxeiros e de pernoitas. O **cadro 3.1.50.** reflicte que no último ano o número de viaxeiros neste tipo de establecementos descende en Galicia un 5,5% respecto ao ano anterior, acadando as 209.580 persoas viaxeiras, 11.644 menos que no ano anterior, cifra que aínda está por baixo do nivel de 2019 (227.377 persoas). De xeito paralelo, o número de pernoitas redúcese un 3,8%, rexistrándose 380.434 pernoitas, o que supón 15.166 menos que no ano precedente (426.989 no ano 2019).

Por contra, no conxunto do Estado o número de viaxeiros e viaxeiras de turismo rural aumenta de media nun 4,5% e as pernoitas nun 3,7%, polo que o peso relativo da actividade en Galicia no total estatal sitúase no 4,4% no caso dos viaxeiros e ata o 3% no caso das pernoitas, fronte aos 5,1% e 3,6% en 2019.

Este descenso ven motivado polo comportamento das persoas residentes en España, cun descenso de 11.773 persoas, permanecendo estable o de estranxeiros (129 persoas máis). En termos relativos, descende un 7,8% os viaxeiros e viaxeiras en aloxamentos de turismo

rural de nacionalidade española, o que contrasta co incremento do 0,2% no caso dos estranxeiros. O número total de persoas viaxeiras residentes no estranxeiro ascende a 61.840 fronte ás 137.740 persoas de nacionalidade española, niveis inferiores aos rexistrados antes da pandemia (-13,6% e -11%, respectivamente).

Ao igual que no ano 2019, o peso do turismo estranxeiro en Galicia sobre o total de viaxeiros nos establecementos de turismo rural é superior á media estatal, cun 30,8% fronte ao 22,7% no conxunto do Estado. En 2019, o turismo estranxeiro representaba en Galicia o 31,5% mentres que en España supuña o 20,1%.

No último ano o número medio de establecementos de turismo rural descende en Galicia ata os 378 establecementos, 19 menos que no ano anterior (452 establecementos no ano 2019). Esta caída tradúcese nunha redución do número de prazas estimadas, que se sitúa en 5.012, un 4,3% inferior ás do ano anterior (225 prazas menos). Tendo en conta o maior incremento interanual rexistrado en España (2,9%), Galicia acolle o 2,2% dos establecementos e o 3% das prazas totais estimadas, porcentaxes inferiores ás do ano anterior (2,4% dos establecementos e o 3,3% das prazas).

Vivendas de uso turístico 2022-23

2023

	Establecimientos	Cuartos	Prazas
Galicia	21.939	58.895	116.724
A Coruña	7.510	21.230	40.668
Lugo	3.055	7.938	16.092
Ourense	882	2.343	4.684
Pontevedra	10.492	27.384	55.280

2022

	Establecimientos	Cuartos	Prazas
Galicia	17.102	45.667	90.765
A Coruña	5.811	16.401	31.397
Lugo	2.363	6.154	12.469
Ourense	693	1.870	3.728
Pontevedra	8.235	21.242	43.171
Galicia 23/22	28,3	29,0	28,6

Fonte: IGE, Aloxamentos turísticos

3.1.51.

O grao de ocupación medio por praza en establecementos de turismo rural descende en Galicia no ano 2023 ata o 18,6%, case dous puntos inferior á do ano anterior (20,4%), sendo inferior á rexistrada de media en España (20,1%). Na fin de semana o grao de ocupación por praza acada o 28,1% na Comunidade Autónoma, case dous puntos e medio menos que no ano anterior, e o 33,5% no conxunto do Estado. Estes graos de ocupación sitúanse en Galicia por riba do rexistrado no ano 2019, que ascende de media en Galicia ata o 19,7% e o 29% na fin de semana (19,2% e 32,7%, respectivamente, en España). A estadía media nestes establecementos descende en 2023 ata os 1,90 días en Galicia e 2,73 días da media no conxunto do Estado (1,88 e 2,89, respectivamente no ano 2019).

As vivendas de uso turístico estanse a converter nun referente indispensable á hora de analizar o sector turístico. Os datos do rexistro de aloxamentos turísticos publicados polo IGE amosan o forte incremento rexistrado, contando Galicia cun total de 21.939 establecementos en 2023, o que supón un 28,3% máis que no ano precedente (4.837 establecementos máis). Deste xeito, **cadro 3.1.51.**, aumenta o número de habitacións ata as 58.895, un 29% máis que no ano 2022 (13.228 habitacións). As prazas rexistradas situábanse en 116.724, o que supón unha medra

do 28,6% respecto ao ano anterior (25.959 prazas máis).

A provincia de Pontevedra segue a ser a que rexistra o maior número de establecementos, prazas e habitacións, permanecendo practicamente igual o seu elevado grado de concentración. Así, Pontevedra acolle o 47,8% dos establecementos fronte ao 34,4% na Coruña, situándose estas porcentaxes no 46,5% no caso das habitacións e no 47,4% no caso das prazas en Pontevedra fronte a menos de 36% na provincia da Coruña.

Un último aspecto a ter en conta é o turismo vinculado á peregrinación a Santiago de Compostela. Os datos da Oficina de acollida ao peregrino rexistran en 2023 un total de 442.111 persoas, o que supón un 0,9% máis que as rexistradas no ano anterior (3.902 peregrinos máis). Ao igual que no ano precedente, o número de mulleres que peregrinan a Santiago supera ao dos homes, ao representar o 53,1% das persoas, medio punto por riba do rexistrado no ano anterior.

Atendendo á nacionalidade dos peregrinos, o último ano caracterízase por un significativo aumento das persoas de nacionalidade estranxeira (22,3%), o que contrasta cun descenso interanual do 17,6% no caso das persoas

Peregrinación a Santiago de Compostela 2010, 2019 e 2023

	2023		2019		2010	
	(persoas)	(%)	(persoas)	(%)	(persoas)	(%)
Camiños						
Francés	219.799	49,7	189.928	54,6	189.278	69,5
Portugués	88.727	20,1	72.355	20,8	33.140	12,2
Portugués Costa	52.752	11,9	22.291	6,4	1.114	0,4
Inglés	24.100	5,5	15.781	4,5	6.461	2,4
Primitivo	20.713	4,7	15.715	4,5	8.043	3,0
Norte	20.581	4,7	19.021	5,5	17.662	6,5
Vía da Prata	7.965	1,8	9.198	2,6	14.252	5,2
Outros camiños	2.030	0,5	694	0,2	499	0,2
De inverno	2.022	0,5	1.035	0,3	139	0,1
Muxía-Finisterre	1.787	0,4	1.548	0,4	1.797	0,7
Barbanza	611	0,1	-	-	-	-
Geira e Arrieiros	547	0,1	-	-	-	-
Muros-Noia	190	0,0	-	-	-	-
Miñoto-Ribeiro	157	0,0	-	-	-	-

Fonte: Oficina de Acogida al Peregrino

3.1.52.

españolas. Tras esta evolución, o 44,8% das persoas que fan o camiño (197.213 persoas) son españolas, entre as que sobresaen as persoas procedentes de Andalucía e Madrid, que representan o 24% e 17,4% do total de peregrinos españois (10,5% e 7,6% do total). Entre as persoas estranxeiras, cómpre resaltar o peso das persoas procedentes de Estados Unidos, o 7,5% do total, e as de nacionalidade italiana, co 6,5%. Comparado coa situación existente no ano anterior, xunto co incremento do 23,2% das persoas procedentes de EE.UU. (6.056 persoas máis) cómpre salientar o aumento de peregrinos procedentes de Australia, con 4.254 persoas máis (166,2%) e Corea, con 3.422 peregrinos e peregrinas máis (82,6%).

Case a metade dos peregrinos recorren o camiño francés, con 219.797 persoas (o 49,7% do total), seguindo-lle o camiño portugués, con 88.726 persoas, o 20,1% do total. Fronte ao descenso de persoas que recorren estas dúas vías (-3,1% e -4,8%), en 2023 destaca o dinamismo do camiño portugués da costa, que tras un incremento interanual do número de peregrinos do 72,4, acada os 52.724 peregrinos e peregrinas, 22.117 máis que no ano precedente.

Transporte

Os datos correspondentes ao tráfico de mercadorías reflicten que 2023 non foi un bo ano, cunha redución

tanto no tráfico de mercadorías por estradas, e en maior medida, por vía marítima e ferrocarril, aumentando por contra o tráfico de mercadorías nos aeroportos. No concernente ao tráfico de pasaxeiros, os distintos medios de transporte presentan unha medra respecto ao ano precedente.

A estrada é a vía de comunicación máis importante tanto no tráfico de pasaxeiros como de mercadorías, seguíndolle en importancia o transporte marítimo nos portos do Estado no caso das mercadorías, e a vía aérea no transporte de pasaxeiros (**cadro 3.1.53.**).

Case tres cuartas partes das mercadorías con orixe ou destino en Galicia no ano 2023 utilizaron o transporte por estrada. O volume de mercadorías transportadas por estrada caeu un 3% no último ano, o que contrasta co incremento en España (0,9%). Deste xeito, o peso relativo sobre o total do Estado do transporte de mercadorías por estrada sitúase no 6,6%, tres décimas por baixo do experimentado no ano anterior.

No que respecta ao transporte por estrada dentro de España, **cadro 3.1.54.**, o peso relativo do comercio interrexional no tráfico total galego aumenta ata o 27,6%, porcentaxe que se sitúa no 23,7% no conxunto do Estado. O peso relativo do comercio intrarrexional en Galicia mantense como o cuarto máis importante do

Transporte de mercadorías e pasaxeiros 2022-23

	Mercadorías			Pasaxeiros		
	2023	2022	23/22	2023	2022	23/22
	(en miles de tm.)		(%)	(en miles de persoas)		(%)
Estrada (1)	106.413,4	109.668,0	-3,0	59.699,0	51.188,0	16,6
Ferrocarril (2)	1.138,1	1.362,6	-16,5	1.058,3	1.053,2	0,5
Marítimo (3)	30.894,4	35.012,4	-11,8	551,2	411,3	34,0
Marítimo (4)	1.225,7	1.382,7	-11,4	1.677,3	1.433,5	17,0
Aéreo	5.702,5	5.634,1	1,2	5.925,6	5.155,7	14,9

(1) os datos de pasaxeiros refírense a transporte urbano en autobús

(2) viaxeiros de longa distancia con orixe en Galicia

(3) tráfico nos portos do Estado; os datos de pasaxeiros refírense ós pasaxeiros de cruzeiros

(4) tráfico nos portos de Portos Galicia

Fonte: elaboración propia CES-Galicia

3.1.53.

Transporte de mercadorías por estrada nas CC.AA. 2022-23 ⁽¹⁾

	2023			
	Total	intrarrexional	interrexional	internacional
	(en miles de tm.)	(%)		
Galicia	106.413	66,6	27,6	5,8
Total	1.602.181	54,3	23,7	5,7

	2022			
	Total	intrarrexional	interrexional	internacional
	(en miles de tm.)	(%)		
Galicia	109.668	69,3	26,0	4,8
Total	1.588.191	53,6	24,4	6,0

23/22	
	(%)
Galicia	-3,0
Total	0,9

(1) toneladas transportadas por cabezas tractoras e camións con capacidade de carga útil superior a 3,5 Tm. e con peso superior a 6 Tm., matriculados en España

Fonte: Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana, *Transporte de mercancías por carretera*

3.1.54.

Estado, por detrás de Canarias, Baleares e Andalucía, co 66,6% do total, situándose a media estatal no 54,3%. Finalmente o 5,8% do transporte interior por estrada en Galicia ten unha orixe ou destino internacional, unha décima máis que na media do Estado.

O tráfico de mercadorías nos Portos de Interese do Estado en Galicia descendeu en 2023 un 11,8% en relación ao rexistrado no ano anterior, descenso oito puntos e medio superior ao rexistrado en España (3,3%). Tras este importante descenso, a diferenza do

acontecido no ano anterior, o volume do tráfico de mercadorías sitúase por baixo do seu nivel precrise en Galicia (2,2 millóns menos; 6,6%), situándose no conxunto do Estado un 3,7% inferior ao de 2019.

Os portos de interese xeral galegos moveron un total de 30.894,4 miles de toneladas, o que supón o 5,7% do total estatal (6,2% no ano anterior). O devandito comportamento explícase pola evolución nos portos da Coruña e Ferrol San Cibrao, cunha redución interanual do 6,1% e 28,2%, respectivamente. No extremo oposto, o

Tráfico de mercadorías nos portos de interese xeral 2022-23

	Graneis líquidos		Graneis sólidos		Mercadoría xeral	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
(en tm.)						
Total	12.049.291	12.778.178	10.948.259	14.061.717	7.664.348	7.908.275
A Coruña	8.073.160	8.514.337	5.179.735	5.388.695	627.178	896.948
Ferrol-San Cibrao	3.641.616	3.937.941	3.800.846	6.855.353	994.229	967.247
Marín-Ría de Pontevedra	-	4	1.079.304	1.111.337	1.071.259	1.048.237
Vigo	36.033	32.019	316.724	304.134	4.296.967	4.201.789
Vilagarcía	298.482	293.877	571.650	402.198	674.715	794.054
Total Portos do Estado	175.750.639	182.539.206	90.621.407	94.213.432	262.853.291	270.960.801
Galicia / España (%)	6,9	7,0	12,1	14,9	2,9	2,9

	Pesca		Avituallamento e tráfico local		Total	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
(en tm.)						
Total	61.816	65.662	170.639	198.597	30.894.353	35.012.429
A Coruña	26.996	28.081	73.102	67.181	13.980.171	14.895.242
Ferrol-San Cibrao	110	117	13.258	12.360	8.450.059	11.773.018
Marín-Ría de Pontevedra	2.608	3.714	16.696	21.918	2.169.867	2.185.210
Vigo	32.102	33.750	60.293	89.439	4.742.119	4.661.131
Vilagarcía	-	-	7.290	7.699	1.552.137	1.497.828
Total Portos do Estado	127.994	145.877	14.424.649	14.407.166	543.777.980	562.266.482
Galicia / España (%)	48,3	45,0	1,2	1,4	5,7	6,2

Fonte: Ministerio de Transportes, Movilidad y Movilidad Sostenible

3.1.55.

Tráfico de mercadorías nos portos xestionados por Portos de Galicia 2019-23

	2019		2020		2021		2022		2023		20/19	21/20	22/21	23/22
	(en tm.)	(% / total)	(en tm.)	(% / total)	(en tm.)	(% / total)	(en tm.)	(% / total)	(en tm.)	(% / total)	(%)	(%)	(%)	(%)
Total	1.487.556	100,0	1.251.945	100,0	1.549.714	100,0	1.382.673	100,0	1.225.658	100,0	-15,8	23,8	-10,8	-11,4
A Pobra do Caramiñal	104.340	7,0	85.091	6,8	85.394	5,5	56.813	3,7	59.547	3,8	-18,4	0,4	-33,5	4,8
Burela	37.701	2,5	23.737	1,9	18.414	1,2	97.075	6,3	52.928	3,4	-37,0	-22,4	427,2	-45,5
Canido	-	-	50	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-100,0	-	-
Cariño	594.488	40,0	501.387	40,0	639.067	41,2	503.544	32,5	404.953	26,1	-15,7	27,5	-21,2	-19,6
Cee	203.344	13,7	57.236	4,6	63.332	4,1	69.944	4,5	23.960	1,5	-71,9	10,7	10,4	-65,7
Ponteceures	140	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-100,0	-	-	-
Ribadeo	417.404	28,1	452.889	36,2	594.335	38,4	538.011	34,7	585.820	37,8	8,5	31,2	-9,5	8,9
Ribeira	23.849	1,6	18.481	1,5	12.156	0,8	1.120	0,1	196	0,0	-22,5	-34,2	-90,8	-82,5
Viveiro-Celeiro	106.290	7,1	113.074	9,0	137.016	8,8	116.166	7,5	98.254	6,3	6,4	21,2	-15,2	-15,4

Fonte: Portos de Galicia

3.1.56.

porto de Vigo rexistra unha medra interanual do 1,7%, situándose no 3,6% en Vilagarcía.

Tras esta evolución, os portos de A Coruña e Ferrol-San

Cibrao son os que rexistran o maior movemento de mercadorías, concentrando o 45,3% (13.980,2 miles de toneladas) e o 27,4% (8.450,1 miles de toneladas) do total, respectivamente. O tráfico de mercadorías no

Tráfico de pasaxeiros nos portos de interese xeral 2022-23

	Liña regular (augas interiores)			Cruceiros		
	2023	2022	23/22 (%)	2023	2022	23/22 (%)
Total	1.844.833	1.632.205	13,0	551.235	411.263	34,0
A Coruña	18.825	9.096	107,0	323.991	222.723	45,5
Ferrol-San Cibrao	16.835	13.024	29,3	6.571	13.244	-50,4
Marín e Ría de Pontevedra	116.802	121.727	-4,0	-	-	-
Vigo	1.680.812	1.481.322	13,5	219.298	173.220	26,6
Vilagarcía	11.559	7.036	64,3	1.375	2.076	- 34
Total Portos do Estado	27.238.774	24.816.082	9,8	12.012.706	8.184.159	46,8
Galicia / España (%)	6,8	6,6		4,6	5,0	

Fonte: Autoridades Portuarias e Puertos del Estado

3.1.57.

porto de Vigo ascende ata as 4.742,1 miles de toneladas, o 15,3% do total, situándose como terceiro porto en importancia en termos de volume.

Por tipo de mercadoría transportada, tras un descenso do 5,7%, o movemento máis importante en termos de volume corresponde aos graneis líquidos, con 12.049,3 miles de toneladas, o que supón o 3,9% do total galego. O porto da Coruña move o 67% destas mercadorías (8.073,2 miles de toneladas) e o de Ferrol-San Cibrao move un 30,2% (3.641,6 miles de toneladas). O transporte de graneis sólidos é o segundo en importancia en canto a volume e, tras unha caída do 22,1%, acadou os 10.948,3 miles de toneladas. Este descenso ven motivado pola significativa caída do tráfico en Ferrol, cunha redución do 44,6% e en menor medida, do 3,9% na Coruña. A autoridade portuaria da Coruña concentra o 47,3% dos graneis líquidos (5.179,7 miles de toneladas) e o de Ferrol-San Cibrao un 34,7% (3.800,8 miles de toneladas).

O tráfico de pesca fresca en Galicia representa o 48,3% do total realizado nos portos de interese xeral no conxunto do Estado (57,3% en 2019), acadando as 61,8 miles de toneladas no ano 2023, un 5,9% menos que no exercicio precedente (-12,3% no conxunto de España). Entre os portos galegos, o porto de Vigo segue sendo o máis importante en termos de volume, e tras unha redución do 4,9% alcanza as 32,1 miles de toneladas, o que supón o 51,9% do total de pesca en Galicia e o 25,1% da pesca total descargada en España. A con-

tinuación sitúase o porto da Coruña, con 27 miles de toneladas, o que representa o 43,7% do total de Galicia e o 21,1% do total estatal.

No que respecta aos portos xestionados por Portos de Galicia, o volume de mercadorías movidas nestas instalacións no último ano redúcese un 11,4% respecto ao ano anterior, movéndose un total de 1.225,7 miles de toneladas, volume que se mantén por baixo do rexistrado en 2019 (1.487,6 miles de toneladas). Tras unha medra interanual do 8,9%, o porto de Ribadeo sitúase como o porto máis importante en termos de volume, con 585,8 miles de toneladas, adiantando este ano ao porto de Cariño, que tras unha redución do 19,6%, move un total de 405 miles de toneladas. Estes dous portos concentran o 80,8% do volume total de mercadoría en 2023 fronte ao 68% en 2019 (75,3% en 2022) (**cadro 3.1.56.**).

No que respecta ao transporte marítimo de pasaxeiros nos portos de interese xeral, o ano 2023 caracterízase por un importe crecemento do número de cruceiristas, que nos portos galegos ascende a 551.235 persoas, un 34% máis que no ano precedente. A Autoridade portuaria da Coruña é a que acolle un maior número de cruceiristas, con 323.991 persoas, superando ao porto de Vigo, con 219.298 pasaxeiros e pasaxeiras.

No que se refire ao número de viaxeiros de liña regular, todas as autoridades portuarias agás Marín rexistran in-

Tráfico ferroviario de viaxeiros e mercadorías en Galicia e España 2022-23 ⁽¹⁾

	2023			2022			23/22		
	Viaxeiros		Mercadorías	Viaxeiros		Mercadorías	Viaxeiros		Mercadorías
	Media distancia	Longa distancia	(en tm.)	Media distancia	Longa distancia	(en tm.)	Media distancia	Longa distancia	(%)
Galicia	6.865.063	1.058.320	1.138.066	4.837.845	1.053.213	1.362.551	41,9	0,5	-16,5
A Coruña	3.642.952	311.514	319.640	2.619.433	299.675	496.683	39,1	4,0	-35,6
Lugo	122.333	25.894	108.655	58.310	30.960	114.969	109,8	-16,4	-5,5
Ourense	626.126	458.435	111.158	428.386	485.349	116.331	46,2	-5,5	-4,4
Pontevedra	2.473.652	262.477	598.613	1.731.716	237.229	634.568	42,8	10,6	-5,7
España	50.422.350	30.735.710	11.798.663	34.291.563	29.990.068	14.634.156	47,0	2,5	-19,4

(1) viaxeiros subidos; mercadorías en orixe

Fonte: Renfe Operadora

3.1.58.

Tráfico comercial aéreo 2021-23 ⁽¹⁾

Operacións

	2021	2022	2023	22/21	23/22
				(%)	(%)
Aeroportos galegos	36.651	53.583	56.174	46,2	4,8
A Coruña	12.084	14.364	15.405	18,9	7,2
Santiago-Rosalía de Castro	15.376	25.459	25.903	65,6	1,7
Vigo	9.191	13.760	14.866	49,7	8,0
Total España	1.518.847	2.216.474	2.403.918	45,9	8,5
Galicia / España (%)	2,4	2,4	2,3		

Pasaxeiros

	2021	2022	2023	22/21	23/22
				(%)	(%)
Aeroportos galegos	2.797.341	5.155.653	5.925.624	84,3	14,9
A Coruña	594.584	963.952	1.252.022	62,1	29,9
Santiago-Rosalía de Castro	1.653.663	3.238.531	3.537.445	95,8	9,2
Vigo	549.094	953.170	1.136.157	73,6	19,2
Total España	119.952.578	243.693.689	283.195.399	103,2	16,2
Galicia / España (%)	2,3	2,1	2,1		

Mercadorías

	2021	2022	2023	22/21	23/22
				(%)	(%)
Aeroportos galegos	5.830.014	5.634.141	5.702.481	-3,4	1,2
A Coruña	85.451	91.130	76.963	6,6	-15,5
Santiago-Rosalía de Castro	4.938.251	4.853.317	4.818.283	-1,7	-0,7
Vigo	806.312	689.694	807.235	-14,5	17,0
Total España	998.699.589	1.000.485.327	1.079.676.272	0,2	7,9
Galicia / España (%)	0,6	0,6	0,5		

(1) non se inclúen outras clases de tráfico (militares, de estado, privados e traballos aéreos)

Fonte: AENA, Informes estadísticos anuales de los aeropuertos españoles

3.1.59.

crementos de viaxeiros, salientando Vigo cun incremento de case 200.000 persoas para situarse nos 1.680.812 viaxeiros e viaxeiras (13,5% máis que o ano precedente), o 91,1% deste tráfico total en Galicia (**cadro 3.1.57.**).

O tráfico ferroviario de mercadorías volve a descender en Galicia no ano 2023. Tras unha caída interanual do 16,5% o movemento de mercadorías sitúase en 1.138,1 miles de toneladas, o que representa o 9,6% do total do conxunto do Estado, tres décimas máis que no ano precedente (10,3% en 2019).

A devandita redución do tráfico ferroviario, menos acusada que no conxunto do Estado (-19,4%), prodúcese nas catro provincias galegas, se ben con distinta intensidade. A provincia da Coruña presenta a peor evolución anual, cunha redución do 35,6%, seguida de Pontevedra e Lugo, cun descenso interanual do 5,7% e 5,5%, respectivamente (-4,4% en Ourense). Tras esta evolución, Pontevedra segue a ser a provincia máis importante en termos de volume, con 598.613 toneladas, o que supón o 52,6% do total galego, por diante da Coruña, con 311.514 toneladas, o 28,1%.

No que respecta ao transporte de pasaxeiros, A Coruña acolle o 53,1% dos viaxeiros de media distancia convencional (3.642.952 persoas), seguida de Pontevedra con 2.473.652 viaxeiros, o 36% do total de Galicia en 2023. Ourense é a provincia onde o número de viaxeiros de longa distancia é maior, con 458.435 persoas, o 43,3% do total en Galicia.

No concernente ao movemento aéreo de mercadorías, tras unha caída do 3,4% experimentada en 2022, o volume transportado ao longo de 2023 no sistema aeroportuario galego medra un 1,2%, máis de seis puntos e medio por baixo da media española, acadando un total de 5.702,5 toneladas transportadas, o que supón o 0,5% do total estatal, dúas décimas menos que nos dous anos anteriores.

Como reflicte o **cadro 3.1.59.**, o devandito descenso veu motivado pola evolución do tráfico nos aeroportos da Coruña e Santiago de Compostela, aumentando por contra no aeroporto de Vigo. O aeroporto de Santiago de Compostela move un total de 4.818,3 toneladas, o

84,5% do total galego, fronte ás 807,2 toneladas en Vigo (14,2%) e 77 toneladas no aeroporto da Coruña (1,3% do total galego).

En relación á evolución do tráfico aéreo de pasaxeiros, o sistema aeroportuario galego considerado no seu conxunto volve a presentar no ano 2023 un peor comportamento que o total dos aeroportos españois. O número de pasaxeiros aumenta en Galicia un 14,9% respecto ao ano anterior, fronte ao incremento do 16,2% no sistema aeroportuario español.

Tras esta evolución o sistema aeroportuario galego move en 2023 un total de 5.925.624 persoas (o 2,1% do total estatal), cifra que supera xa o volume de pasaxeiros rexistrado en 2019 (5.268.457 persoas). Este incremento rexístrase nos tres aeroportos, aumentando un 29,9% no aeroporto da Coruña e un 19,2% no caso de Vigo. Lavacolla, tras unha medra do 9,2% respecto ao ano anterior, é o principal aeroporto por número de pasaxeiros, con 3.537.445 persoas (o 59,7% do total de Galicia), seguido novamente polo aeroporto de Alvedro, con 1.252.022 pasaxeiros (21,1%), e finalmente o aeroporto de Peinador, con 1.136.157 pasaxeiros (19,2% do total galego).

Sector financeiro

O sistema financeiro racha a tendencia descendente do emprego tanto en Galicia como en España, aumentando o número de afiliacións un 2% e 2,5%, respectivamente. Fronte a este incremento cómpre mencionar que no último ano continúa o proceso de axuste da súa capacidade atendendo á redución do número de oficinas das entidades de depósito en Galicia, o que contrasta co aumento no conxunto de España.

Segundo os datos publicados polo IGE, este último ano rexístranse en Galicia un total de 1.011 entidades, seis menos das operativas no ano anterior. Dende o ano 2008, o número de entidades de depósito reduciuse case un 60% tanto en Galicia como en España, o que supón 1.501 entidades de crédito menos.

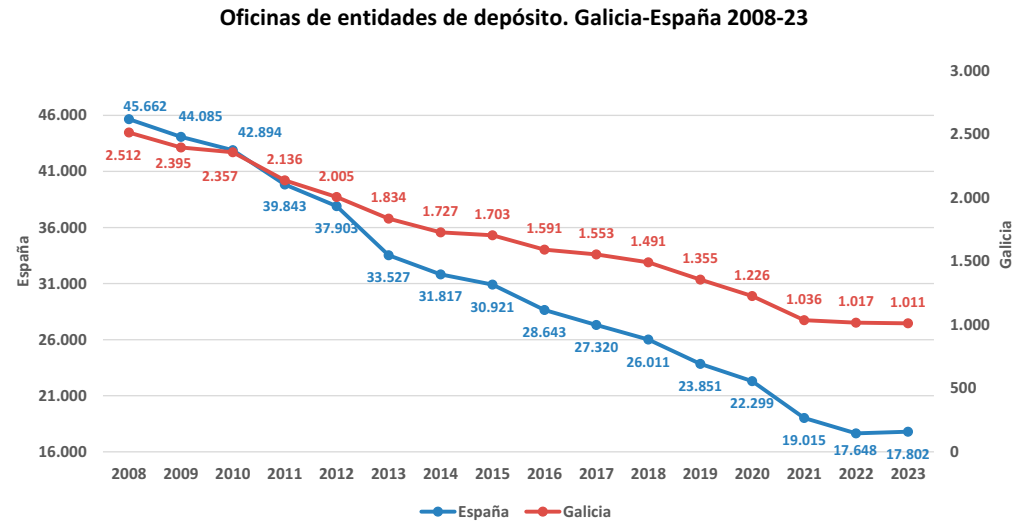
Un total de 54 concellos galegos non contaban con nin-

Entidades de crédito en Galicia e España 2019-23 ⁽¹⁾: oficinas, depósitos do sector privado e créditos

Depósitos (2)					Créditos		
Galicia							
Totais	Depósitos á vista	Depósitos de aforro	Depósitos a prazo		Totais	AA.PP.	Outros sectores residentes
(en millóns de euros)							
2019	63.490,7	50.437,0	..	13.053,6	41.548,5	2.605,8	38.942,7
2020	69.406,2	57.996,0	..	11.410,2	45.634,8	4.206,9	41.427,9
2021	71.661,9	63.009,3	..	8.652,5	46.692,6	5.020,7	41.671,8
2022	74.144,1	66.512,1	..	7.631,0	47.337,9	5.347,1	41.990,8
2023	75.732,9	63.434,0	..	12.294,8	46.655,4	6.298,7	40.356,7
España							
Totais	Depósitos á vista	Depósitos de aforro	Depósitos a prazo		Totais	AA.PP.	Outros sectores residentes
(en millóns de euros)							
2019	1.218.981,2	1.021.154,4	..	178.832,1	1.199.375,2	63.785,6	1.135.589,6
2020	1.329.870,1	1.164.347,7	..	144.078,8	1.249.301,6	74.357,0	1.174.944,6
2021	1.390.015,0	1.264.482,7	..	104.734,5	1.252.354,0	78.918,9	1.173.435,1
2022	1.410.798,9	1.293.585,7	..	104.672,5	1.246.574,2	79.811,4	1.166.762,8
2023	1.413.514,2	1.194.379,0	..	204.184,5	1.201.952,1	75.166,9	1.126.785,2

(1) datos a decembro de cada ano; non se inclúen as oficinas no estranxeiro
(2) depósitos á vista: instrumentos financeiros no que as cantidades depositadas se poden retirar ou transferir en calquera momento, sin previo aviso á entidade
depósitos de aforro: instrumentos financeiros nos que o tenedor, previo aviso, ten que agardar un período fixo para poder dispor dos seus fondos
depósito a prazo: os contratados por un prazo de tempo determinado.Nun sentido máis amplo tamén se recolle nesta denominación a algúns activos financeiros non neg
Fonte: IGE, *Servizos financeiros*

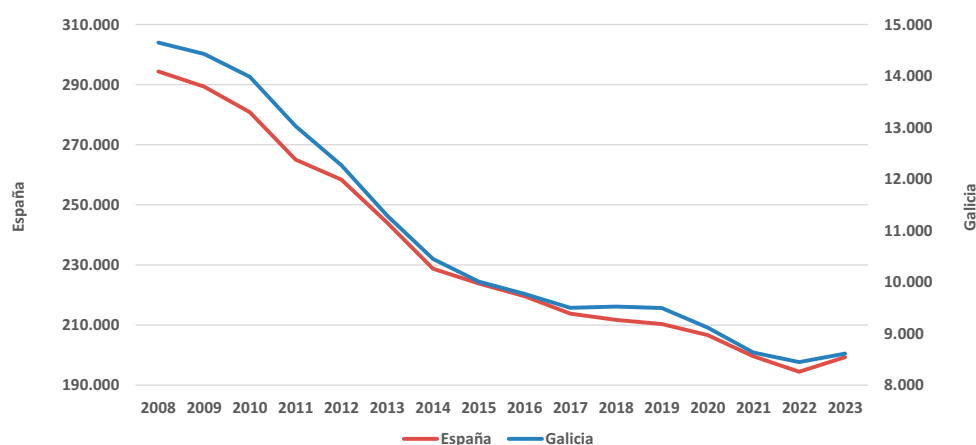
3.1.60.

(1) Exclúense as oficinas no estranxeiro. Datos a decembro de cada ano
Fonte: IGE, *Servizos financeiros*

3.1.61.

Evolución das afiliacións á Seguridade Social nos Servizos Financeiros: 2008-23

Fonte: IGE, Afiliacións á Seguridade Social e Mutualidades

3.1.62.

Oficinas das entidades de crédito: 2019-23 ⁽¹⁾

	2019	2020	2021	2022	2023
A Coruña	540	502	425	410	405
A Coruña	150	137	118	112	109
Ferrol	29	25	21	20	20
Santiago de Compostela	62	54	46	41	40
resto de concellos	299	286	240	237	236
Lugo	219	196	200	165	165
Lugo	52	44	42	36	36
resto de concellos	167	152	158	129	129
Ourense	182	167	140	139	139
Ourense	63	56	44	44	44
resto de concellos	119	111	96	95	95
Pontevedra	425	369	319	311	307
Pontevedra	42	35	25	26	25
Vigo	157	136	122	114	113
resto de concellos	226	198	172	171	169
Total	1.366	1.234	1.084	1.025	1.016

(1) datos a 31 de decembro de cada ano

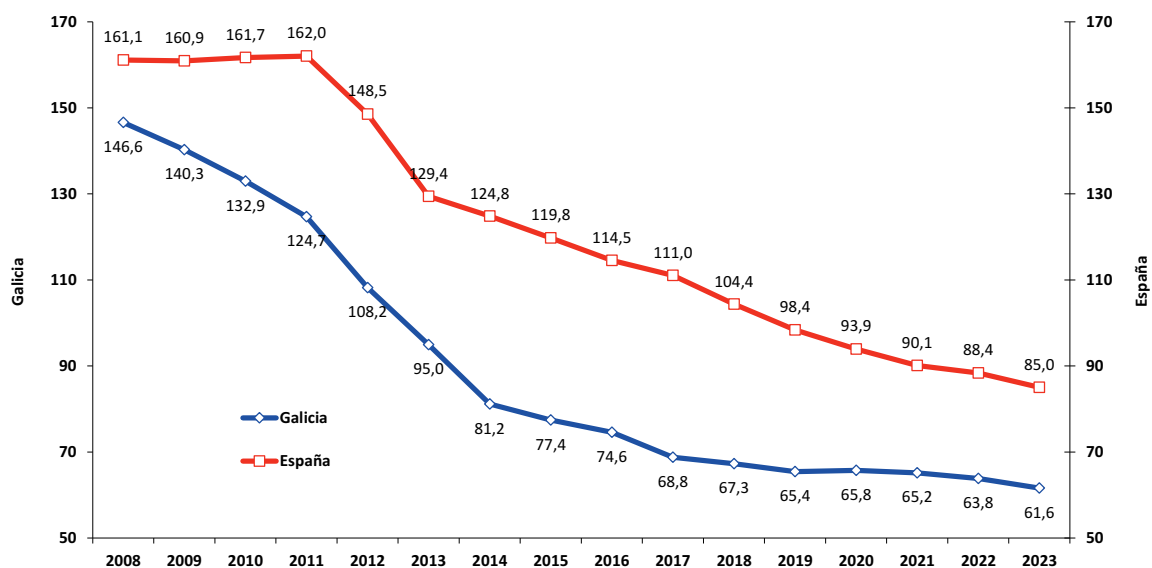
Fonte: IGE, Servizos financeiros

3.1.63.

gunha oficina no ano 2023 (24 en 2008) e outros 131 tan só dispoñen dunha sucursal (56 en 2008). É importante mencionar a evolución experimentada na provincia de Ourense, onde 30 dos 92 concellos non contan con oficinas das entidades de crédito e 48 só teñen unha (10 e 18, respectivamente, en 2008).

En relación ao número de habitantes, Galicia conta no último ano con 3,8 oficinas de entidades de crédito por cada 10.000 habitantes, 4 entidades no ano anterior, situándose en 2019 esta relación en 5,6 entidades. Pontevedra mantense como a provincia que presenta unha menor proporción, con 3,2 oficinas por cada

Porcentaxe de créditos sobre depósitos en Galicia e España 2008-23

Fonte: IGE, Servizos financeiros

3.1.64.

10.000 habitantes (4,5 oficinas en 2019), situándose no extremo oposto Lugo, quen experimenta o maior descenso entre os dous anos considerados, pasando das 6,7 oficinas por cada dez mil habitantes de 2009 ás 5,1 oficinas no último ano. Na provincia da Coruña hai un total de 3,6 oficinas fronte ás 4,8 oficinas do ano 2019; en tanto que en Ourense, este indicador sitúase en 4,6 oficinas fronte ás 5,9 oficinas ao inicio da crise orixinada pola pandemia.

No concernente ao emprego, o número de afiliacións nos servizos financeiros (CNAE 64) racha no último ano a súa tendencia descendente, situándose de media en 2023 nas 8.614 afiliacións, 166 máis que no ano precedente (2% máis). Este feito acontece tamén no conxunto do Estado, onde as afiliacións medran un 2,5% respecto ao ano anterior. En relación ao emprego en 2008, Galicia conta con 6.035 afiliacións menos (8.633 afiliacións en 2008). O **gráfico 3.1.62.** mostra a devandita evolución das afiliacións no sector tanto en Galicia como no conxunto de España.

O volume de depósitos do sector privado nas entidades de crédito medra nun 2,1% en Galicia (0,2% de media

no Estado), porcentaxe inferior á rexistrada no ano anterior (3,5% e 1,5%, respectivamente). O montante dos depósitos do sector privado en entidades de crédito en Galicia ascende no último ano a 75.732,9 millóns de euros, ascendendo o seu peso relativo no total estatal ata o 5,4%.

Como se aprecia no **gráfico 3.1.64.**, continúa o descenso do peso dos créditos sobre depósitos tanto en Galicia como en España, sendo esta relación moito máis elevada no conxunto do Estado. No ano 2023 a porcentaxe de créditos sobre depósitos en Galicia desce ata o 61,6%, máis de 23 puntos menos que en España (85%), cando en 2008 esta relación situábase en 146,6% en Galicia (161,1% no Estado).

3.2. Dinámica empresarial

A ralentización no ritmo de crecemento da actividade económica en 2023 tradúcese nunha nova caída interanual do número de empresas con traballadores inscritas na Seguridade Social en Galicia, que remata o ano con 80.106 empresas, 482 menos que no ano anterior. Atendendo á evolución ao longo dos últimos anos cómpre resaltar en primeiro lugar o descenso paulatino do seu peso relativo no total estatal dende o ano 2010; e en segundo lugar, tanto en Galicia como en España o número de empresas inscritas é inferior ao rexistrado en 2019, sendo esta caída significativamente máis acusada na Comunidade Autónoma.

No que á dinámica empresarial se refire, no ano 2023 constituíronse un total de 14,7 sociedades por cada 10.000 habitantes fronte ás 22,4 sociedades no conxunto do Estado, o que supón o diferencial máis acusado dende a crise económica e financeira de 2008. Doutra banda, o índice de rotación, entendido como o número de sociedades disoltas por cada cen constituídas, presenta no último ano un importante descenso, acadando en Galicia un valor de 32,9, reducíndose no conxunto de Estado ata as 22,9 sociedades extinguidas por cada cen constituídas.

Xunto aos devanditos índices, o número de debedores concursados constitúe un indicador importante da dinámica empresarial. O número de debedores concursados en Galicia en 2023 ascende a 785 (un 26,8% superior ao ano anterior; 166 máis), dos que 563 son persoas físicas, con e sen actividade empresarial, e as restantes 222 son empresas. Este incremento ven explicado en maior medida pola evolución das persoas físicas, con 136 debedores concursados máis, aumentando as empresas concursadas en 30 empresas.

Empresas inscritas na Seguridade Social

A ralentización da economía galega incide nunha nova caída do número de empresas inscritas na Seguridade Social. A 31 de decembro 2023 Galicia conta con 80.106 empresas inscritas, o que supón unha caída interanual do 0,6% (482 empresas menos). Fronte a este descenso, España presenta unha medra do 0,6% respecto ao ano anterior, polo que continúa o descenso do peso relativo das empresas galegas no total estatal, que no último ano se sitúa no 6%, unha décima menos que no último día do ano 2022.

Atendendo á súa evolución ao longo dos últimos anos,

Empresas con traballadores inscritas na Seguridade Social en Galicia e España 2008-23 ^{(1) (2)}

	Galicia	España	Galicia / España (%)	Galicia (taxa de variación interanual)	España (taxa de variación interanual)
2019	82.285	1.340.415	6,14	-0,7	-0,5
2020	79.531	1.295.656	6,14	-3,3	-3,3
2021	81.366	1.332.390	6,11	2,3	2,8
2022	80.588	1.329.897	6,06	-1,0	-0,2
2023	80.106	1.338.191	5,99	-0,6	0,6

	2023	2022	23/22 (%)
Galicia	80.106	80.588	-482
A Coruña	33.620	33.807	-187
Lugo	10.966	11.035	-69
Ourense	9.342	9.338	4
Pontevedra	30.004	30.175	-171

(1) empresas con traballadores inscritas o último día de cada período; unha mesma empresa pode ter centros de traballo en varias provincias, polo que a suma dos totais provinciais non ten porque coincidir co total da C.A.

(2) Empresas con traballadores, obtidas agrupando Contas de cotización co mesmo Número de Identificación Fiscal. Inclúense o Réxime Xeral (excepto Sistema Especial de Empleados de Fogar), o Réxime da Minería do Carbón e o Réxime Especial dos Traballadores do Mar (conta allea). Do sector público exclúense "Administración Pública e Defensa; Seguridade Social obrigatoria".

Fonte: Ministerio Trabajo y Economía Social. *Estadística de Empresas Inscritas en la Seguridad Social*

3.2.1.

o gráfico 3.2.2. reflicte a tendencia descendente do peso relativo das empresas galegas no total estatal pasando do 6,73% do ano 2010 ata o 5,99% do último ano. Asemade, se se toma como referencia o número de empresas a 31 de decembro de 2019, a caída do número de empresas é significativamente superior na Comunidade autónoma que en España. En concreto, o número de empresas con traballadores inscritas na Seguridade Social en Galicia é un 2,6% inferior ao rexistrado ao comezo da crise socioeconómica orixinada pola pandemia (-0,2% no conxunto do Estado). Ao mesmo tempo cómpre resaltar, a diferenza do que acontece no conxunto do Estado, a significativa destrución do tecido empresarial en Galicia dende o ano 2008, cunha caída do 8,4% (7.366 empresas menos), fronte ao incremento do 0,5% en España.

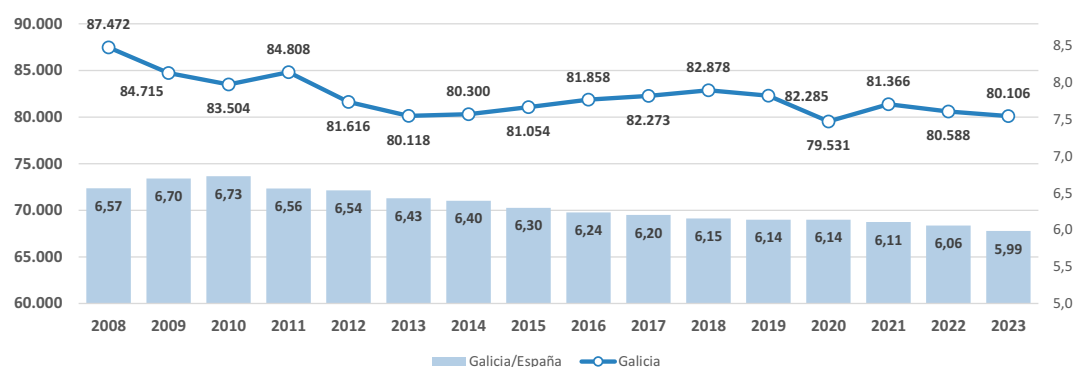
O número de empresas con traballadores inscritas na Seguridade Social descende en todas as provincias agás en Ourense, onde se mantén practicamente estable (4 empresas inscritas máis), descendendo un 0,6% nas outras tres provincias. En termos absolutos, o descenso máis acusado rexistrouse na Coruña, con 187 empresas menos, fronte ás 171 en Pontevedra e as 60 menos en

Lugo. Tras esta evolución, as provincias da Coruña e Pontevedra concentran o 79,4% das empresas inscritas, mesma porcentaxe que no ano anterior (33.620 e 30.004 empresas, respectivamente).

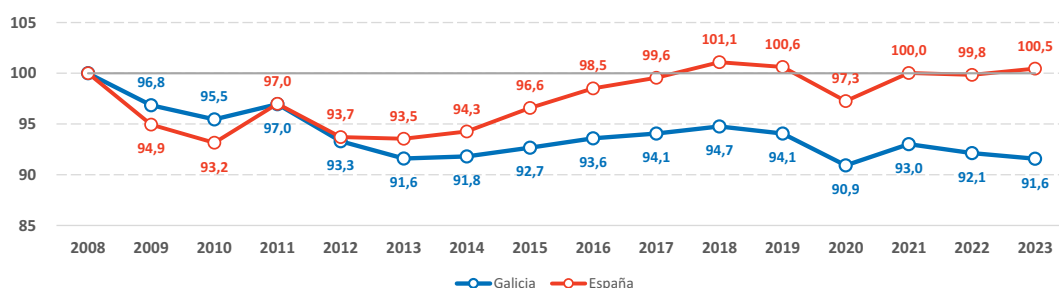
Se a comparación se realiza coa situación rexistrada ao comezo da crise orixinada pola pandemia, ningunha provincia acada o nivel precrise, salientando en termos relativos a evolución na provincia de Lugo, onde o número de empresas con persoas traballadoras inscritas atópase aínda un 4,9% por baixo (571 empresas menos), situándose a continuación Ourense, cun descenso do 4,2% (412 empresas menos). En termos absolutos, A Coruña presenta o descenso máis acusado, con 638 empresas menos, fronte ás 326 empresas inscritas menos en Pontevedra (-1,9% e -1,1%, respectivamente).

Dende un punto de vista sectorial, case tres de cada catro empresas inscritas na Seguridade Social en Galicia pertencen ao sector servizos (74,3%; 59.555), seguido da construción, que acolle un 10,4% das empresas (8.360), a industria, cun 8,5% (6.843) e o sector primario, cun 6,7% (5.348). Comparado coa estrutura sectorial no conxunto do Estado, Galicia presenta un menor

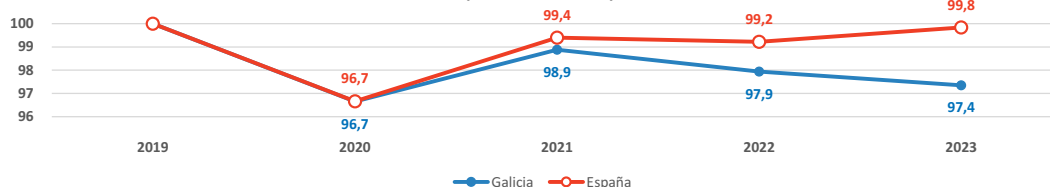
Evolución de empresas con traballadores inscritos na Seguridade Social Galicia-España: 2008-23

(base 2008 = 100)

(base 2019 = 100)

Fonte: Ministerio Trabajo y Economía Social. *Estadística de Empresas Inscritas en la Seguridad Social*

3.2.2.

peso relativo no sector primario (8% en España), sendo do 73,8% o peso do sector servizos no conxunto do Estado, do 10,3% no caso da construción, e do 7,8% no do conxunto das ramas industriais.

Os catro grandes sectores presentan unha caída interanual do número de empresas inscritas na Seguridade Social, o que contrasta coa evolución no conxunto de España, onde tan só se reduce o número de empresas industriais.

Dunha banda, o descenso máis acusado en Galicia en termos relativos rexístrase no sector primario, cunha redución do 4,2% (237 empresas menos que no ano anterior); por diante da industria, cunha caída interanual do 1,6% (111 empresas). No ámbito da construción, a redución do número de empresas galegas foi do 0,5% (45 empresas menos) e do 0,1% no sector terciario (89 empresas menos). Doutra banda, fronte ao devandito descenso interanual en España no sector industrial (-0,9%), o número de empresas con traballa-

Empresas con traballadores inscritas na Seguridade Social en Galicia e España 2008-23: distribución sectorial e segundo titularidade

Galicia						
	2019	2020	2021	2022	2023	23/22
Total	82.285	79.531	81.366	80.588	80.106	-0,6
Primario	5.744	5.672	5.736	5.585	5.348	-4,2
Industria	7.219	7.087	7.063	6.954	6.843	-1,6
Construción	8.206	8.258	8.498	8.405	8.360	-0,5
Servizos	61.116	58.514	60.069	59.644	59.555	-0,1
Total	82.285	79.531	81.366	80.588	80.106	-0,6
Persoa física	33.163	31.197	31.869	30.963	30.183	-2,5
Persoa xurídica	49.122	48.334	49.497	49.625	49.923	0,6

España						
	2019	2020	2021	2022	2023	23/22
Total	1.340.415	1.295.656	1.332.390	1.329.897	1.338.191	0,6
Primario	116.108	117.104	115.745	106.401	107.403	0,9
Industria	108.262	105.955	106.453	105.523	104.563	-0,9
Construción	126.261	126.842	132.857	136.224	138.375	1,6
Servizos	989.784	945.755	977.335	981.749	987.850	0,6
Total	1.340.415	1.295.656	1.332.390	1.329.897	1.338.191	0,6
Persoa física	511.878	482.429	497.534	485.738	484.514	-0,3
Persoa xurídica	828.537	813.227	834.856	844.159	853.677	1,1

Fonte: Ministerio de Trabajo y Economía Social. *Estadística de Empresas Inscritas en la Seguridad Social*

3.2.3.

dores inscritas na Seguridade Social aumenta un 1,6% no sector da construción fronte ao 0,9% no sector primario e do 0,6% nos servizos.

No que respecta á titularidade das empresas, a 31 de decembro de 2023 o 62,3% das empresas corresponden a persoas xurídicas e as restantes 37,7% son persoas físicas, situándose esta relación en España no 63,8% no caso das persoas xurídicas e no 36,2% no das persoas físicas. Na mesma data de 2019, as persoas xurídicas representaban o 59,7% en Galicia fronte ao 61,8% en España.

• Perfil do traballador autónomo

O número de traballadores afiliados por conta propia na Seguridade Social en Galicia descende novamente no conxunto do ano 2023 para situarse nas 213.989 persoas (205.429 no réxime especial de traballadores autónomos), das que 128.966 persoas son “autónomos

propriadamente ditos”, é dicir, non están integradas en sociedades mercantís, cooperativas ou outras entidades societarias, tampouco son colaboradores familiares nin están rexistradas como parte dalgún colectivo especial de persoas traballadoras. Este colectivo de autónomos persoas físicas representa o 6,4% do total Estatal, unha décima menos que no ano anterior, perda de peso consecuencia dun descenso no número de autónomos persoas físicas en Galicia superior ao rexistrado de media en España (-2,1% e -0,6%, respectivamente).

O **cadro 3.2.4.** reflicte que o descenso do número de persoas traballadoras propiadamente ditas en Galicia prodúcese tanto entre as mulleres como entre os homes, sendo este máis intenso entre as mulleres (-2,2% e -1,9%, respectivamente). Por contra, no conxunto de España rexístrase, ao igual que no ano anterior, unha medra entre as mulleres (0,4%), o que contrasta co descenso interanual no caso dos homes (-1,1%).

Traballadores autónomos propiamente ditos en Galicia e España 2023: principais características ⁽¹⁾

	2023			23/22		
	Galicia	(%)	España	(%)	Galicia / España (%)	Galicia España (%)
Total	128.966	100	2.016.318	100	6,4	-2,1 -0,6
sector de actividade						
agricultura	23.517	18,2	214.687	10,6	11,0	-5,2 -1,7
industria	5.453	4,2	80.515	4,0	6,8	-4,3 -2,6
construción	15.892	12,3	232.847	11,5	6,8	-1,8 -0,6
servizos	84.104	65,2	1.488.269	73,8	5,7	-1,0 -0,3
situación profesional						
sen asalariados	102.835	79,7	1.603.593	79,5	6,4	-2,1 -0,6
con asalariados	26.131	20,3	412.725	20,5	6,3	-2,0 -0,2
sen pluriactividade	120.342	93,3	1.864.726	92,5	6,5	-2,5 -0,9
con pluriactividade	8.624	6,7	151.592	7,5	5,7	4,7 3,9
sexo						
homes	75.098	58,2	1.274.489	63,2	5,9	-1,9 -1,1
mulleres	53.868	41,8	741.829	36,8	7,3	-2,2 0,4
idade						
< 25 anos	1.697	1,3	42.600	2,1	4,0	-2,6 -1,1
25-39 anos	24.809	19,2	472.964	23,5	5,2	-5,4 -2,4
40-54 anos	58.723	45,5	894.203	44,3	6,6	-2,8 -1,4
55 ou máis anos	43.737	33,9	606.551	30,1	7,2	1,0 2,3
nacionalidade						
españóis	122.693	95,1	1.727.154	85,7	7,1	-2,5 -1,4
estranxeiros	6.273	4,9	289.164	14,3	2,2	7,3 4,5
antigüidade no negocio						
< 6 meses	6.675	5,2	149.536	7,4	4,5	-25,2 -14,2
6-11 meses	6.744	5,2	133.543	6,6	5,1	4,0 1,2
1-3 anos	18.780	14,6	347.670	17,2	5,4	2,6 3,4
3-5 anos	13.113	10,2	233.547	11,6	5,6	-11,4 -9,1
5 ou máis anos	83.654	64,9	1.152.022	57,1	7,3	0,6 2,1
base de cotización						
mínima	13.894	10,8	313.478	15,5	4,4	-81,3 -76,3
entre mínima e 1,5 veces mínima	90.100	69,9	1.502.860	74,5	6,0	173,8 184,5
1,5-2 veces mínima	16.600	12,9	103.810	5,1	16,0	3,8 32,1
2-3 veces mínima	7.273	5,6	77.586	3,8	9,4	-2,4 -3,6
máis de 3 veces mínima	1.099	0,9	18.584	0,9	5,9	17,4 13,6

(1) datos a 31 de decembro

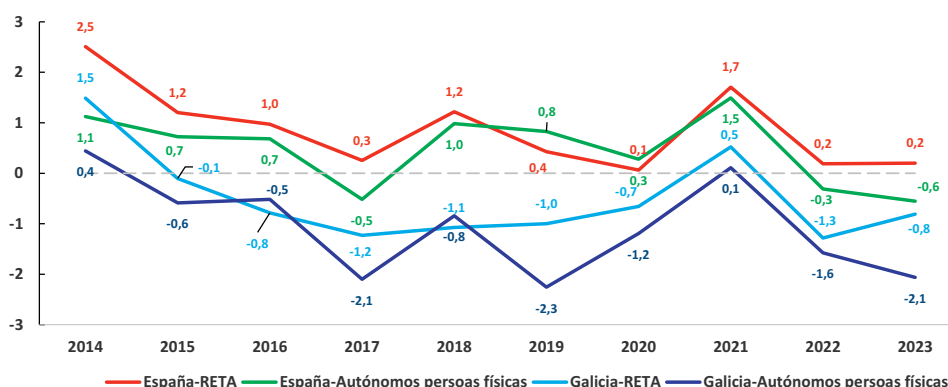
Fonte: Ministerio de Trabajo y Economía Social

3.2.4.

En relación á chamada situación profesional destas traballadoras e traballadores autónomos, o descenso do número de persoas autónomas sen asalariados en Galicia (o 79,7% do total) situouse no último ano no 2,1%, sendo esta caída do 2% no caso daqueles que si teñen persoas asalariadas. No conxunto do Estado rexístrase unha redución en ambos os dous casos, situándose no 0,6% no caso das persoas traballadoras autónomas sen asalariados, e do 0,2% entre os que si teñen persoas asalariadas.

Atendendo á desagregación segundo grandes grupos de idade, tanto en Galicia como no conxunto de España tan só aumenta o número de persoas traballadoras autónomas entre os maiores de 55 anos, cun incremento do 2,3% en España fronte ao 1% na Comunidade Autónoma (424 persoas máis). Asemade, a caída rexistrada nos outros grupos de idade é máis acusada en Galicia que no Estado. A perda de traballo autónomo máis importante en termos relativos rexístrase entre as persoas de 25-39 anos, cun descenso do 5,4% (1.428

Traballadores autónomos afiliados 2014-23: taxa variación interanual

Fonte: Ministerio de Trabajo y Economía Social

3.2.5.

persoas menos) e entre aquelas que pertencen á franxa entre 40 e 54 anos, cun 2,8% (1.664 persoas menos), situándose esta porcentaxe no 2,4% e 1,4% en España, respectivamente. Entre os máis novos o descenso interanual foi do 2,6% (46 persoas menos), punto e medio por riba do rexistrado no conxunto de España.

O peso dos autónomos de nacionalidade estranxeira sobre o total é moi reducido en Galicia (4,9%) en comparación coa media estatal (14,3%), a pesar de que no último ano o incremento en Galicia das persoas autónomas de nacionalidade non española volve a ser superior á media do Estado, un 7,3% máis fronte ao 4,5% en España (6,5% e 6,2% no ano anterior, respectivamente). Asemade hai que sinalar que o número de persoas autónomas propiamente ditas redúcese no caso das persoas de nacionalidade española tanto en Galicia como no conxunto do Estado (-2,5% e -1,4%, respectivamente).

Tendo en conta o sinalado anteriormente, o perfil maioritario das persoas empresarias autónomas propiamente ditas en Galicia continúa sendo o dun varón de nacionalidade española que traballa no sector servizos, aínda que cunha importante presenza na agricultura; sen asalariados ao seu cargo; cunha soa

actividade; cunha idade comprendida entre 40 e 54 anos; con cinco ou máis anos no seu negocio; e que cotiza entre a base mínima e 1,5 veces a base mínima de cotización.

Ao mesmo tempo cómpre sinalar as diverxencias co perfil medio no conxunto de España, entre as que se poden destacar: unha importante presenza en Galicia de autónomos na agricultura, que representan o 18,2% do total en Galicia fronte ao 10,6% a nivel estatal; a maior presenza de mulleres que na media do Estado, co 41,8% fronte ao 36,8% do total en España; as persoas de nacionalidade estranxeira tan só representan o 4,9% en Galicia, lonxe da media española, que ascende ata o 14,3%; ou que o 12,9% destas persoas autónomas cotizan entre 1,5 e dúas veces a base mínima de cotización fronte ao 5,1% en España, e un 10,8% o fai pola base mínima fronte ao 15,5% no conxunto do Estado.

Dinámica empresarial

O Rexistro Mercantil Central proporciona información baseada en memorias estatísticas que se refiren aos actos societarios de constitución, extinción, transformación, fusión, aumento e redución de capital, situa-

Sociedades mercantís creadas, que amplían capital e disoltas en Galicia e España 2023

	Galicia					España
	Total	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	
Constituídas	3.979	1.671	392	351	1.565	108.091
Anónimas	8	4	-	1	3	423
Limitadas	3.967	1.667	388	350	1.562	107.649
Outras	4	-	4	-	-	19
Amplían capital	1.060	406	131	109	414	29.424
Anónimas	35	14	3	5	13	1.464
Limitadas	1.025	392	128	104	401	27.948
Outras	-	-	-	-	-	12
Extinción	1.311	554	145	119	493	24.764
Voluntaria	1.130	479	120	111	420	20.353
Por fusión	72	33	7	4	28	2.446
Outras	109	42	18	4	45	1.965
Constituídas						
Número	3.979	1.671	392	351	1.565	108.091
Capital	171.173	75.598	17.411	20.267	57.897	6.289.896
Capital desembolsado	171.013	75.553	17.411	20.267	57.782	6.202.317
Amplían capital						
Número	1.060	406	131	109	414	29.424
Capital	355.299	177.994	17.268	16.475	143.562	21.469.178
Capital desembolsado	-	-	-	-	-	-
Reducen Capital						
Número	36	12	3	5	16	7.017
Capital	14.945	6.281	59	1.128	7.477	10.225.719
Capital desembolsado	-	-	-	-	-	-
Disoltas						
Número	1.311	554	145	119	493	24.768
Capital	-	-	-	-	-	-
Capital desembolsado	-	-	-	-	-	-

Fonte: INE, Estadísticas de sociedades mercantiles

3.2.6.

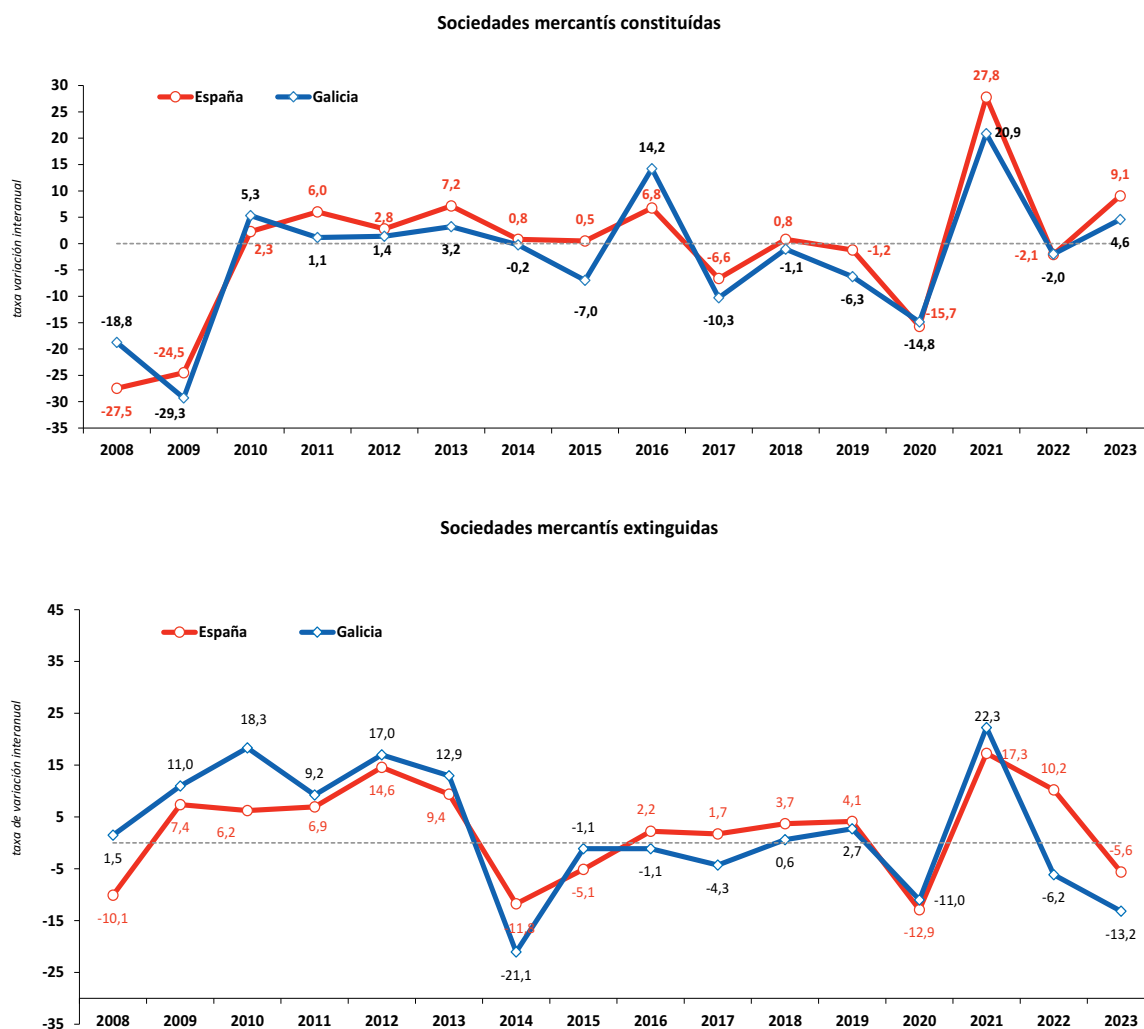
ciós concursais e sistemas de administración societaria, que permite analizar a evolución do tecido produtivo.

Tras o incremento interanual do 4,6%, o número de empresas constituídas no ano 2023 ascende a 3.979, o que supón o valor máis elevado dende a crise de 2019. En concreto, un 5,5% superior, porcentaxe significativamente inferior ao rexistrado no conxunto de España, cunha medra do 15,1%. Este diferencial apréciase en maior medida se se considera o inicio da crise económica e financeira de 2008, xa que fronte ao incremento da constitución de sociedades nun 4,4% en España, o tecido empresarial galego redúcese un 26,7% (1.446 sociedades menos).

Atendendo á súa distribución provincial, A Coruña e Pontevedra concentran no último ano o 81,3% das sociedades constituídas en Galicia, o que supón un punto máis que no ano anterior (81,4% en 2019). Tras unha medra interanual do 6% en ambas as dúas provincias, no ano 2023 constituíronse na Coruña un total de 1.671 sociedades mercantís e en Pontevedra, 1.565 sociedades. Este dinamismo contrasta co descenso nun 3,3% experimentado en Ourense, permanecendo practicamente estable en Lugo.

Se o horizonte temporal se amplía ao inicio da crise orixinada pola covid-19, o maior incremento en termos relativos rexístrase en Lugo, cunha medra do 15,6% (53 sociedades constituídas máis), por diante de Pontevedra.

Sociedades mercantís constituídas e extinguidas en Galicia e España 2008-23

Fonte: INE, Estadísticas de sociedades mercantiles

3.2.7.

dra, cun 6,7% (98 sociedades) e A Coruña, cun 4,1% (66 sociedades constituídas máis). Por contra, a provincia de Ourense presenta un descenso do 2,8% entre os dous anos considerados, o que supón que en 2023 constituíronse dez sociedades menos que en 2019.

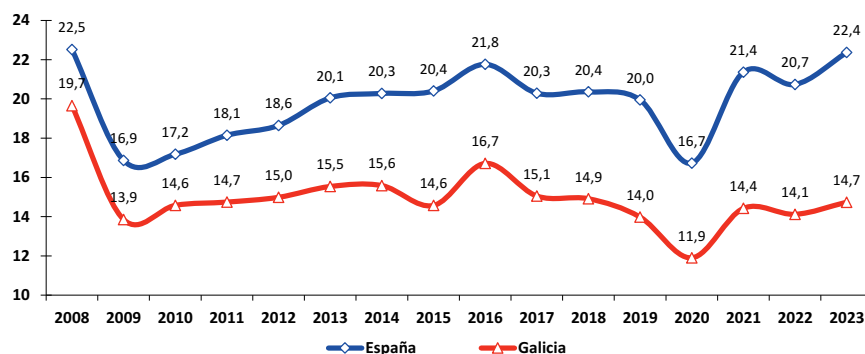
A relación entre o número de sociedades constituídas por cada 10.000 habitantes pode considerarse un indicador da creación de sociedades mercantís. A taxa de creación de empresas no ano 2023 aumenta ata as 14,7

sociedades por cada 10.000 habitantes, seis décimas por riba do estimado no ano anterior, lonxe das 22,4 sociedades no conxunto de España (20,7 no ano 2022). Como se reflicte no **cadro 3.2.8.**, a taxa de creación de empresas mantense por baixo do rexistrado en España, presentando no último ano o diferencial máis acusado ao longo de toda a serie considerada (7,6 puntos fronte aos 6,6 puntos do ano anterior).

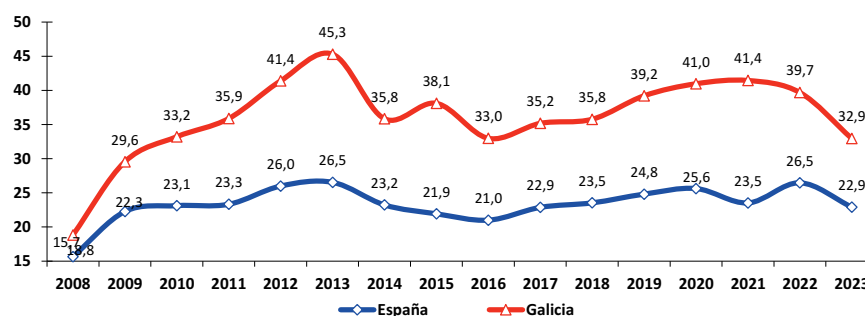
O devandito incremento da taxa de creación de empre-

Índice de rotación empresarial en Galicia e España 2008-23 (1)

Taxa de creación de empresas (1)

Índice de rotación empresarial (2)

(1) Taxa de creación de empresas: Sociedades mercantís constituídas por cada 10.000 habitantes

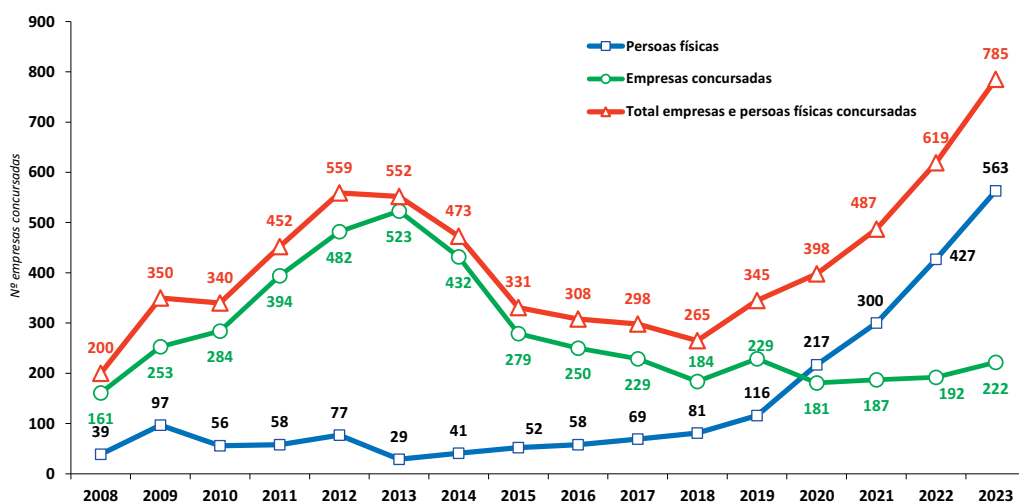
(2) Índice de rotación empresarial: cociente entre o número de disolucións de empresas fronte ao de novas constituicións
Fonte: INE, *Estadísticas de sociedades mercantiles*

3.2.8.

sas non se produce de xeito homoxéneo nas diferentes provincias galegas, aumentando en Pontevedra e A Coruña fronte ao descenso experimentado en Ourense. Pontevedra continúa a ser a provincia coa taxa de creación de empresas máis elevada, con 16,5 sociedades creadas en 2023 por cada 10.000 habitantes (15,6 no ano anterior), ascendendo o seu valor ata as 14,9 sociedades na Coruña (14 sociedades en 2022). Por segundo ano consecutivo Ourense presenta a taxa máis reducida, con 11,5 empresas por cada 10.000 habitantes, o que supón catro décimas menos que no ano precedente, manténdose a taxa de creación de empresas en 12,1 sociedades por cada 10.000 habitantes.

A pesar do devandito incremento do número de sociedades constituídas, o seu capital subscrito volve a reducirse en 2023 por cuarto ano consecutivo. Neste último ano, tras unha caída interanual do 6%, o capital subscrito acada os 171,2 millóns de euros, 10,9 millóns menos que no ano anterior. Esta redución contrasta novamente co incremento rexistrado en España onde o capital subscrito medra un 21,2% respecto ao ano anterior. Deste xeito, o capital medio subscrito por estas sociedades en Galicia redúcese un 10,1%, acadando os 43.019,1 euros, o que contrasta coa medra interanual do 11,1% no conxunto de España (58.190,7 euros).

Debedores concursados 2008-23. Empresas concursadas e persoas físicas con actividade empresarial

Fonte: INE, *Estadística del Procedimiento Concursal* e Colegio de Registradores de España, *Estadísticas Concursales*

3.2.9.

A devandita caída no capital subscrito en Galicia é consecuencia da redución na subscrición de capital das empresas constituídas nas provincias de Pontevedra e Ourense. En concreto, en Pontevedra o descenso foi de 27,7 millóns de euros (-32,4%), fronte aos 11,6 millóns en Ourense (-36,4%). Por contra, tras o descenso experimentado no ano 2022, o capital subscrito aumenta na Coruña en 24,7 millóns de euros e en Lugo, en 3,7 millóns (48,4% e 27,4%, respectivamente). Tras esta evolución, A Coruña concentra o 44,2% do capital subscrito fronte ao 33,8% en Pontevedra; sendo estas porcentaxes do 11,8% e 10,2% en Ourense e Lugo, respectivamente.

No que atinxe ás ampliacións de capital, o número de sociedades mercantís que ampliaron o seu capital redúcese novamente en Galicia, o que contrasta coa medra interanual rexistrada no conxunto do Estado. Tras un descenso do 8,3% en Galicia (aumenta un 1,3% en España), no último ano rexistráronse 1.061 ampliacións, reducíndose o seu peso relativo no total estatal ata o 3,6%. O capital desembolsado rexistrou en Galicia unha redución do 16,4% fronte ao incremento do 8,8% experimentado en España. Tras esta evolución, o capi-

tal desembolsado nas diferentes ampliacións das sociedades galegas descende ata os 357 millóns de euros, o 1,7% do total estatal (2,2% no ano precedente).

O maior descenso do número de sociedades que amplían capital rexístrase na Coruña, con 120 sociedades menos (-22,8%), reducíndose en 9 sociedades en Ourense (-7,6%). Fronte a esta caída Lugo presenta unha medra interanual do 27,2% (28 sociedades máis), permanecendo practicamente estable en Pontevedra (5 sociedades máis; 1,2%).

No que respecta ao capital desembolsado por estas sociedades que amplían capital, tan só Pontevedra presenta un incremento de capital desembolsado, cunha medra do 31,5% (34,4 millóns de euros máis), rexistrando A Coruña o maior descenso en termos absolutos, con 63,8 millóns menos (-26,2%). A pesar do devandito incremento do número de sociedades que amplían capital en Lugo, o seu capital desembolsado descende un 47,3% (15,5 millóns menos), sendo esta caída do 60,2% en Ourense (25 millóns). A pesar da devandita evolución, A Coruña concentra o 50,3% do capital desembolsado (179,7 millóns de euros) fronte ao

40,2% (143,6 millóns) en Pontevedra (57,1% e 25,6% no ano precedente).

O número de sociedades mercantís extinguidas en Galicia volve a reducirse no último ano tras o acusado incremento experimentado en 2021 (22,3%). En 2023 extinguíronse en Galicia un total de 1.311 sociedades, o que supón un 13,2% menos que no ano anterior (199 sociedades). Tendo en conta que no conxunto do Estado o número de empresas que se extinguen se reduce un 5,6%, o peso relativo de Galicia no total estatal descende ata o 5,3% (6,3% no ano 2019), o que supón o valor máis reducido dende o ano 2008. O devandito descenso do número de sociedades disoltas prodúcese en todas as provincias galegas rexistrando A Coruña a maior redución, 13,4% menos (86 sociedades menos). Tras esta evolución, A Coruña mantense como a provincia con maior número de extincións, con 554, por diante de Pontevedra, que rexistra 493 extincións, 53 menos que no ano precedente (-9,7%), e Lugo, con 145, un 12,1% menos que no ano anterior (20 sociedades menos). O número de sociedades disoltas redúcese un 25,2% en Ourense para situarse en 119 sociedades (40 menos que no ano precedente).

En termos relativos, o número de sociedades mercantís extinguidas por cada cen constituídas (índice de rotación) redúcese por segundo ano consecutivo en Galicia no último ano para situarse nas 32,9 empresas extinguidas por cada cen sociedades constituídas (39,7 no ano precedente). No conxunto de España o índice de rotación descende ata o 22,9, o que supón unha caída de case catro sociedades extinguidas por cada cen constituídas. Tal e como se reflicte no devandito **cadro 3.2.8.**, este indicador mantense por riba da media española ao longo de toda a serie analizada, ascendendo o diferencial ata os dez puntos no ano 2023, a cifra máis reducida dende o ano 2010.

As catro provincias galegas presentan un índice de rotación superior á media estatal. A diferenza do acontecido no ano anterior, Lugo rexistra o valor máis elevado do índice de rotación, cun total de 37 sociedades extinguidas por cada cen constituídas; seguido de Ourense con 33,9 sociedades. Pontevedra mantense

como a provincia que presenta o valor máis reducido, con 31,5 sociedades extinguidas por cada cen constituídas, situándose na Coruña en 33,2.

• Empresas concursadas

A Estatística do Procedemento Concursal proporciona información sobre o número de debedores concursados, tipo de concurso e procedemento. A dita información obtense a partir dos boletíns oficiais dos xulgados do mercantil, entre outros, e permite dispor dun indicador fundamental da dinámica empresarial. O número de debedores concursados en Galicia no conxunto do ano 2023 aumenta un 26,8% respecto ao ano anterior, ascendendo a 785 debedores (166 máis que no ano anterior), dos que 563 son persoas físicas con ou sen actividade empresarial e as restantes 222 son empresas. O devandito incremento interanual ven explicado en maior medida pola evolución das persoas físicas, con 136 debedores concursados máis (31,9%), aumentando no caso das empresas concursadas un 15,6%, o que supón 30 máis que no ano anterior.

Centrándonos nas empresas concursadas propiamente ditas, sen contar as persoas físicas con actividade empresarial, o **cadro 3.2.10.** amosa que o perfil maioritario de empresas concursadas, no que ao sector de actividade principal se refire, son aquelas que desenvolven a súa actividade no ámbito do sector servizos, que concentra o 60,4% do total (134 das 222 empresas concursadas), seis puntos por baixo da media estatal, que ascende ata o 66,5%. A continuación sitúase a construción, con 41 empresas concursadas, o que representa o 18,5% fronte ao 16,8% en España; e a industria, con 39 empresas, o 17,6% do total (14,4% en España). Finalmente, unha empresa englobase no sector enerxético e sete no primario. Atendendo ao seu peso no total estatal, cómpre salientar a importancia relativa do sector primario, que supón o 9,7% das empresas concursadas no sector, seguido pola industria, co 6%; e a construción e os sector servizos, cun 5,4% e 4,4%, respectivamente.

Atendendo á súa distribución segundo rama de actividade, o maior número de empresas concursadas no úl-

Empresas concursadas en Galicia e España 2022-23: distribución segundo actividade económica principal ⁽¹⁾

	Galicia		España		Galicia / España (%)
	2022	2023	2022	2023	
Total	192	222	5.183	4.544	4,9
Agricultura, gandería, silvicultura e pesca	1	7	69	72	9,7
Industria	35	39	644	655	6,0
Industria extractiva	-	1	7	4	25,0
Industria manufacturera	35	38	637	651	5,8
Enerxía	3	1	32	33	3,0
Construción	40	41	837	763	5,4
Servizos	113	134	3.601	3.021	4,4
Comercio maiorista e minorista, reparación de vehículos a motor e motocicletas	55	56	1.197	1.168	4,8
Transporte e almacenamento	7	16	253	189	8,5
Hostelería	17	25	588	463	5,4
Información e comunicacións	4	3	218	150	2,0
Inmobiliarias, financeiras e seguros	-	6	249	192	3,1
Actividades profesionais e técnicas	8	9	392	304	3,0
Actividades administrativas e servizos auxiliares	7	6	246	172	3,5
Resto de servizos	15	13	458	383	3,4

(1) Ano 2021 e posteriores datos do Colexio de Registradores de España

Fonte: Colexio de Registradores de España, *Estadística del Procedimiento Concursal* (EPC)**3.2.10.**

timo ano corresponde ao subsector do comercio, tanto por xunto como polo miúdo, con 56 empresas concursadas (25,2%). A continuación estaría a construción, coas devanditas 41 empresas, e a industria manufacturera, con 38 empresas concursadas no último ano (o 17,1% do total).

Xunto á devandita distribución sectorial, cómpre resaltar que a meirande parte das empresas son sociedades de responsabilidade limitada (196 empresas), destacando ademais que das 222 empresas concursadas en Galicia no último ano máis da metade teñen un volume de negocio inferior aos 250.000 euros (40,5%; 90 empresas), fronte a un 12,6% no caso de empresas cun volume de negocio comprendido entre 250.000 e 500.000 euros, e ao 10,4% entre un e dous millóns de euros (28 e 23 empresas, respectivamente).

Finalmente, destacar que o 31,1% das empresas concursadas no último ano son empresas con entre un e cinco persoas asalariadas (69 empresas), en tanto que aquelas sen persoas asalariadas representan o 15,3% (34 empresas). Asemade, en torno ao 13% teñen entre 6-9 e 10-15 persoas asalariadas (29 e 28 empresas, respectivamente).

• **Tecido empresarial. Directorio de empresas e unidades locais (Dirce)**

Dentro dos indicadores da demografía empresarial destaca a información agregada relativa ás empresas con actividade económica en Galicia que proporciona a explotación do Directorio de empresas e unidades locais (Dirce) elaborado polo INE a partir de fontes tributarias, xurídicas ou da Seguridade Social, entre outras, xa que permite completar a análise aportando información sobre o tecido empresarial galego incluíndose todas as empresas que exerzan unha actividade económica que contribúa ao produto interior bruto. O Dirce cubre todas as actividades económicas excepto a produción agraria e pesqueira, os servizos administrativos da Administración Central, Autonómica e Local (incluída Seguridade Social), as actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico e os organismos extraterritoriais.

A un de xaneiro de 2023 Galicia contaba con 185.179 empresas, 9.478 empresas menos que no ano anterior, o que representa o 5,8% do total estatal (**cadro 3.2.11.**), unha décima máis que no ano anterior (6% na mesma data de 2019). O 80,8% das empresas galegas

Empresas en Galicia e España 2019-23 ^{(1) (2)}: distribución segundo grandes ramas de actividade

	2019	2020	2021	2022	2023	23/22	Índice de especialización (3)
Total	200.972	197.813	194.657	196.530	185.179	-11.351	1,00
Industria e enerxía	12.570	12.100	11.851	11.724	10.780	-944	1,05
Industria extractiva	234	218	195	184	146	-38	1,62
Industria manufactureira	11.726	11.279	11.010	10.956	10.129	-827	1,11
Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado	387	387	423	364	308	-56	0,49
Fornecemento de auga, activ. saneamento, xestión de residuos e descontaminación	223	216	223	220	197	-23	0,50
Construción	29.686	28.030	27.427	27.631	24.742	-2.889	1,14
Servizos	158.716	157.683	155.379	157.175	149.657	-7.518	0,98
Comercio por xunto e ao retallo; reparación de vehículos de motor e motocicletas	47.484	45.249	44.091	43.697	39.979	-3.718	1,07
Transporte e almacenamento	11.439	11.742	11.919	11.908	11.337	-571	0,99
Hostalería	19.052	18.647	17.924	18.080	17.032	-1.048	1,13
Información e comunicacións	2.640	2.626	2.665	2.821	2.718	-103	0,68
Actividades financeiras e de seguros	4.998	4.935	4.842	4.949	4.571	-378	1,05
Actividades inmobiliarias	7.285	7.660	7.921	8.309	8.352	43	0,74
Actividades profesionais, científicas e técnicas	21.100	20.769	20.475	20.699	19.639	-1.060	0,86
Actividades administrativas e servizos auxiliares	10.811	10.909	10.753	11.010	10.562	-448	0,90
Educación	6.791	7.165	7.054	7.326	7.130	-196	1,13
Actividades sanitarias e de servizos sociais	8.084	8.326	8.230	8.511	8.323	-188	0,86
Actividades artísticas, recreativas e de entretemento	6.329	6.580	6.498	6.588	6.636	48	1,08
Outros servizos	12.703	13.075	13.007	13.277	13.378	101	1,04

(1) datos a 1 de xaneiro

combinación de ambas, e constituída para exercer, en un ou varios lugares, unha ou varias actividades de produción de bens e servizos, así como tamén están incluídas no concepto empresas as unidades locais que se corresponden cunha empresa, ou parte da mesma, situada nunha localización xeográfica concreta, dende a que exerce actividades económicas por conta da mesma empresa.

(3) o índice de especialización calcúlase dividindo o peso de cada sector no conxunto da economía rexional entre o peso do mesmo sector nunha economía ou espazo de referencia (neste caso, España); se é maior que 1 indica que a rexión está (relativamente) especializada nese sector concreto e se é menor que 1 estaría "desespecializada".

Fonte: INE, DIRCE

3.2.11.

incluídas no devandito Directorio pertencen ao sector servizos (149.657 empresas), onde salientan as actividades de "Comercio por xunto e ao retallo; reparación de vehículos de motor e motocicletas", con 39.979 empresas (21,6%); seguidas das "Actividades profesionais, científicas e técnicas", con 19.639 (10,6%); e a "Hostalería", con 17.032 empresas (9,2%). O sector da construción acolle ao 13,4% das empresas (24.742 empresas) e a industria e enerxía, ao restante 5,8% (10.780 empresas).

En relación ao inicio da crise económica orixinada pola pandemia, o número de empresas en Galicia a 1 de xaneiro de 2023 é un 7,9% inferior (15.793 empresas menos), sendo este descenso máis de tres puntos superior ao rexistrado no conxunto de España (-4,6%). Os tres grandes sectores considerados rexistran un descenso do número de empresas, sendo a construción o máis afectado, cunha caída do 16,7% (4.974 empresas

menos), fronte ao 14,2% no ámbito industrial (1.790 empresas menos) e un 5,7% nos servizos (9.059 empresas). Entre as distintas ramas de actividade, o comercio e reparación de vehículos de motor foi a actividade máis afectada, cunha desaparición de 7.505 empresas (-15,8%), por diante da construción, situándose a continuación o subsector da hostalería (2.020 empresas menos; -10,6%), a industria manufactureira (1.597 empresas; -13,6%) e as actividades profesionais, científicas e técnicas (1.461; -6,9%). No extremo oposto, o número de empresas medra un 14,6% no caso das actividades inmobiliarias (1.067 empresas máis), por diante da educación, cunha medra de 339 empresas entre as dúas datas consideradas (5%).

O **cadro 3.2.12.** mostra o reducido tamaño do tecido empresarial, de xeito que o 51,8% das empresas galegas rexistradas polo Dirce non teñen persoas asalariadas, fronte ao 53,6% de media no conxunto do Estado.

Empresas en Galicia e España 2019-23 ⁽¹⁾: distribución segundo número de asalariados

	Galicia				España
	2019	2021	2022	2023	2023
Total empresas	200.972	194.657	196.530	185.179	3.207.580
Sen asalariados	109.506	103.784	106.312	95.831	1.719.297
de 1 a 2 asalariados	58.651	58.306	56.938	56.160	897.786
de 3 a 5 asalariados	18.445	18.489	18.835	18.541	309.528
de 6 a 9 asalariados	6.925	6.962	7.193	7.255	128.079
de 10 a 19 asalariados	4.077	3.936	4.001	4.077	81.822
de 20 a 49 asalariados	2.213	2.086	2.166	2.210	45.896
de 50 a 99 asalariados	646	596	585	597	12.646
de 100 a 199 asalariados	293	281	289	286	6.373
de 200 a 449 asalariados	138	50	44	52	1.290
de 500 a 999 asalariados	35	124	121	123	3.710
de 1000 a 4999 asalariados	33	33	33	36	963
de 5000 ou máis asalariados	10	10	13	11	190

	2023			
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra
Total empresas	76.652	22.600	20.839	65.088
Sen asalariados	40.438	11.660	10.773	32.960
de 1 a 2 asalariados	22.714	7.013	6.598	19.835
de 3 a 5 asalariados	7.535	2.270	2.032	6.704
de 6 a 9 asalariados	2.838	879	760	2.778
de 10 a 19 asalariados	1.684	465	371	1.557
de 20 a 49 asalariados	932	225	217	836
de 50 a 99 asalariados	260	52	36	249
de 100 a 199 asalariados	128	22	34	102
de 200 a 449 asalariados	31	3	3	15
de 500 a 999 asalariados	64	8	9	42
de 1000 a 4999 asalariados	21	2	5	8
de 5000 ou máis asalariados	7	1	1	2

(1) datos a 1 de xaneiro
Fonte: INE, DIRCE

3.2.12.

Asemade, o 40,3% das empresas galegas teñen entre un e cinco asalariados, fronte ao 37,6% do total rexistrado en España. Tan só o 4% das empresas galegas teñen dez ou máis asalariados, sendo esta porcentaxe do 4,6% no Estado. Comparado co rexistrado ao comezo da crise económica de 2019, redúcese o peso relativo das empresas sen asalariados, pasando do 54,5% ao devandito 51,8%, mentres que se reduce no caso das empresas de un a cinco persoas asalariadas e nos de dez ou máis (38,4% e 3,7% en 2019, respectivamente).

A especialización das empresas galegas en relación á media estatal permite caracterizar a estrutura produtiva de Galicia. Neste senso, o índice de especialización relativa (IER) mostra a participación dun determinado sector ou actividade en Galicia con relación á partici-

pación desta actividade no total estatal. Atendendo ao número de empresas reflectido no Dirce, o conxunto do sector industrial e a construción presentan unha lixeira especialización relativa (valores superiores á unidade), cun índice de 1,05 e 1,14 fronte ao 0,98 no caso dos servizos. Entre as distintas ramas de actividade, as de “fabricación doutro material de transporte” e “extracción de minerais metálicos” seguen a presentar a especialización relativa máis elevada, presentando un valor superior a dous (2,48 e 2,64, respectivamente). □

3.3. Sector exterior

A pesar do crecemento do 3,2% da economía mundial, o volume do comercio internacional de mercadorías contráese un 1,2% segundo reflicten as estimacións da Organización Mundial de Comercio (OMC) publicadas en abril de 2024. Europa, que concentra o 30% do comercio mundial e o 24% do PIB, presenta no último ano unha contracción interanual tanto das importacións, cunha caída do 4,7%, como das exportacións, cun descenso do 2,6%. Fronte a esta caída, o comercio permanece relativamente estable en Asia ao presentar as exportacións unha medra do 0,1% e as importacións unha caída do 0,6%. Asemade, tanto en América do norte como en América do sur contráense as importacións de mercadorías (-2% e -3.1%, respectivamente) aumentando por contra as exportacións (3,7% e 1,9%, respectivamente).

O cadro macroeconómico de Galicia indica que a economía galega medrou en 2023 un 1,8% en termos reais, impulsada por unha achega dun punto porcentual da demanda externa fronte ás oito décimas no caso da demanda interna. En termos monetarios, o valor total das vendas galegas de bens e servizos ao conxunto do Estado e a terceiros países ascendeu a 44.189,4 millóns

de euros e as importacións acadaron os 39.309,3 millóns, aumentando o saldo positivo da balanza comercial ata os 4.880,1 millóns. A taxa de cobertura, definida como o cociente entre o importe total das exportacións e importacións, ascendeu ata o 112,4%, seis puntos máis que no ano anterior (106,4%), en tanto que a taxa de apertura da economía galega (calculada como o cociente entre a suma do valor das importacións e exportacións totais de bens e servizos e o PIB galego) descende ata o 110,1%, máis de sete puntos porcentuais inferior á do ano anterior (117,2%).

No que ás relacións comerciais con terceiros países se refire (suma de exportacións e importacións), tanto Galicia como o conxunto de España presentan en 2023 unha caída interanual do seu importe total, sendo esta máis intensa na Comunidade Autónoma, cunha contracción do 10,6% respecto ao ano anterior, seis puntos por riba do experimentado en España. Esta caída ven explicada pola redución dun 22,8% das importacións galegas, o que contrasta co incremento do 0,5% no caso das vendas galegas ao exterior. No último ano as exportacións galegas a terceiros países ascenden a 30.038,4 millóns de euros, en tanto que as importa-

Importacións e exportacións de Galicia e España 2022-23

	Importacións			Exportacións			Saldo comercial		
	2022	2023	23/22	2022	2023	23/22	2022	2023	23/22
	(en millóns de euros)		(%)	(en millóns de euros)		(%)	(en millóns de euros)		
Galicia	27.083,8	20.900,1	-22,8	29.886,1	30.038,4	0,5	2.802,3	9.138,4	6.336,1
A Coruña	13.549,3	10.045,0	-25,9	14.830,5	13.449,4	-9,3	1.281,2	3.404,3	2.123,1
Lugo	782,6	600,8	-23,2	755,0	641,3	-15,1	-27,7	40,6	68,2
Ourense	866,3	837,7	-3,3	1.226,7	1.262,5	2,9	360,4	424,7	64,3
Pontevedra	11.885,5	9.416,5	-20,8	13.073,9	14.685,3	12,3	1.188,4	5.268,8	4.080,4
España	457.321,2	424.248,8	-7,2	389.208,9	383.688,6	-1,4	-68.112,2	-40.560,1	27.552,1
Galicia/España (%)	5,9	4,9		7,7	7,8				

(consulta:4-03-2024)
Fonte: Ministerio de Industria, Comercio y Turismo. ICEX Estacom

3.3.1.

cións acadan os 20.900,1 millóns de euros. Tras esta evolución, a balanza comercial galega aumenta considerablemente o seu saldo positivo ata os 9.138,4 millóns de euros, máis de tres veces superior ao rexistrado no ano anterior, o que contrasta co déficit comercial en España (40.560,1 millóns en 2023 fronte aos 71.603,6 do ano precedente). En relación ao conxunto do Estado, Galicia concentra o 7,8% das exportacións e o 4,9% das compras exteriores.

Pontevedra e A Coruña seguen a estar entre as provincias con maior volume de exportacións, acadando os 14.685,3 e 13.449,4 millóns de euros, respectivamente; o que as sitúa como a cuarta e sétima provincias españolas máis exportadoras en termos de valor. En termos relativos concentran o 3,8% e 3,5% do total das vendas españolas, respectivamente.

Por segundo ano consecutivo redúcese a base exportadora da economía galega, de xeito que o número de empresas exportadoras se sitúa en 6.823 empresas (10,5% menos que no ano anterior), o que supón o número máis reducido dende o inicio da crise orixinada pola pandemia. Este descenso contrasta coa medra nun 1,7% do número de empresas exportadoras regulares -aquelas que venden produtos fóra de España nos últimos catro anos de xeito consecutivo. En 2023 hai en Galicia un total de 2.684 compañías que exportan regularmente (46 empresas máis), o que supón o 39,3% do total de empresas exportadores.

Segundo os datos recollidos no Rexistro de Inversións Exteriores, o investimento bruto estranxeiro en Galicia aumentou en 2023 ata os 416,3 millóns de euros, máis do dobre do realizado no ano precedente, dos que o 69,4% diríxese a actividades de metalurxia, fabricación de produtos de ferro e aceiro (CNAE 24). Por contra, o investimento bruto galego no exterior experimentou un acusado descenso pasando dos 2.403,7 millóns de euros de 2022 ata os 1.011,5 millóns correspondentes ao ano 2023. O subsector de actividades inmobiliarias é o máis importante en termos de valor, ao concentrar o 78,6% do total do investimento galego no exterior.

Comercio exterior con terceiros países

O volume de comercio internacional diminuíu no conxunto do ano 2023 un 1,2% segundo reflicten as estimacións da Organización Mundial de Comercio (OMC) publicadas en abril de 2024, en contraposición co crecemento do PIB mundial do 3,2%. Segundo este organismo internacional, esta “brecha” pode atribuírse ás dificultades causadas pola inflación, que afecta ao comercio tanto na composición por produtos -redúcese o consumo de produtos manufacturados en comparación cos servizos- como á distribución xeográfica -os prezos enerxéticos medran máis na UE, afectando en maior medida aos ingresos reais e ao consumo dentro da UE, que concentra o 30% do comercio mundial de mercadorías e o 24% do PIB.

Importacións e exportacións 2023: distribución segundo sectores de actividade

	Importacións				Exportacións			
	Importe (en millóns de euros)	23/22	peso relativo (%)	Galicia/España	Importe (en millóns de euros)	23/22	peso relativo (%)	Galicia/España
Total	20.900,1	-22,8	100	4,9	30.038,4	0,5	100	7,8
Alimentos	4.793,3	-9,4	22,9	9,0	4.072,8	5,6	13,6	6,0
Enerxéticos	3.307,4	-40,3	15,8	5,2	1.639,9	-46,2	5,5	6,0
Materias primas	529,3	-30,2	2,5	4,5	896,8	-9,9	3,0	11,0
Semimanufacturas	2.957,6	-16,9	14,2	3,1	3.796,5	-14,0	12,6	3,7
Bens de equipamento	3.681,9	23,9	17,6	3,9	5.253,9	61,1	17,5	7,0
Sector Automóvil	1.797,4	-62,6	8,6	4,0	5.718,0	0,0	19,0	10,6
Bens de consumo duradeiro	312,5	20,5	1,5	3,2	361,0	11,4	1,2	6,2
Manufacturas de consumo	3.493,3	-9,9	16,7	7,7	7.866,9	0,5	26,2	23,7
Outras mercadorías	27,4	24,1	0,1	1,1	432,7	-1,1	1,4	4,2

(consulta:4-03-2024)

Fonte: Ministerio de Industria, Comercio y Turismo. ICEX Estacom

3.3.2.

O devandito descenso do comercio mundial afecta de maneira desigual ás distintas áreas económicas. A OMC reflicte que a demanda de importacións en termos reais caeu significativamente en Europa (-4,7%) e, en menor medida, en América do norte (-2%) e Asia (-0,6%), o que contrasta co incremento nos países de Oriente Medio e a rexión da Comunidade de Estados Independentes (9,8% e 18,8%, respectivamente). Asemade, a debilidade da demanda explica o descenso das exportacións en Europa (-2,6%) e impide unha recuperación máis forte en Asia (0,1%).

No que atinxe ao comportamento do comercio internacional en Galicia e España, a información recollida na base de datos ESTACOM reflicte unha caída interanual do 10,6% do valor total das súas relacións comerciais con terceiros países, porcentaxe que se sitúa seis puntos por riba do estimado para o conxunto de España (4,6%). Este diferencial ven explicado pola maior redución das importacións en Galicia, que se reducen un 22,8% fronte ao 7,6% en Galicia. Por contra, as exportacións medran en Galicia un 0,5% fronte á caída dun 1% no conxunto do Estado.

Tras esta evolución, o valor total das compras e vendas galegas no exterior descendeu a 50.938,5 millóns de euros, 6.031,4 millóns menos que no ano anterior, o

que representa o 6,3% do total estatal (6,7% no ano anterior). O grado de apertura da economía galega a terceiros países descende ata o 67,2%, o que supón máis de trece puntos por baixo do estimado no ano anterior (80,5%).

O conxunto de actividades de manufacturas de consumo sitúase como o sector máis importante en termos monetarios, con 11.360,2 millóns de euros, por diante das actividades de bens de equipamento e os alimentos, con 8.935,9 e 8.866,2 millóns, respectivamente. En conxunto, estes tres sectores concentran o 57,2% da actividade comercial galega, case dez puntos máis que no ano anterior (47,5%). Esta porcentaxe é moi superior ao peso dos mesmos sectores no conxunto do Estado que é do 45,8% (42,3% no ano anterior).

A actividade comercial incrementouse nos sectores de bens de equipamento e, en menor medida, no de bens de consumo duradeiro, descendendo por contra no resto dos sectores, tal e como reflicte o **cadro 3.3.2**. Dunha banda, a actividade comercial nos bens de equipamento presenta unha medra interanual do 43,4%, o que supón 2.703,1 millóns de euros máis, fronte ao 15,5% no caso dos bens de consumo duradeiro (90,1 millóns máis que no ano precedente). Por contra, os

descensos máis acusados rexístranse no caso dos produtos enerxéticos cun descenso do 42,4% (3.640,7 millóns de euros menos) e o sector do automóbil, cunha caída da súa actividade comercial do 28,6% respecto ao ano anterior, o que supón un descenso de 3.014,4,9 millóns de euros.

No que respecta ao peso relativo das distintas actividades no conxunto do Estado, salienta o sector de manufacturas de consumo, que representan o 14,4% da actividade comercial exterior deste sector en España (14,1% no ano precedente), case sete puntos por riba do que representa a automoción, co 7,6% (12,5% en 2022); superando o sete por cento no caso dos alimentos e as materias primas, cun 7,3% e 7,2%, respectivamente.

Atendendo á súa distribución provincial, a actividade comercial descende de xeito significativo nas provincias da Coruña e Lugo, sendo esta caída interanual menos intensa en Pontevedra. Por contra, Ourense presenta unha lixeira medra interanual, cun incremento do 0,3%. Dunha banda, Pontevedra, tras un descenso interanual do 3,4%, adianta á Coruña como provincia con maior valor da súa actividade comercial, con 24.101,8 millóns de euros, o que representa o 47,3% do total galego, tres puntos e medio por riba do rexistrado no ano precedente. Na Coruña, influenciado polo comportamento do sector enerxético, a actividade comercial descende un 17,2% respecto ao ano anterior, acadando os 23.494,4 millóns de euros, o 46,1% do total galego (49,9% en 2022). Lugo presenta o maior descenso en termos relativos, cunha caída interanual do 19,2%, para situarse nos 1.242,1 millóns de euros, o que supón o 2,4% do total galego; en tanto que Ourense concentra o 4,1 % (2.100,2 millóns de euros).

O devandito incremento das exportacións e o acusado descenso das importacións explican que o saldo positivo da balanza comercial galega multiplique por máis de tres o valor acadado no ano precedente. No conxunto do ano 2023 o superávit comercial ascende en Galicia ata os 9.138,4 millóns de euros, 6.336,1 millóns máis que en 2022 (226,1% superior). Tras esta evolu-

ción, o saldo comercial representa o 12% do PIB fronte ao 4% do ano anterior.

Como reflicte o **cadro 3.3.1.**, o saldo comercial é positivo nas catro provincias galegas a diferenza do acontecido en 2022, cando Lugo presentaba un lixeiro saldo negativo. Dunha banda, tras a acusada medra das exportacións e a forte redución experimentada polas importacións, Pontevedra sitúase como a provincia co saldo comercial máis elevado, con 5.268,8 millóns de euros, case catro veces e medio superior ao rexistrado no ano anterior (1.188,4 millóns). Do mesmo xeito, unha medra das exportacións e un descenso do valor das compras a terceiros países explican o incremento do saldo comercial en Ourense, que ascende a 424,7 millóns de euros (un 17,8% superior ao do ano precedente). Doutra banda, tanto na provincia da Coruña como de Lugo, o incremento do saldo comercial ven motivado por un descenso das importacións superior á caída interanual das exportacións, situándose o superávit na Coruña en 3.403,3 millóns de euros (1.281,2 millóns no ano anterior) e en 40,6 millóns en Lugo (en 2022 presentaba un déficit de 27,7 millóns).

O acusado incremento do superávit en Pontevedra ven motivado fundamentalmente polo comportamento do subsector de compoñentes do automóbil e do sector de bens de equipamento. Dunha banda, o subsector de compoñentes presenta un superávit de 7,4 millóns de euros, cando no ano anterior o seu déficit ascendía 2.706,64 millóns de euros; doutra banda, o superávit do sector de bens de equipamento ascende a 1.083,1 millóns de euros, case seis veces máis que no ano precedente (186,1 millóns). Na provincia da Coruña cómpre salientar o superávit comercial do sector téxtil, que ascende a 4.048,9 millóns de euros, o que supón un 10,1% máis que no ano anterior. Asemade, o déficit dos produtos enerxéticos e no sector da produción de alimentos redúcese de xeito importante ao situarse nos 2.102,9 e 583,3 millóns de euros, respectivamente, o que supón unha caída do 36,6% e 48,9%.

Pontevedra e A Coruña mantense entre as provincias españolas con maior volume de exportacións no ano 2023. Tras unha medra superior ao 12%, Pontevedra

Importacións 2022-23: distribución segundo principais capítulos TARIC e orixe

Nº	Cap.	Denominación	2022		2023		23/22	2023		
			(en millóns de euros)	(% / total)	(en millóns de euros)	(% / total)	(%)	Unión Europea	Francia	Portugal
								(en millóns de euros)		
1	27	Combustíbeis, aceites minerais	5.540,9	20,5	3.307,4	15,8	-40,3	558,9	5,2	8,0
2	03	Peixes e crustáceos, moluscos	2.664,9	9,8	2.403,5	11,5	-9,8	395,7	100,9	191,1
3	87	Vehículos automóbiles, tractores	5.131,0	18,9	2.285,9	10,9	-55,4	1.794,8	897,5	358,7
4	85	Aparellos e material eléctricos	1.190,4	4,4	1.784,8	8,5	49,9	166,1	26,5	16,2
5	62	Roupa e complementos de vestir, agás punto	1.420,5	5,2	1.244,7	6,0	-12,4	203,0	3,0	157,5
6	61	Roupa e complementos de vestir, de punto	1.179,5	4,4	1.036,9	5,0	-12,1	263,6	2,0	211,0
7	72	Fundición, ferro e aceiro	1.163,1	4,3	1.000,9	4,8	-13,9	783,6	200,9	362,8
8	84	Máquinas e aparatos mecánicos	916,9	3,4	896,4	4,3	-2,2	612,9	47,8	71,3
9	16	Conservas de carne e peixe	801,3	3,0	791,9	3,8	-1,2	106,5	2,0	70,8
10	76	Aluminio e manufacturas de aluminio	682,8	2,5	554,5	2,7	-18,8	243,0	68,9	69,2
Total dos principais capítulos			20.691,1	76,4	15.306,8	73,2	-26,0	5.128,1	1.354,7	1.516,7
Resto			6.392,7	23,6	5.593,3	26,8	-12,5	3.064,4	1.712,3	1.112,2
Total			27.083,8	100	20.900,1	100	-22,8	8.192,4	5.100,9	2.628,9

(consulta:4-03-2024)

Fonte: Ministerio de Industria, Comercio y Turismo. ICEX Estacom

3.3.3.

supera á Coruña como provincia galega máis exportadora, ocupando o cuarto e sétimo posto entre as provincias españolas, respectivamente (oitavo e sétimo posto no ano precedente). Ambas as dúas provincias concentran no último ano o 3,8% e 3,5% das exportacións españolas, respectivamente (3,4% e 3,7% no ano anterior). Ao igual que acontece en 2022, A Coruña supera a Pontevedra como a provincia galega con maior volume de compras a terceiros países, situándose en 2023 como a décima e a undécima provincia española en termos de valor de importacións (novena e undécima posición no ano anterior, respectivamente). O seu peso relativo no total español descende ata o 2,4% e 2,2%, respectivamente, fronte ao 2,9% e 2,6% rexistrado en 2022.

• Importacións do exterior

Tras a devandita caída do 22,8%, o valor total das importacións galegas no último ano descende a 20.900,1 millóns de euros (6.183,7 millóns inferior ao rexistrado en 2022), situándose o seu peso sobre o valor total das importacións españolas no 4,9%, un punto menos que no ano precedente. Esta caída interanual no valor das importacións esténdese ás catro provincias galegas, sendo novamente A Coruña a que presenta o maior

descenso tanto en termos absolutos como relativos, cunha redución do 25,9% (3.504,3 millóns de euros menos). Asemade, cómpre resaltar o descenso superior ao 20% tanto en Pontevedra como en Lugo, o que supón 2.469 e 181,9 millóns de euros menos, respectivamente. A provincia de Ourense é quen rexistra unha tendencia máis moderada, cun descenso do 3,3% (28,5 millóns de euros).

Tras esta evolución, a provincia da Coruña mantense como a máis importante en termos de valor nominal das compras exteriores, acollendo o 48,1% das importacións galegas (10.045 millóns de euros), case dous puntos menos que no ano anterior (50%). En 2023 Pontevedra acolle o 45,1% das importacións galegas (9.416,5 millóns), sendo esta porcentaxe do 43,9% no ano precedente.

Tódolos sectores de actividade agás o de bens de equipamento e bens de consumo duradeiro presentan en 2023 un descenso do importe total das compras exteriores. O sector de alimentos, **cadro 3.3.2.**, a pesar dunha redución interanual das importacións do 9,4%, sitúase como o sector máis importante en termos de valor, acadando os 4.793,4 millóns de euros, o que equivale ao 22,9% do total das importacións galegas,

case tres puntos e medio por riba do rexistrado no ano anterior (19,5%). En relación ao valor total das importacións do sector no conxunto de España, Galicia representa o 9% do total.

A continuación estaría o sector de bens de equipamento, que tras unha medra interanual do 23,9%, acada os 3.681,9 millóns de euros, o que representa o 17,6% do valor total das importacións galegas e o 3,9% das importacións españolas deste sector. O sector de manufacturas de consumo, tras unha redución das importacións do 9,9%, sitúase como terceiro sector de actividade en importancia, cun valor de 3.493,3 millóns de euros, o que representa o 16,7% do total de importacións galegas e o 7,7% das importacións españolas deste sector de actividade. A maior caída das importacións rexístrase no sector do automóbil, por mor basicamente da redución do 77,3% das compras exteriores de compoñentes de automóviles (descende un 9,1% as compras de automóviles e motos), acadando en 2023 os 1.797,4 millóns de euros, o que supón o 8,6% do total galego e o 4% das importacións españolas deste sector.

Atendendo á distribución segundo capítulo importador, **cadro 3.3.3.**, o capítulo “combustíbeis, aceites mineiros” (27) mantense no último ano como o máis importante en termos de valor a pesar da ralentización no incremento dos prezos. As importacións destes produtos descenden ata os 3.307,4 millóns de euros, un 40,3% menos que no ano precedente, o que supón o 15,8% das importacións galegas, case cinco puntos menos que no ano anterior (20,5%).

A continuación sitúase o capítulo correspondente a “peixes e crustáceos, moluscos” (03), con 2.403,5 millóns, un 9,8% menos que no ano anterior, o que representa o 11,5% das importacións de Galicia, case dous puntos máis que en 2022 (9,8%). En terceiro lugar, tras unha caída interanual do 55%, sitúase o capítulo de “vehículos automóviles, tractores, ciclos e demais vehículos terrestres, as súas partes e accesorios” (87), con 2.285,9 millóns de euros, o que representa o 10,9% do valor total das importacións galegas (18,9% no ano precedente). Os devanditos tres capítulos importadores

acollen no seu conxunto o 38,3% do valor total das importacións galegas, case once puntos menos que no ano anterior (49,2%). Como reflicte o devandito **cadro 3.3.3.**, entre os dez primeiros capítulos tan só o de aparellos e material eléctrico presenta unha medra respecto ao ano anterior (49,9%).

Segundo a área xeográfica e o país de orixe, as importacións galegas concéntranse en maior medida nos 27 países da Unión Europea a pesar da redución do 34,1% respecto ao ano anterior. Os datos recollidos no **cadro 3.3.4.** amosan que o 39,2% do valor total das compras exteriores procede da UE-27 (8.192,4 millóns de euros), porcentaxe case sete puntos inferior á do ano anterior (45,9%). Consecuencia do devandito mal comportamento do subsector de compoñentes do automóbil, Francia deixa de ser a principal orixe das compras exteriores, descendendo ao terceiro posto tras Portugal e China. En concreto, as importacións procedentes de Portugal acadan os 2.678,9 millóns de euros, un 4% menos que no ano anterior, e as procedentes de Francia, os 1.712,3 millóns, un 66,5% menos que en 2023. Tras esta evolución Portugal e Francia concentran o 12,6% e 8,2% das importacións galegas, respectivamente (10,2% e 19% no ano precedente).

Fóra da Unión Europea, cómpre salientar o incremento das compras no conxunto dos países do lonxano oriente, cunha medra interanual do 17,4% (416,1 millóns de euros máis), concentrando o 13,4% das importacións galegas (8,8% en 2022). Este dinamismo contrasta co descenso nas outras dúas grandes áreas fóra da UE, África do norte, que presenta unha caída interanual do 5,9% (114,3 millóns de euros menos), e América do Sur, cunha redución do 14,8% (286,9 millóns de euros menos). Estas áreas comerciais concentran o 8,7% e 7,9% das importacións galegas, respectivamente. Entre os principais países non comunitarios cómpre mencionar que as importacións procedentes de China, que tras unha medra do 22,4% se sitúa o segundo país en importancia, concentrando o 12,4% das importacións galegas (7,9% no ano anterior); acollendo Estados Unidos e Marrocos o 5,6% do valor total das importacións cada un (7,2% e 3,7% respectivamente no ano 2022).

Importacións e exportacións 2022-23: distribución segundo áreas xeográficas

	Importacións		Exportacións		Saldo comercial		Taxa de cobertura	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
(en millóns de euros)								
Total	27.083,8	20.900,1	29.886,1	30.038,4	2.802,3	9.138,4	110,3	143,7
Europa	14.413,4	10.103,2	24.634,2	24.665,1	10.220,9	14.561,8	170,9	244,1
Unión Europea	12.438,5	8.192,4	21.857,3	21.451,9	9.419	13.259	175,7	261,8
EFTA	194,0	205,7	268,2	297,0	74	91	138,3	144,4
Europa oriental	637,8	531,0	204,8	197,7	-433	-333	32,1	37,2
Resto Europa	1.143,1	1.174,1	2.304,0	2.718,4	1.161	1.544	201,6	231,5
África	3.066,7	2.779,2	1.596,4	1.757,6	-1.470,3	-1.021,6	52,1	63,2
África do norte	1.938,7	1.824,4	1.384,8	1.574,0	-554	-250	71,4	86,3
África central	77,1	31,7	16,8	13,3	-60	-18	21,8	42,0
África occidental	482,7	339,2	71,8	80,7	-411	-259	14,9	23,8
África oriental	12,0	11,5	5,3	5,0	-7	-7	44,1	43,4
África austral	556,2	572,4	117,8	84,7	-438	-488	21,2	14,8
América	5.045,3	3.533,6	2.059,7	2.226,8	-2.985,6	-1.306,8	40,8	63,0
América do norte	2.071,9	1.279,2	937,7	892,2	-1.134	-387	45,3	69,7
Illas do Caribe	31,8	5,1	85,8	162,4	54	157	269,7	3.214,3
América central	1.002,3	597,0	415,6	528,5	-587	-69	41,5	88,5
América do sur	1.939,3	1.652,4	620,5	643,8	-1.319	-1.009	32,0	39,0
Asia	4.404,9	4.395,0	1.436,3	1.221,2	-2.968,6	-3.173,8	32,6	27,8
Próximo Oriente	279,7	153,2	245,9	207,2	-34	54	87,9	135,2
Península Arábiga	278,2	152,3	356,7	259,8	78	108	128,2	170,6
Asia central	2,4	3,6	11,1	22,2	9	19	456,7	614,2
Asia do sur	826,9	724,6	45,1	45,6	-782	-679	5,4	6,3
Lonxano oriente	2.390,5	2.806,7	569,9	558,0	-1.821	-2.249	23,8	19,9
Sudeste asiático	627,1	554,6	207,7	128,4	-419	-426	33,1	23,1
Oceanía	153,5	87,9	43,8	44,5	-109,7	-43,4	28,6	50,6
BRICs	3.290,8	3.467,3	482,4	477,7	-2.808,5	-2.989,6	14,7	13,8

(consulta:4-03-2024)

Fonte: Ministerio de Industria, Comercio y Turismo. ICEX Estacom

3.3.4.

• Exportacións ao exterior

O valor das exportacións de Galicia cara terceiros países aumenta un 0,5% en relación ao ano anterior, acadando os 30.038,4 millóns de euros. Tendo en conta o descenso do 1% rexistrado no conxunto do Estado, o seu peso relativo sobre o total estatal aumenta ata o 7,8%, unha décima máis que no ano precedente.

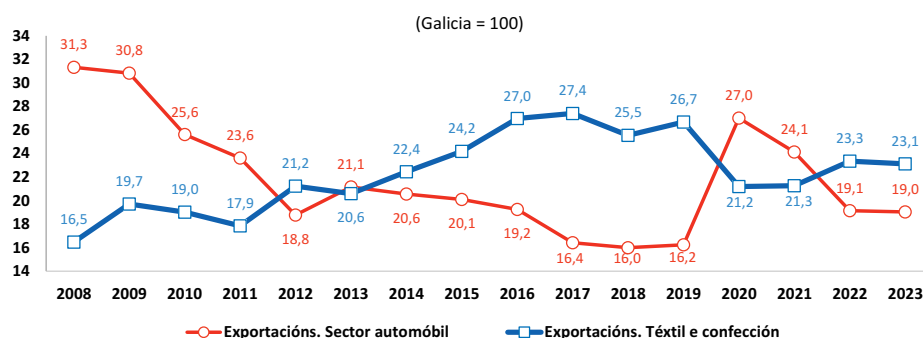
Este incremento explícase fundamentalmente polo crecemento experimentado en Pontevedra, e en menor medida, en Ourense, o que contrasta co descenso na Coruña e Lugo. Tras unha medra interanual do 12,3%, as vendas a terceiros países das empresas de Pontevedra ascenden a 14.685,3 millóns de euros, 1.611,4 millóns máis que no ano anterior, o que representa o 48,9% do valor total das exportacións galegas, máis de

cinco puntos superior ao rexistrado no ano anterior. Na provincia da Coruña o valor das exportacións acada os 13.449,4 millóns de euros, o 44,8% do total galego (49,6% en 2022), o que supón unha caída interanual do 9,3% (1.381,2 millóns menos).

A provincia de Ourense presenta un incremento do 2,9% respecto ao ano anterior, acadando as exportacións un importe de 1.262,7 millóns de euros. Por contra, tras unha caída interanual do 15,1%, as exportacións das empresas de Lugo acadan os 641,3 millóns de euros. Estas dúas provincias concentran o 4,2% e 2,1% do valor total das exportacións galegas, respectivamente (4,1% e 2,5% no ano precedente).

O sector de manufacturas de consumo, tras unha medra do 0,5%, vende ao exterior produtos por un

Evolución do peso relativo das exportacións galegas do sector do automóbil e do téxtil-confección 2008-2023

(consulta: 4-03-2024)

Fuente: Ministerio de Industria, Comercio y Turismo. ICEX Estacom

3.3.5.

valor de 7.866,9 millóns de euros, manténdose como o sector máis importante en termos de valor; superando ao sector do automóbil, con 5.718 millóns de euros, cifra similar á do ano anterior (tan só 1,9 millóns de euros menos). Tras esta evolución o sector de manufacturas de consumo concentra o 26,2% das exportacións totais galegas en 2023, **cadro 3.3.2.**, situándose no 19% no caso do automóbil.

No que respecta á importancia relativa das exportacións galegas no conxunto do Estado, o sector de manufacturas de consumo segue sendo o de maior peso, co 23,7% do total de exportacións, seguido do sector de materias primas, cun 11%, e do automóbil, co 10,6% do total estatal.

No **gráfico 3.3.5.** obsérvase a evolución das exportacións da industria do automóbil e do subsector téxtil-confección, situándose este como o principal sector en 2023, co 23,1% do valor total das exportacións galegas, porcentaxe superior á que supón o automóbil, co 19%. Isto contrasta co acontecido nos anos 2020 e 2021, onde a automoción tiña unha maior importancia relativa.

O capítulo de “Vehículos automóbiles, tractores, ciclos e demais vehículos terrestres, as súas partes e accesorios” (87) segue sendo o máis importante se toma-

mos como referencia a desagregación por capítulo arancelario (TARIC) (**cadro 3.3.6.**), ao concentrar o 28% das exportacións galegas (23,1% no ano anterior), seguido pola actividade téxtil de “Prendas de vestir, non de punto” (62), que acolle o 12% das vendas (12,4% en 2022), e o de “Prendas de vestir, de punto” (61), que representa o 8,3%, dúas décimas menos que no ano anterior. Cómpre resaltar o significativo descenso experimentado polas actividades englobadas no capítulo “combustibles e aceites minerais” (27), cunha redución interanual do 44,5% (1.315,4 millóns de euros menos), o que contrasta coa medra do valor das exportacións do sector “máquinas e aparellos mecánicos”, cun incremento do 30,7% (266,5 millóns de euros).

En relación ao destino das exportacións galegas, cómpre resaltar a súa elevada concentración xeográfica. Dunha banda, a Unión Europea concentra o 71,4% das exportacións galegas (21.451,9 millóns de euros), case dous puntos menos que no ano anterior (73,1%). Xunto a este destino, o 7,4% das vendas a terceiros países diríxense ao continente americano (2.226,8 millóns), un 5,9% a África (1.757,6 millóns) ou un 4,1% a Asia (1.221,2 millóns de euros). Doutra banda, os cinco primeiros destinos das exportacións concentran en 2023 o 53,3% das exportacións galegas, máis dun punto por riba do rexistrado no ano precedente (52,1%), e os dez

Exportacións 2022-23: distribución segundo principais capítulos TARIC e destino

Nº	Cap.	Denominación	2022		2023		23/22	2023		
			(en millóns de euros)	(% / total)	(en millóns de euros)	(% / total)	(%)	Unión Europea	Francia	Portugal
								(en millóns de euros)		
1	87	Vehículos automóviles, tractores	6.911,7	23,1	8.410,9	28,0	21,7	5.097,5	2.217,8	405,9
2	62	Prendas de vestir, non de punto	3.582,2	12,0	3.594,2	12,0	0,3	3.435,7	580,2	357,7
3	61	Prendas de vestir, de punto	2.546,9	8,5	2.485,0	8,3	-2,4	2.334,5	383,9	260,1
4	3	Peixes, crustáceos, moluscos	1.839,4	6,2	1.813,2	6,0	-1,4	1.438,4	147,2	368,2
5	27	Combustibles, aceites minerais	2.955,3	9,9	1.639,9	5,5	-44,5	1.207,2	240,8	463,2
6	84	Máquinas e aparellos mecánicos	868,8	2,9	1.135,8	3,8	30,7	775,4	79,2	125,2
7	16	Conservas de carne ou peixe	891,6	3,0	997,0	3,3	11,8	888,0	221,2	144,5
8	76	Aluminio e manufacturas de aluminio	956,1	3,2	700,0	2,3	-26,8	565,4	155,5	176,5
9	44	Madeira e as súas manufacturas	797,0	2,7	684,6	2,3	-14,1	451,3	66,1	252,5
10	85	Aparatos e material eléctrico	519,1	1,7	560,1	1,9	7,9	284,2	73,3	221,7
Total dos principais capítulos			21.868,2	73,2	22.020,6	73,3	0,7	16.477,5	4.165,2	2.775,5
Resto			8.017,9	26,8	8.017,9	26,7	0,0	4.974,4	1.117,3	1.444,4
Total			29.886,1	100	30.038,4	100	0,5	21.451,9	5.282,6	4.220,0

(consulta:4-03-2024)

Fonte: Ministerio Industria, Comercio y Turismo. ICEX Estacom

3.3.6.

Exportacións galegas 2022-23: rankings segundo países de destino

		2022		2023		23/22
		(en miles de euros)	(%)	(en miles de euros)	(%)	(%)
1	Francia	5.389.086	18,0	5.282.578	17,6	-2,0
2	Portugal	4.140.580	13,9	4.219.975	14,0	1,9
3	Italia	2.807.504	9,4	3.015.448	10,0	7,4
4	Alemaña	1.755.744	5,9	1.815.174	6,0	3,4
5	Polonia	1.475.391	4,9	1.684.319	5,6	14,2
6	Reino Unido	1.518.711	5,1	1.446.264	4,8	-4,8
7	Marrocos	1.217.744	4,1	1.269.764	4,2	4,3
8	Bélxica	1.242.403	4,2	1.223.625	4,1	-1,5
9	Turquía	590.610	2,0	1.178.306	3,9	99,5
10	Países Baixos	1.946.742	6,5	976.916	3,3	-49,8
11	Estados Unidos	824.130	2,8	799.533	2,7	-3,0
12	Grecia	673.067	2,3	599.592	2,0	-10,9
13	México	325.856	1,1	438.974	1,5	34,7
14	Rumanía	295.222	1,0	336.544	1,1	14,0
15	Irlanda	332.301	1,1	323.879	1,1	-2,5
16	Unión Europea	225.815	0,8	259.485	0,9	14,9
17	China	223.038	0,7	233.971	0,8	4,9
18	Chile	228.437	0,8	230.340	0,8	0,8
19	Suecia	239.971	0,8	228.407	0,8	-4,8
20	Arxelia	31.267	0,1	183.646	0,6	487,3
5 primeiros países		15.568.305	52,1	16.017.495	53,3	2,9
10 primeiros países		22.084.517	73,9	22.112.371	73,6	0,1
20 primeiros países		25.483.622	85,3	25.746.742	85,7	1,0
Total		29.886.085	100,0	30.038.430	100,0	0,5

(consulta:4-03-2024)

Fonte: Ministerio de Industria, Comercio y Turismo. ICEX Estacom

3.3.7.

primeiros países o 73,6% das exportacións galegas (73,9% en 2022).

Francia segue sendo o principal destino das vendas de Galicia, con 5.282,6 millóns de euros (17,6% do total do valor das exportacións galegas a terceiros países, fronte ao 18% do ano anterior), seguido por Portugal, con 4.220 millóns, o 14% do total de exportacións de Galicia, unha décima máis que en 2022. Comparado co ano anterior cómpre destacar o dinamismo das vendas a Polonia, que tras unha medra do 14,2% sitúase como o quinto destino dos produtos galegos ao exterior (1.684,3 millóns de euros; o 5,6% do total galego), así como o caso de Turquía, ao duplicar o valor das exportacións (99,5% máis) para situarse nos 1.178,3 millóns de euros, o 3,9% do valor total (**cadro 3.3.7.**).

O principal capítulo exportador a Francia segue a ser o 87, Vehículos automóbiles, tractores, que concentra o 42% do total do valor das exportacións cara ese país e o 26,4% das exportacións galegas de vehículos. No ano anterior estas porcentaxes ascendían ata o 44% e 34,3%, respectivamente. No caso de Portugal, o principal capítulo exportador é o 27, “Combustibles, aceites minerais”, co 11% do total de exportacións a ese país (16,5% en 2022), e o 28,2% das exportacións galegas deses produtos (23,2% no ano precedente). O forte incremento das exportacións en Turquía ven explicado pola evolución dos produtos pertencentes ao devandito capítulo 87, que máis que duplica o seu valor en 2023, acadando os 966,3 millóns de euros (422,1 millóns no ano precedente).

• Base exportadora

O número de empresas galegas que venderon parte dos seus produtos fóra de España redúcese en 2023 ata as 6.823, o valor máis reducido dende o inicio da crise orixinada pola pandemia, o que significa un descenso de 803 empresas respecto ao ano anterior (10,5% menos). Fronte ao devandito descenso cómpre resaltar o incremento das denominadas empresas exportadoras regulares, aquelas que venden produtos fóra de España nos últimos catro anos de xeito consecutivo. O número de empresas exportadoras regulares no ano

2023 ascende a 2.684, un 1,7% máis que no ano anterior (46 empresas máis), o que supón o 39,3% do total de empresas exportadoras, a porcentaxe máis elevada dende o ano 2010. Dado o incremento do 1,3% no conxunto de España, o peso relativo das empresas regulares galegas no total estatal mantense no 5,1%, unha décima máis do que supón o conxunto de empresas exportadoras.

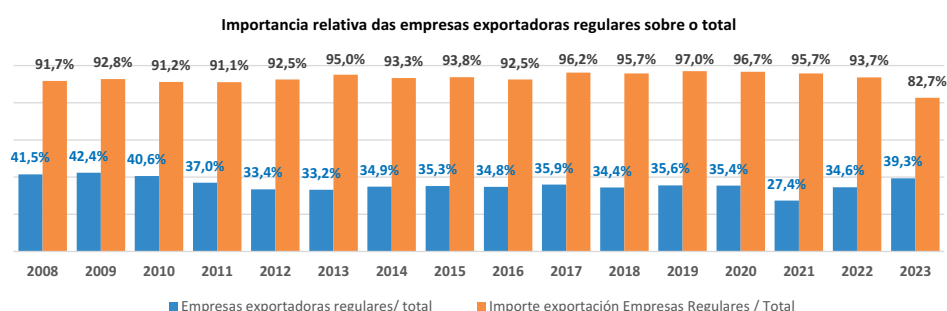
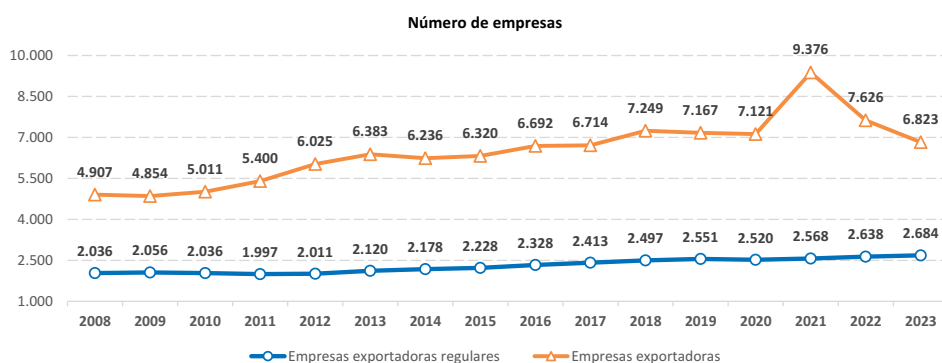
Centrándonos na análise das empresas exportadoras regulares, o que permite coñecer con maior realismo a evolución do tecido empresarial internacionalizado, o **cadro 3.3.8.** amosa a tendencia positiva da evolución do número de empresas exportadoras. Dende o comezo da crise orixinada pola pandemia do coronavirus, o número de empresas medra un 5,2% (133 empresas máis), permanecendo relativamente estable no conxunto do Estado (177 empresas menos entre os dous anos considerados). Con todo, a pesar deste dinamismo, o valor total das súas exportacións medra un 15,1% o que supón vinte puntos menos que o valor total das exportacións galegas (35%), o que contrasta co maior dinamismo no conxunto de España, onde o valor das exportacións das empresas regulares medra un 29,7% (31,9% no conxunto das empresas exportadoras españolas).

A provincia de Pontevedra é a que conta cun maior número de empresas que exportan con regularidade, acoillendo en 2023 o 55,7% das empresas exportadoras regulares en Galicia (1.587 compañías) fronte ao 28,3% da Coruña (807 empresas), situándose estas porcentaxes no 58,1% e 27,4% no ano 2019, respectivamente. Por contra, as empresas con sede na Coruña concentran o 52,2% do valor das exportacións galegas regulares fronte ao 40,1% en Pontevedra (49,7% e 43,5% en 2019). Ourense e Lugo concentrarían no último ano o 9,3% e 6,7% das empresas exportadoras regulares galegas e o 4,7% e 2,2% da contía das exportacións.

No concernente á análise segundo tramos de exportacións, no ano 2023 a maior proporción de sociedades que venden os seus produtos en terceiros países corresponde a aquelas que facturan entre medio millón e menos de cinco millóns, cun 30,6%; seguido das que

Número de empresas exportadoras e exportadoras regulares en Galicia 2008-2023

Fonte: Ministerio de Industria, Comercio y Turismo. ICEX, Perfil de los exportadores españoles

3.3.8.

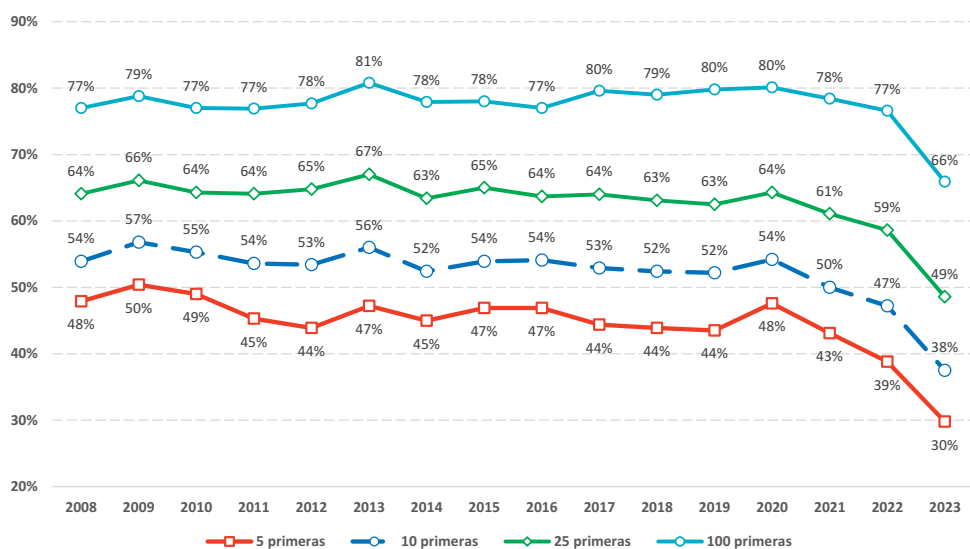
Concentración de importadores regulares (por volume de exportación). Número de empresas e valor das exportacións

	2020		2021		2022		2023	
	Empresas	Importe	Empresas	Importe	Empresas	Importe	Empresas	Importe
	(en miles de euros)		(en miles de euros)		(en miles de euros)		(en miles de euros)	
Menos de 5.000 €	300	0,5	298	0,6	295	0,5	298	0,5
% / total empresas regulares	11,9%	0,0%	11,6%	0,0%	11,2%	0,0%	11,1%	0,0%
Entre 5.000€ e 24.999€	370	4,6	349	4,5	340	4,4	340	4,6
% / total empresas regulares	14,7%	0,0%	13,6%	0,0%	12,9%	0,0%	12,7%	0,0%
Entre 25.000€ e 44.900€	185	6,7	190	6,8	192	7,0	185	6,6
% / total empresas regulares	7,3%	0,0%	7,4%	0,0%	7,3%	0,0%	6,9%	0,0%
Entre 50.000€ e 499.999€	658	131,7	636	123,2	644	131,5	653	132,6
% / total empresas regulares	26,1%	0,6%	24,8%	0,5%	24,4%	0,5%	24,3%	0,5%
Entre 500.000€ e menos de 5 millóns	694	1.230,4	736	1.303,5	789	1.493,2	820	1.485,6
% / total empresas regulares	27,5%	6,1%	28,7%	5,6%	29,9%	5,4%	30,6%	6,0%
Entre 5 e menos de 50 millóns	263	3.778,5	297	4.127,6	308	4.546,0	313	4.435,4
% / total empresas regulares	10,4%	18,6%	11,6%	17,8%	11,7%	16,6%	11,7%	17,9%
Entre 50 e menos de 250 millóns	43	4.445,4	50	4.993,5	56	6.270,5	61	6.202,4
% / total empresas regulares	1,7%	21,9%	1,9%	21,5%	2,1%	22,9%	2,3%	25,0%
250 millóns ou máis	7	10.667,0	12	12.612,9	14	14.982,1	14	12.571,2
% / total empresas regulares	0,3%	52,6%	0,5%	54,4%	0,5%	54,6%	0,5%	50,6%

Fonte: Ministerio de Industria, Comercio y Turismo. ICEX, Perfil de los exportadores españoles

3.3.9.

Porcentaxe acumulada de exportación en Galicia segundo número de exportadores (ordenados por volume de exportación) 2008-23

Fonte: Ministerio de Industria, Comercio y Turismo. ICEX, *Perfil de los exportadores españoles*

3.3.10.

facturan entre 50.000 euros e menos de 500.000 euros, que concentran o 24,3%. En conxunto, estas empresas representan o 54,9% das empresas exportadoras regulares e concentran tan só o 6,5% do importe das vendas ao exterior. En contraposición, as 14 empresas que en 2023 facturan máis de 250 millóns de euros representan tan só o 0,5% das empresas exportadoras regulares e concentran o 50,6% do valor total das exportacións deste tipo de compañías. Asemade, o 11,1% das empresas galegas exportadoras regulares fíxoo por un importe inferior a 5.000 euros.

A devandita concentración apréciase máis claramente no **cadro 3.3.10.** En 2023, as cinco primeiras empresas exportadoras concentran o 29,8% da exportación galega, ascendendo esta porcentaxe ata o 37,5% se se consideran as dez primeiras empresas, valores que se sitúan tan só no 9,3% e 14,7% no conxunto do Estado. A pesar desta elevada concentración, a súa importancia relativa descende de xeito significativo ao longo dos últimos catro anos, presentando en 2023 os valores máis reducidos de toda a serie considerada, de xeito que en 2008 as cinco primeiras empresas exportadoras con-

centraban o 47,9% das exportacións fronte ao 43,5% en 2019, e no caso das dez primeiras empresas, o 53,9% e 52,2%, respectivamente.

Atendendo á distribución segundo grandes sectores, os datos do ICEX sobre empresas regulares sinalan que o 74,1% das empresas que venden os seus produtos fóra de España de xeito regular pertencen ao sector de produtos industriais e tecnoloxía (1.988 empresas) fronte ao 20,1% do sector agroalimentario (540 empresas). En relación ao ano anterior cómpre salientar o incremento do 5,5% das empresas de bebidas (13 empresas máis), así como o de produtos industriais, con 28 empresas máis (1,4%), e o sector agroalimentario, con 24 empresas máis (4,7%). Comparado coa situación no ano 2019, os catro grandes sectores recollidos no **cadro 3.3.11.** presentan unha medra do número de empresas, destacando o sector de produtos industriais e tecnoloxías, con 195 empresas máis (10,9%) e o de bebidas, con 32 empresas máis (14,8%).

No que respecta ás medidas públicas de fomento da internacionalización das empresas galegas, o Plan Foexga

Empresas galegas exportadoras regulares a terceiros países 2019-23: distribución segundo grandes sectores

	2019		2022		2023 (1)		23/22		G/E
	(%)		(%)		(%)		(%)		(%)
Sectores económicos (2)	2.551	100	2.638	100	2.684	100	46	1,7	2,0
Agroalimentarios	510	20,0	516	19,6	540	20,1	24	4,7	3,5
Bebidas	216	8,5	235	8,9	248	9,2	13	5,5	4,6
Bens de consumo	465	18,2	496	18,8	495	18,4	-1	-0,2	0,9
Produtos industriais e tecnoloxía	1.793	70,3	1.960	74,3	1.988	74,1	28	1,4	2,0

(1) datos 2023 son provisionais

(2) O número total de empresas é inferior á suma de empresas desagregadas porque unha mesma empresa pode exportar en varios sectores

(3) Sectores con maior número de empresas, o resto está sumado en outros.

Fonte: Ministerio de Industria, Comercio y Turismo. ICEX, *Perfil de los exportadores españoles*

3.3.11.

Actuacións do Plan FOEXGA 2022-23 (1)

Área xeográfica

	2023		2022	
	(% /total)		(% /total)	
Europa	29	40,28	28	41,18
Asia	16	22,22	15	22,06
África	9	12,50	7	10,29
América do Sur	5	6,94	5	7,35
América do Norte	3	4,17	3	4,41
Centroamérica	6	8,33	6	8,82
Illas do Caribe	2	2,78	2	2,94
Oceanía (Pacífico)	2	2,78	2	2,94
Total países	72	100	68	100

Actividades por cámara de comercio

	2023		2022	
	Accións	Participantes	Accións	Participantes
A Coruña	27	147	28	207
Pontevedra,Vigo e Vilagarcía	36	169	44	218
Santiago de Compostela	8	28	15	45
Tui	2	17	-	-
Total	73	361	87	470

Accións por tipo

	2023		2022	
	Misións comerciais	Particip. en feiras	Misións comerciais	Particip. en feiras
A Coruña	22	5	18	10
Pontevedra,Vigo e Vilagarcía	32	4	37	7
Santiago de Compostela	7	1	8	7
Tui	1	1	-	-
Total	62	11	63	24

(1) A liña está en proceso de liquidación. Os nomes, número de empresas participantes finais así como distribución sectorial e contribución Xunta exacta non se coñece ata finalizar este proceso.

Fonte: IGAPE

3.3.12.

ten entre os seus obxectivos acadar a internacionalización real das empresas galegas, propiciar a comercialización dos seus produtos no exterior así como difundir a cultura da internacionalización como ferramenta de progreso e competitividade (**cadro 3.3.12.**).

No marco deste Plan, as distintas Cámaras de comercio de Galicia levaron a cabo ao longo do ano 2023 un total de 73 accións (62 misións comerciais e 11 participacións en feiras) desenvolvidas en 72 países e que se corresponden a máis de 195 empresas. A contribución da Xunta de Galicia ascende a un máximo de 1.209.330,71€ (liña subvencionada ao 90%). Segundo os datos facilitados polo IGAPE, o principal destino das accións desenvolvidas segue a ser Europa, con 29 países, seguida de Asia (16), África (9) e América do Sur (5).

Atendendo á distribución das accións segundo Cámaras de comercio, a actividade no 2023 foi a seguinte:

- A Coruña: 27 accións organizadas, das que 22 corresponden a misións comerciais e as 5 restantes a participacións en feiras: tres vinculadas ao sector do téxtil e a moda, e unha ás actividades do sector agroalimentario e ás do subsector de decoración.
- Pontevedra, Vigo e Vilagarcía: organizáronse un total de 36 accións das que 32 corresponden a misións comerciais e 4 a participacións en feiras internacionais. As participacións nestas feiras corresponden aos sectores de maquinaria, ferramenta e moldes; químico/plástico; vehículos aéreos non tripulados e ao sector agroalimentario.
- Santiago de Compostela: 8 accións organizadas (7 misións comerciais e 1 participacións nunha feira internacional no ámbito biotecnolóxico.
- Tui: dúas accións organizadas, unha misión comercial, e unha participación nunha exposición ou feira internacional correspondente ao sector da pedra natural.

Investimento galego no exterior e estranxeiro en Galicia

A información que proporciona o Rexistro de Investimentos Exteriores permite analizar o investimento galego no exterior e estranxeiro en Galicia. Fan referencia exclusivamente ao investimento bruto estranxeiro en Galicia que recolle as operacións de non residentes que supoñan:

- Participación en sociedades galegas non cotizadas.
- Participación superior ao 10% en sociedades galegas cotizadas.
- Constitución ou ampliación de dotación de sucursais de empresas estranxeiras.
- Outras formas de investimento en entidades ou contratos rexistrados en Galicia (fundacións, cooperativas, agrupacións de interese económico) nas que o capital investido sexa superior a 3.005.060,25 €.

O investimento bruto estranxeiro en Galicia aumentou en 2023 ata os 416,3 millóns de euros, o que supón máis do dobre do investido no ano anterior (179,2 millóns). Esta medra interanual contrasta coa redución do 11,9% rexistrada no conxunto de España, de xeito que aumenta o seu peso relativo no total estatal ata o 1,3%, oito décimas superior ao do ano precedente. A Comunidade de Madrid concentra o 56,2% do investimento fronte ao 14,4% de Cataluña e o 10,3% da Comunidade Valenciana.

O principal país investidor en Galicia no último ano foi Chequia, cun total investido de 269,7 millóns de euros -case na súa totalidade no sector de metalurxia, fabricación produtos de ferro e aceiro (CNAE 24)-, o que supón o 64,8% do total investido na Comunidade Autónoma, seguido polo Reino Unido, con 25,5 millóns de euros (6,1%), e Malvinas, con 24,6 millóns de euros (5,9%).

Tal como se observa no **cadro 3.3.13.**, dende un punto de vista sectorial, destaca o devandito subsector de metalurxia, fabricación produtos de ferro e aceiro (CNAE 24), que concentra o 69,4% do total de investimento en Galicia, por diante das actividades de pesca e acuicultura (CNAE 03), co 6,2%. Atendendo ao seu peso relativo no total estatal destacan as actividades do sector pesqueiro, que acolle o 99,5% do total esta-

Investimento estranxeiro bruto ⁽¹⁾ en Galicia e España 2023: distribución segundo actividade

	Galicia		España		Galicia / España
	(en miles de euros)	(% / total)	(en miles de euros)	(% / total)	(%)
Total subsectores	416.255,1	100	32.638.846,5	100	1,3
24 Metalurxia, fabricación de produtos de ferro e aceiro	289.053,6	69,4	748.525,3	2,3	38,6
3 Pesca e acuicultura	25.738,5	6,2	25.885,8	0,1	99,4
35 Subministro de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire	19.196,3	4,6	2.092.282,0	6,4	0,9
52 Almacenamento e actividades anexas ao transporte	17.584,0	4,2	390.990,0	1,2	4,5
8 Outras industrias extractivas	16.500,0	4,0	37.285,4	0,1	44,3
63 Servizos de información	10.661,6	2,6	22.862,2	0,1	46,6
66 Actividades auxiliares ós servizos financeiros	9.668,2	2,3	389.496,5	1,2	2,5
65 Seguros, reaseguros, fondos pensión agás Seg. Social	9.400,9	2,3	806.643,0	2,5	1,2
17 Industria do papel	4.860,0	1,2	82.278,8	0,3	5,9
68 Actividades inmobiliarias	4.445,2	1,1	1.918.597,8	5,9	0,2
86 Actividades sanitarias	4.330,0	1,0	1.927.489,0	5,9	0,2
64 Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensión	1.595,0	0,4	573.104,1	1,8	0,3
45 Venta e reparación de vehículos de motor e motocicletas	1.006,0	0,2	152.971,3	0,5	0,7
62 Programación, consultoría, outras actividades relacionadas	725,5	0,2	903.266,0	2,8	0,1
55 Servizos de aloxamento	538,0	0,1	529.501,4	1,6	0,1
47 Comercio polo miúdo, agás vehículos motor	378,4	0,1	822.824,8	2,5	0,0
46 Comercio maiorista e interm. Comercio, agás vehículos motor	196,4	0,0	3.437.710,5	10,5	0,0
93 Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	150,0	0,0	184.948,1	0,6	0,1
69 Actividades xurídicas e de contabilidade	101,5	0,0	97.363,1	0,3	0,1
Outros	126,1	0,0	17.494.821,4	53,6	0,0

(consulta: 21-3-2024)

(1) Operacións ETVE e non ETVE

Fonte: Ministerio de Industria, Comercio y Turismo. *Datainvox*

3.3.13.

Investimento bruto ⁽¹⁾ de Galicia e España no exterior 2023: distribución segundo actividade económica

	Galicia		España		Galicia / España
	(en miles de euros)	(% / total)	(en miles de euros)	(% / total)	(%)
Total	1.011.549,6	100	21.425.075,9	100	4,7
68 Actividades inmobiliarias	795.442,8	78,6	901.228,0	4,2	88,3
41 Construción de edificios	95.465,3	9,4	884.890,7	4,1	10,8
3 Pesca e acuicultura	64.313,8	6,4	64.877,3	0,3	99,1
23 Fabricación doutros produtos minerais non metálicos	35.110,7	3,5	76.300,4	0,4	46,0
55 Servizos de aloxamento	8.774,8	0,9	172.445,6	0,8	5,1
10 Industria da alimentación	3.224,9	0,3	321.294,4	1,5	1,0
29 Fabricación de vehículos a motor, remolques	2.500,0	0,2	229.483,3	1,1	1,1
46 Comercio maior e interm. comercio, agás vehículos motor	1.750,0	0,2	1.328.867,6	6,2	0,1
25 Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria	1.500,0	0,1	10.520,3	0,0	14,3
70 Act. Sedes centrais; Activ. Consultoría e xestión	1.283,8	0,1	506.725,6	2,4	0,3
35 Subministro de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire	959,5	0,1	3.506.526,6	16,4	0,0
56 Servizos de comidas e bebidas	716,6	0,1	8.530,3	0,0	8,4
64 Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensión	372,1	0,0	2.485.026,4	11,6	0,0
42 Enxeñaría civil	132,0	0,0	1.673.882,6	7,8	0,0
Outros	3,4	0,0	9.254.477,1	43,2	0,0

(consulta: 21-3-2024)

(1) Operacións ETVE e non ETVE

Fonte: Ministerio de Industria, Comercio y Turismo. *Datainvox*

3.3.14.

tal, os servizos informáticos (CNAE 63), que concentra o 46,6% do total, e outras industrias extractivas (CNAE 08), cun 44,3%.

No que respecta ao investimento bruto de Galicia no estranxeiro, **cadro 3.3.14.**, no último ano ascende a 1.011,5 millóns de euros (2.403,7 millóns no ano precedente), o que sitúa a Galicia como a quinta Comunidade Autónoma que máis inviste no estranxeiro, tras Madrid, Asturias, Cantabria e País Vasco. Tras este acusado descenso, o seu peso relativo no total estatal situouse no 4,7%, case dous puntos menos que no ano precedente (6,6%).

O 50,2% do investimento galego no estranxeiro diríxese no último ano cara Estados Unidos, cun total de 508,2 millóns de euros, seguidos por Canadá, que concentra o 24,5% (247,7 millóns), e Irlanda, que supón o 6,4% (64 millóns de euros).

O sector máis importante en termos da contía do investimento no exterior é o subsector de actividades inmobiliarias (CNAE 68), con 795,4 millóns de euros, o 78,6% do investimento total galego (o 88,3% do investido por España neste sector). A continuación situaríase a construción de edificios (CNAE 41), con 95,5 millóns de euros, que representa o 9,4% do investimento no estranxeiro de Galicia, así como case o 11% do total investido por esta actividade no estranxeiro no conxunto do Estado (10,8%); e a pesca, con 64,3 millóns, o que supón o 6,4% do investido por Galicia e case a totalidade do investido polo sector no estranxeiro no conxunto de España.

